

Мар'яна
БЕКАЛО

Мертва
вода
живого
міста

Мертва вода
живого міста

Пролог

Дрімає нічний Львів. Осінній туман кутається у золоте світло ліхтарів. Чепуряться при світлі неонових вивісок привиди. На Личаківському цвинтарі у мармурових склепах прокидаються поважні мерці. Заводять свої байки місцеві духи-торговці: їхня найшвидша доставка див починає працювати після 24:00. Стомлені чарівниці набирають ванни й кидають туди чарівні бомбочки.

Господар і його кіт сидять на даху.

— Йой, — розпачливо бідкається кіт-британець. У нього — жовті-жовті круглі очі, а шерсть — густа і сіро-синя, ніби перестигла ожина.

— Йой, — усміхається Господар.

На вигляд йому років двадцять. Розкуйовджена каштанова шевелюра; допитливі тепло-карі очі: роки минають, а вогник інтересу до життя не гасне. Вбраний у трохи старомодну лляну сорочку з широкими рукавами і сірі джинси. На обох руках — десятки браслетів: ковані з кольорових металів, сплетені з ниток і трав, вирізані з дерева та шкіри. Кіт підозрює, що серед тих шкіряних є й з людської. Але про таке краще не питати, якщо не хочеш почути відповідь.

— Ну, чим ти знову незадоволений? — питає Господар.

— А сам не знаю, — зітхає кіт. — Куди не глянь, всюди щось не те, пригод мало. Від цієї рутини й вигорання може початися.

— Зачекай ще трохи, — Господар гладить kota по спині, пухнастий аж очі замружує від утіхи, — і будуть тобі пригоди.

Того року засідання газдів відбувається у старовинному й доброму Гданську. Господар перед офіційною частиною прогулюється зі «своїми».

Позолочене місто зустрічає гостей рясним дощем: на вулицях — справжній фестиваль парасольок. Під мостом

пропливає «піратський корабель». Туристів на ньому немає — таке буває раз на сто років.

Зазвичай, час перед засіданням газди проводять за доброю кавою й світською розмовою. Понарікати на мерів, обмінятися враженнями про міжнародну політику, похвалитися новими театральними постановками. Однак цього разу у повітрі витає тривога.

— Наші чарівниці бачать, як насувається чорнота, — каже газдиня Праги, струшуючи краплі дощу з коміра. Її щокі — розпашіли від вітру, який гойдається на хвилях Мотлави. — І немає спасу від неї. Навіть зірки попереджають астрологів про початок чогось лихого. Востаннє таке було перед Другою світовою.

— Що б там не було, ми маємо зустріти його у повній бойовій готовності, — з театральною бадьорістю підхоплює газда Кракова — славетний представник місцевого королівського роду. Хоча у давні часи розповідали легенду, що насправді його знайшли біля воріт замку.

— Я з вами, — каже газда Лондона. Він ніби трохи осторонь (територіально), але завжди приходить на допомогу.

Господар приязно плескає його по плечі.

— Дякую, друже. Та не сумуй завчасно. Може, темрява ще обійде нас стороною. Та й як би там не було, нема на світі такої сили, яка могла б осушити криниці. Попереду у наших міст ще так багато часу. Ось побачите, років через сто згадаємо цей день і добряче посміємось.

— Нехай все буде так, — усміхається газдиня Варшави. — Зрештою, наступного року маємо всі зустрітися у мене.

Розділ 1

Кіт Йозеф Казимир І мешкає у найтемнішій частині Львова.

У місці, де найчастіше відбувається казна-що, про яке потім балакають у ранкових новинах. Ліхтарі тут запалюють лише за годину до сходу сонця: аби привиди після нічних вакацій не заблукали. Торговці снами оминають цей район «від гріха подалі». Навіть чарівниці остерігаються паркувати свої мітли на стоянках біля місцевих супермаркетів.

Але Йозеф любить свою домівку. Місто й кіт вподобали одне одного з першого погляду. Хоча Йозеф любить побурчати задля годиться, він достеменно знає: його британське серце, заховане під чималенькою тушкою, б'ється у львівському ритмі.

Частенько Господар зникає на тиждень-два. А тоді раптово повертається серед ночі: закривавлений, втомлений, розчарований, кидає вишитий наплічник на підлогу, сам падає зверху, і тоді кіт нишком підсуває йому мисочку з теплою стравою. Спершу кіт чекає, доки Господар прийде до тями, а тоді починає виказувати своє невдоволення. З пательнею у лапках.

— На кого ти мене залишаєш, безсовісний? Повіявся десь, а я тут сам-один, лікарні обдзвонюю, морги! Не гідний ти такого kota. От казала мені мама не зв'язуватися з тобою.

Та Господар лише сміється з того:

— Ти що, моя дружина?

Тоді починає сміятися вже кіт.

— Яка дружина? Ти себе бачив?

Закінчується все дружньою бійкою подушками. Тільки без чарів! Таке головне правило їхнього спільного життя. Бо, згадуючи дружину, Йозеф зовсім не має на увазі, що його Господар — якась почвара, від якої жінки тікають, ніби дракони від львівських левів. Просто яка жінка витримає,

коли у її дім посеред ночі приходять чарівниці, вампіри, примари, духи й інші химери нічного міста.

Ніч чорна, як кава у місцевих кав'ярнях.

Лицарі з варту Короля Данила — на посту. Кожен, хто дав присягу за життя, залишився вірним їй і після смерті. Століття за століттям вони березуть невидимі для людських очей ворота міста.

Спершу здається, що все, як зазвичай.

До світанку залишається зовсім трохи: єдина зірка, яка зійшла над Львовом, поволі тане, а виднокрай оживає срібною лінією. Однак тієї миті, коли ніч має перейти у ранок, надлітає північний вітер. Стає холодно, як серед зими, а траву вкриває паморозь. Кутаючись у плащі, лицарі презираються.

— Може, чарівниці щось утнули?

— Сьогодні вони не збиралися.

Температура повітря продовжує падати. Декілька митей тиші, яка не віщує нічого доброго, а тоді здалеку долинає стукіт копит. Дзеленчать, граючи свою химерну музику, срібні підкови.

На шляху, який із прадавніх часів веде до Львова, з'являються четверо вершників. А тоді стається те, чого ніхто не бачив упродовж віків: порухом руки один із незваних гостей змушує стародавні ворота відчинитися. Ніби перед дорогими гостями.

Лицарі Короля Данила намагаються затримати вершників. Однак щось невловимо змінилося: стражі більше не відчують власних сил. Руки не мають сили втримати мечі, повіки стають важкими, а думки плутаються. Лицарі відчують біль, однак сказати про нього більше не можуть. Ніби на десятій вік упокоєння смерть таки наздогнала захисників міста. Їхні тіла не розсипаються прахом, а тануть, як раніше зірка на небі.

Лихо прийшло до міста. Але Духи старих кам'яниць його ще не відчули. Вони солодко сплять у своїх теплих куточках,

музичних скриньках, креденсах.

Клята злива та похмурі думки знову не дають заснути. Йозеф сидить на підвіконні й нервово шкрябає кігтями по склу. Ситуація на районі не вселяє довіри. Спершу біля вікна з виттям промчала поліційна автівка, а тоді кажани донесли, що біля крамнички тютюнових виробів знайшли тіло Ольжани — місцевої баристи й алхімічки. Вона намагалася перетворити у золото свого колишнього. І як тут спокійно спати?

— Ні, без заспокійливого не обійтися, — Йозеф дозволяє собі відкряти велетенський шматок сирника з родзинками.

Над кухонним столом у позолоченій рамці висить репродукція Джоконди — давня мистецька любов Господаря. Колись він мало не вляпався через неї у дипломатичний скандал. Не втримавшись, Йозеф показує Моні Лізі язика.

— Нічого-нічого, — самовдоволено заявляє він, — колись тут і духу твого не буде. Нехай тільки вигадаю, як оживити Леонардо, щоб він намалював мій портрет.

Раптом небо над старим театром, який видно з вікна, розколює блискавка, а за мить озивається грім. Ще тільки грози серед осені не бачили!

— Йой, — зойкає Йозеф. Наче м'ячик, він скочується з підвіконня й синьо-сірою хмаркою приземляється на килим. Що ж так страшно? Головне не показувати це. «Я ж — британець, нащадок славетного Короля Артура».

— Можна увійти? — Йозеф обережно шкребе лапкою у двері спальні.

— Заходь, друже, — весело озивається Господар.

Від ранку він мудрує над в'язким еліксиром для укріплення старих фундаментів. Хоче у такий спосіб зберегти спадщину міста. Хоча, щиро кажучи, цим мали б зайнятися люди.

— Мені терміново потрібен томик Шекспіра, — зробивши мордочку втомленого професора, каже Йозеф.

Господар запитально підіймає брову. Мить він дивиться котові в очі, а тоді починає сміятися. Щоб там не казали всілякі пліткарі, сміх у нього — зовсім не моторошний, а навпаки — хочеться слухати й слухати, як «Реквієм».

— Може, тобі вголос почитати? — пропонує Господар.

— Взагалі-то я не потребую нічиєї допомоги, бо читаю Шекспіра в оригіналі, — надувається кіт. — Але добре, вмовив.

Йозеф згортається у товстенький клубочок біля ніг Господаря, Господар чуває його за вушками, й уже їм байдуже на весь світ. От тільки світові, на жаль, досі є діло до них.

Музика з'являється з нізвідки.

Ніжна й сумна гра на фортепіано.

Надто близько, щоб грішити на когось із сусідів. Може, який місцевий привид вирішив розбудити внутрішнього Моцарта?

Йозеф наміряється трішки побурчати, але Господар рвучко підводиться.

За мить на його обличчі встигає промайнути калейдоскоп емоцій: подив, навіть шок, заціпеніння, страх. Йозеф від розгубленості нявчить. Господар притискає палець до губ: «Тихо»!

Ой леле! Йозеф геть не вміє мовчати у такі миті. Коли наближається якась небезпека, хочеться ще дужче залякувати себе й тих, хто поряд.

— Нам кінець! — не втримавшись, верещить він. Хоча, власне, навіть не знає, що сталося.

— Тихо-тихо, — просить Господар, сідаючи поряд. В його, на перший погляд, людських очах клубочиться темрява. — Слухай мене уважно: тобі треба втекти.

— Куди тікати? Без тебе? — Жовті оченята Йозефа від розпачу стають велетенськими.

Господар усміхається. Але темрява навколо нього не розсіюється.

— Послухай, Йозефе, у нас дуже мало часу. Я міг би закинути тебе у минуле, але раптом щось піде не так, і ти опинишся у часи, коли котлет ще не смажили. Я не можу

піддати тебе такому ризику. Тому тікай через вікно на дах, а тоді через пекарню. Але, будь ласка, — голос звучав майже благально, — нічого там не кради. Бо може спрацювати сигналізація. Коли ми знову зустрінемось, ти отримаєш всі булочки світу.

Йозеф вагається. Іноді Господар каже, що все буде гаразд, а тоді його знаходять в якомусь віддаленому районі у калюжі крові.

— Я без тебе не піду.

— Вибач, Йозефе, я хотів як краще, — каже Господар, і пухнастий вже розуміє: тепер буде якась халепа. Схопивши Йозефа за задні лапки, Господар відкриває потаємний люк, замаскований під книжкову шафу.

— Я тебе ненавиджу! — тільки й устигає заволати кіт, а тоді Господар кидає його у порожнечу й швиденько зачиняє люк.

Розділ 2

Йозеф летить, кумедно розставивши лапки.

Здається, зараз візьме та й гепнеться у самі зорі. Хто взагалі вигдав люки, які ведуть на дах. Світ пливе перед оченятами. Старий коминяр аж зойкає, коли тушка Йозефа приземляється на комин. У відповідь кіт заочує очі: годі заздрити моїм довершеним формам.

Йозеф любить нічний Львів. От тільки цього разу краєвид на місто, позолочене вогнями, геть не заспокоює котяче серце. Що ж знову сталося? Просто так Господар любого котика з хати не вигнав би. Йозеф уже перевірів це, коли гострив кігті об антикварний тапчан часів якогось там Людовіка.

Куди податися? Йозеф однаково не любить і котів, і людей, і будь-яку іншу нечисть, що таїться у тінях Львова. Друзів у нього немає, тільки бізнес-партнери. А таким довіряти не можна!

Якось Йозеф побував на тренінгу «Як досягнути успішного успіху». Там коуч казав, що у миті, коли все видається геть препаскудним, треба вирушати до своїх місць сили. У Йозефа це — Личаківський цвинтар. Місце сили, місце заробітку. Рік тому кіт запустив ППДТДМ — «Першу приватну доставку товарів для мертвих». Бо хто сказав, що спочилі львів'яни та львів'янки не люблять піцу, вино, морозиво, часописи, гарне вбрання? За одні тільки Різдвяні свята Йозеф заробив свій перший мільйон.

Шкода тільки, що доставка працює лише від жовтня до березня. У теплі сонячні місяці мерці воліють спокійно спати під своїми розкішними мармуровими надгробками.

Відчуваючи себе найнещаснішим котом на планеті, Йозеф перелазить через огорожу цвинтаря. Сторож мирно дримає у своїй хатинці. Тьмяне світло настільної лампи вихоплює з темряви сиву голову, яка спочиває на столі.

Йозеф ступає на стежину, залиту місячним сяйвом. Проїшовши повз Франка та Крушельницьку, звертає до крила, де ховали старих аптекарів та алхіміків. Сюди часто любить навідуватися Господар. Іноді він навіть приносить квіти до могили якогось Казимира Пальчевського, який «ступив на стежину смерті» ще на початку ХХ століття. Хто це, Йозефу страх як цікаво. Але скільки б кіт не намагався спокусити старого товарами «екстра-класу», той не озивається. Вочевидь, воліє взагалі не підтримувати контакти з живими.

Щоб трохи подрімати, Йозеф вмощується на даху одного зі склепів. «Зроблю знижку для того, хто тут спочиває».

— А пам'ятаєш страшенний шторм на Мальдівах, на фотках ніс обгорілий, — мугикає чийсь приглушений голос.

Сон ніби рукою знімає. Примружившись, кіт вдивляється у темряву.

З туману легким кроком виходить постать. Зупиняється під ліхтарем, струшує парасольку від сріблястих крапель дощу.

«Ось твій порятунок», — у голові звучить голос Господаря. Йозеф відчуває, як оченята наповнюються сльозами. Понад усе хочеться додому. Увімкнути чорно-білу комедію й добряче поплакати. Йозеф хапається лапками за каміння склепу, але воно, слизьке від дощу, кудись утікає. Бух. Бах. Йой. Йозеф скочується на бруківку.

«Капець, рятуйте», — подумки пискає кіт. Він лежить на траві й дивиться на зорі. А зорі ті — сережки дівчини, яка схиляється над ним.

— Бідолашний, вдарився, — стурбовано каже незнайомка.

У світлі ліхтаря вона видається Йозефу дуже вродливою. Така собі «Дама з камеліями» магічного світу. Блакитне, ніби у русалки, волосся. Тонкі, трохи нервові риси обличчя. Губи, нафарбовані чорничною помадою.

— Тебе залишили тут самого? — голос дівчини сповнений співчуття.

Йозеф пересилює себе й третється у масивні чорні черевики незнайомки. Схоже, місія «розбудити жалість» виконана на

відмінно, бо дівчина знімає зі спини наплічник і, розстебнувши його, опускає на асфальт, запрошуючи кота досередини

— У мене ніколи не було котів, але, сподіваюся, ми заприятелюємо. Не залишати тебе ж тут самого. Хоча, мушу визнати, коти друзів мене просто ненавидять.

— Я теж ненавиджу і котів, і друзів, — думає Йозеф, залізаючи у наплічник.

— До речі, я — Яна, — дівчина закидає наплічник на спину. Ніби герої якоїсь казки, вони рушають назустріч пригодам.

Розділ 3

Чарівниця Агнешка вдоволено вивчає своє відображення у велетенському дзеркалі, яке займає мало не ціле фое: чорна сукня сидить фантастично, а руді кучері, розсипані по оголеній спині, відблискують золотом.

Коли вампір Маркіян запросив на «Попелюшку», Агнешка спершу хотіла відмовитися. Залицання вампірів бувають доволі надокучливими. Тим більше, що у неї є правило: стосунки — лише зі смертними. Але коли до початку зимового сезону ще так довго, то годиться хоча б разочок вийти у люди.

— Сьогодні в Опері господарюють вампіри? — питає Агнешка, розглядаючи поважну публіку. Стільки знайомих блідих облич. І жодного теплокровного.

— Наш вечір, — посміхається Маркіян, простягаючи келих ігристого.

Агнешка думає, що її горе-кавалер із цими чорними кучерями й драматичним підборіддям схожий на лорда Байрона. Ох, старий добрий Джордж. Коли він читав, час зупинявся.

Маркіян — не те, щоб погана партія. Принаймні на цей вечір. Але вампір аж надто вже закоханий у власну персону. Якби відображався у дзеркалі, мабуть, просиджував би біля нього усі днини.

— Ходімо вже, — каже Агнешка, торкаючись кольє: позичила його з експозиції місцевого музею. — Балет ось-ось почнеться.

— Мушу зізнатися: таким щасливим я не був останню сотню років, — нахилившись, шепоче їй у вухо Маркіян. Вампір пахне ладаном та сіллю.

«І я не була. Й не є», — думає Агнешка. Пам'ять повертає її на сто років. Тоді вони з Господарем зустріли в Опері новорічну ніч. Пили тепле вино, танцювали на балконі у заметілі, так багато сміялися. Господар завжди вмів її

розсмішити. Навіть, коли навколо була суцільна темрява. А таких друзів треба триматися.

Агнешка робить ще ковток ігрстого. Губи Маркіяна торкаються її щоки й опускаються трохи нижче, від цього стає холодно. Агнешка почувається розлюченою. А Маркіян, відчуваючи, як прискорилося її серцебиття, думає, що він став мало не королем світу.

Балерина у рожевій цукровій сукні підіймає руки над головою й кружляє сценою. Агнешка дивиться, затамувавши подих. Музика лагідно змовкає, щоб уже наступної миті розітнути тишу навпіл і злетіти до муз, які витанцьовують під куполом.

Балерина зойкає та хапається за шию. Агнешка спершу думає, що це гра світла, але наводить монокль і жахається: у виріз рожевої сукні стікає тоненька цівка крові. Ніби якийсь привид-невидимець перетяв бідолашній Попелющі горло, доки у залі насолоджувалися її танцем.

— Маркіяне, — видихає Агнешка.

Балерини на сцені падають одна за одною, ніби підкошені. А по штучному снігу, яким засипали сцену, розтікається кров. Як тільки вампіри ще не кинулися на поживу?

Чому всі мовчать? А може, лемент навколо просто оглушив її?

— Що відбувається? — Агнешка смикає Маркіяна за рукав.

Вампір напівлежить. Його голова відкинута на спинку крісла.

— Ти збиткуєшся з мене? — Агнешка легенько штовхає свого горе-кавалера, і той звалюється на бік. Відчуваючи, як її горло стискає чиясь крижана рука, Агнешка схиляється над ним. Блакитні, завжди лукаві очі Маркіяна незряче втупилися у стелю.

— Ні-ні. Такого не може бути, — Агнешка зривається зі свого місця й трусить вампіра. — Скажи щось, будь ласка. Навіть якусь дурницю. Зроби мені комплімент. Ти ж це вмієш.

Вампір мовчить. Агнешка роззирається навколо. Трішки чарів, і її очі ясно бачать у темряві залу. Глядачі на сусідніх

кріслах також мертві. Тобто теоретично вони й раніше були мертвими, але тепер уже, вочевидь, цілком.

— Тут хтось є? Мене чують? — схлипує Агнешка.

Коли вона біжить між рядами, мертві глядачі чемно сидять на своїх місцях й наче досі чекають завершення «Попелюшки», яку вже не станцює покійна балерина.

Агнешка вибігає у густу й холодну листопадову ніч. Вітер заповзає під сукню, тіло вкривається гусячою шкірою. Агнешка притуляється до ліхтарного стовпа. Вона жадібно ковтає холодне повітря й намагається рукою втримати серце у грудях.

Зовсім близько чути сміх. Від цього звуку здається, що хтось заповзає металеві нігті у груди й роздирає їх. Агнешка підіймає погляд. Дорогою між Оперним та театром Заньковецької летять четверо вершників. Там, де копита їхніх коней торкаються землі, брукування вкривається кригою.

Львівські чарівниці не так уже й старанно приховують свої дива. Просто люди надто заклопотані, щоб їх бачити. Якщо хтось погляне уважним оком на кав'ярню «Під синьою трояндою», то неодмінно побачить, як щовечора туди сходяться чародійки, котрі весь день «працювали» людьми. У затишному коридорчику вони ставлять рядочком мітли та замовляють «подвійну темну». Львівський ковен¹ — не те, щоб надто дружній, але разом зібратися на каву зі сирником у чорному шоколаді — то закон!

Цей вечір не став винятком.

Чарівниці навколо перешіптуються про своє чарівниче. Хтось іще п'є каву. Дехто вже перейшов на лікер. Похитування мешточками у такт музиці. Сміх. Здається, нічого у такий вечір не може порушити спокій ковену. Хіба що новини...

— Що сталося? — ахає Кориця, побачивши на порозі бліду як смерть Агнешку. Останні років сімдесят вони наче приятелюють. Про людське око Кориця працює у відділі

шоубізу в одному з львівських медіа. А вночі відгадує майбутнє по кавовому фусу.

Агнешка розтуляє рота, аби щось сказати, однак виходить тільки схлип.

Кориця бере її за руку й тягне за столик під вікно. Хтось, втішившись першому снігу, поставив різдвяну платівку: залогом розтікається шоколадний голос Сінатри. Кориця замовляє еспресо й змушує Агнешку випити його одним духом.

— А тепер розповідай. Востаннє такою я тебе бачила, коли Львів був під окупацією, — дуже серйозним тоном каже Кориця. До речі, у ті темні часи вони й зблизилися. Дві чародійки, які, ховаючись у ночах, рятували в'язнів.

— У театрі... їх усіх порішили. Маркіян мене запросив, — плутано пояснює Агнешка. — Вампіри. Їх більше немає. Здається, нікого. Балерини — теж мертві. «Попелюшка».

Кориця геть не тямить, що сталося, однак обіймає Агнешку й гладить її по голові, як маленьку дитину.

Чарівниці стурбовано презираються. Після «їх усіх порішили» кава та коктейлі вже не п'ються. Дана — засновниця модного ательє і травничка у сьомому поколінні — першою дізнається, що сталося. Їй присилає повідомлення наречений-поліціант, який заступив на службу ще вісімдесят років тому.

— В Оперному сталася масова бійня. Хтось закатрупив вампірів. Сто двадцять тіл. З присутніх не вцілів ніхто, — каже Дана, й чарівниці завмирають.

Коли на його руках та ногах опиняються кайдани, Господар не бачить у тому великого лиха. Ще не з такої води виходив сухим. Однак ніч тягнеться надто довго, а вогкі стіни кам'яниці пам'ятають надто багато історій, і неодмінно хочуть розповісти в'язневі кожну. Над ранок Господареві вже здається, що він потроху божеволіє. Добре, хоч Йозеф врятувався. От тільки чи не втрапив він у якусь халепу?

Ще й музика. Коли Господар думає про неї, кулаки стискаються від люті, а минуле починає оживати. Воно простягає руки, а коли Господар дозволяє повести себе коридорами пам'яті, зрештою, дістається кімнати, замкнутої ще сотню років тому.

¹ Ковен — в англійській мові традиційне позначення спільноти відьом, які регулярно збираються на шабаші.

Розділ 4

Яна прокидається над ранок і вже не може заснути. Раз по раз вона підходить до антикварного столика, на якому сопе кіт. «Як можна бути таким милим?» — думає Яна, і її серце огортає тепло.

06:00 — точно не найкращий час, аби ухвалювати важливі рішення. Але тепер доведеться щось змінювати у житті. Бо поки жила сама, ще можна було якось викручуватися, а кіт — то вже відповідальність. Щоб знизити рівень стресу, Яна бере з пуделка шоколадну цукерку, а з книжкової полиці — новий томик «Еноли Голмс». З тими Голмсами — справжня біда. Скоро вони вже Яну з хати виселять. А все почалося зі «Скандалу у Богемії», який знайшовся одного літа на дідусевому горищі. З того часу Яна колекціонує не лише плетені светри, але й книги про Голмса: старі поживклі й нові, які пахнуть фарбою. Українською. Польською. Французькою, хоч Яна й не розуміє ані слова.

Таке хобі не може минутися без наслідків. Три місяці тому Яна пішла з роботи у місцевому музеї, аби відкрити свою детективну агенцію. А тепер, схоже, знайшла й першу справу. Тільки без замовника. І треба ж, аби саме у цей момент, як сніг на голову, з надгробка звалився кіт. Не залишати ж його там. Ще й за квартиру треба платити. Помешкання у старому особняку з виходом у сад на березі річки, якої немає, — надто велика розкіш, коли не маєш стабільної роботи. Але Яні тут дуже добре. Вдень спокійно. А вечорами на вулиці тіні влаштовують імпровізовані вистави.

Йозеф тільки вдає, що спить. А сам чекає, доки Яна забереться. По той бік шибки сидить голуб-кур'єр. Він чекає вже з пів години. Мабуть, Господар прислав якесь повідомлення. Від нетерплячки Йозеф крутиться, як дзиґа. А Яна вважає, що це дуже кумедно, й фільмує на відео.

Зрештою, вона таки бере горнятко й спускається на перший поверх, де розташувалася маленька кав'яренька без жодного столика. Яна обожноє брати там подвійне капучино з корицею.

Як тільки вхідні двері зачиняються, Йозеф кидається до вікна й забирає у голуба записку, перев'язану золотою стрічкою.

— Вибачай, на чай зараз не даю, — каже Йозеф, — криза. На світовому валютному ринку активи упали в ціні.

Голуб понуро летить собі геть, а Йозеф розгортає записку. Там лише два речення:

Кав'ярня «Вибитий дух». Сьогодні о20:00.

«Який же у мене турботливий Господар, — потирає лапки Йозеф. — Знає, що котика першим ділом треба нагодувати».

Тікати доводиться через кухонне вікно. Добре, що Яна втупилася у свій лептоп. «Бідолашні мої лапки», — думає Йозеф, гепаючись з підвіконня на мерзлі жоржини.

Що гріха таїти, Йозеф дуже любить себе жаліти. Щодня намагається присвячувати скаргам на життя хоча б годинку-дві. Найчастіше — без жодної на те причини. Але цього разу Йозеф, який насилу виборсується з дощу з пелюсток, ще й гадки не має, у яку халепу от-от втрапить.

Спершу Йозеф повертається додому — у їхню затишну квартиру під дахом старого австрійського будинку. До зустрічі з Господарем годиться причепуритися. Йозеф думає, що обрати: новий бантик-метелик чи брошку зі Сваровські. Вдома все, як було. Тільки Господаря немає. Потай Йозеф сподівався, що вони зустрінуться вже тут, а тоді разом поїдуть у «Вибитий дух». Бажано на таксі бізнес-класу.

«Якби щось сталося, тут усе було б розбите», — тішиться Йозеф, проходячись кімнатами. Дім, любий-любий дім. Від радості Йозеф підстрибує, щоб приземлитися на м'який карпатський килим, й зойкає: лапка у щось вдаряється. Те «щось» виявляється годинником на ланцюжку. На сріблі (Йозеф пробує на зуб) вигравіювані ініціали «В. К».

«Може, Господар, вирішив зняти стрес шопінгом? А якщо то хтось із його гостей загубив, здам у ломбард», — вирішує Йозеф, ховаючи знахідну у свій потаємний сховок.

Кав'ярня «Вибитий дух» славиться тим, що тут ще з сивої давнини до глінтвейну подають кухлик із артеріальною кров'ю. Коли Йозеф хотів підлеститися до Господаря, купував подвійну порцію. Той тільки сміявся, крутячи на вказівному пальці срібний перстень: «Йозефе, я ж не упир».

«А хто ти?» — блимав круглими оченятами Йозеф.

— Йой, — зітхає кіт, згадавши, як колись добре жилося.

Зовні «Вибитий дух» маскується під звичайну «Арому». Жодному смертному й на думку не спаде шукати тут хоч якихось дивовиж. Але Йозеф знає: якщо прошепотіти закляття, а тоді трохи полаяти нові часи, які «весь чар убили», скляні двері зникають, а натомість з'являються дерев'яні — зі срібною клямкою. За зеленими фіранками ховаються старовинні вітражі.

Перш ніж запустити гостя досередини, старший бариста перевіряє, чи той нікому не продав душу. Ха! Йозеф ніколи за це не хвилюється, бо й так знає, що він бездушний. Егоїзм витіснив із пухнастої тушки все!

«Але ненависть до світу, схоже, починає повертатися», — похмуро думає кіт, вступивши у калюжу.

Втомлено скрипнувши, двері відчиняються, й кіт заходить до затишно освітленого передпокою, а тоді — у гонорову залу. За столиком біля креденсу сидить чарівниця казкової вроди. Руді кучері вкладені у високу зачіску, очі кольору шампанського вивчають світ із легким невдоволенням. Йозеф відчуває, що починає закохуватися.

Якщо Господар ще не прийшов, можна й познайомитися. Але таку красуню, либонь, дуже важко вразити.

«Треба шоу», — вирішує Йозеф. Краще б він перед тим добре подумав! Але де ж! Лізе на світильник, аби звідти виконати для вродливої панянки «Шампанські очі». От тільки

котик не розраховує, що богемський кришталь, який освітлював ще весілля наймолодшої з Потоцьких, не витримає його ваги. Спершу світильник загрозливо похитується. «Це він від захоплення, — заспокоює себе Йозеф, — не щодня ж на нього вилазить такий шикарний кіт». Треба нікого не розчарувати. Йозеф чіпляється лапками за кришталеву квітку й починає вити:

— Буває страшно дивитись у твої шампанські очі.

У чарівниці від захвату навіть помада з рук випадає. Офіціант впускає тацю з малиновим пуншем. Упирі забувають про карти.

— Очііііііііііі, — виє Йозеф так гучно, що навіть Полтва під асфальтом пробуджується.

І хто тих котів придумав! З важким зітханням світильник відривається від стелі й летить униз. Спершу Йозеф думає, що це тільки здається, ніби підлога наближається, бо він сп'янів від власної величі. А вже за кілька митей боляче вдаряється у соснові дошки.

Кілька обертів очима, кілька стогонів, одне «та щоб та клята лампа повік не зібрала уламків», допомога офіціанта, співчутлива усмішка чарівниці, і Йозеф нарешті підводиться. Саме вчасно, щоб втрапити до рук холерника. Пригода з Йозефом відвернула увагу шановного панства, а за той час до кав'ярні проникли живі скелети.

Вони перевертають столи, й старовинний посуд розбивається на дрібні друзки. Рвуть скатертини. Розминають кістлявими пальцями торти й тістечка. Чародійка заплющує очі й щось швидко-швидко шепоче. Упирі дістають рапіри. Схопивши зі столу реберце, Йозеф запускає його у найближчого холерника. Зі зотлілого рота виривається щось схоже на гарчання.

«Стережися їх, — ще колись давно-давно казав Йозефу Господар. — Холерник сам ніколи не вийде на полювання, тільки за чиїмось наказом. Але якщо вже йому сказали фас, то за життя жертви не дав би й копійчини».

— Кіт, зупинити, знищити, — шипить холерник. Кришталеві уламки світильника під колючими пальцями стають

звичайним пилом.

Йозеф роззирається навколо. Кіт? Тут іще один кіт?

Хтось хапає Йозефа за лапку, й чітке страшне зображення навколо перетворюється у мерехтіння вогнів. Не встигає Йозеф отямитися, як він уже стоїть на Високому Замку. А біля нього — та сама чарівниця-красуня. Що ж, кіт почувасться вдоволенним: ось як треба досягати своїх цілей.

— І що ти ж накоїв? — запитує чарівниця, суворо зиркаючи на kota.

— Прийшов на зустріч із Господарем, — поважно відповідає кіт. — Він сам запросив мене на вечерю.

— Господарем? — аж сіпається чарівниця. — Будь ласка, не бійся. Я маю дещо перевірити.

Вона нахилиється й бере Йозефа за лапку.

— Я хочу жити, — про всяк випадок попереджає кіт. Звісно, йому також хочеться бути героєм. Але це так страшно.

Час раптом прискорюється. Старий Погодник злітає з даху, кружляє навколо площі Ринок, і небо на обрії сріблиться у передчутті снігу. З Карпат віє морозом. Північні зорі запалюють свої вогні.

Обертаючи під заплющеними повіками зіницями, чарівниця читає спогади Йозефа, ніби книгу. Господар. Збитки. Щасливі моменти разом. Усмішки того, хто усміхається вкрай рідко. Вечір, дощ, музика, стукіт, «Йозефе, тікай», Яна, голуб, записка.

— Тобі є де сховатися? — голос чарівниці звучить набагато тихіше, ніж до того. — До мене, мабуть, не можна. Либонь, ще не всі забули, — додає, дивлячись кудись у небо.

«Що забули? Або кого?» — думає Йозеф. Але він надто зморений, аби щось розпитувати. Спогади дуже втомлюють. Особливо щасливі. Особливо, коли зараз все — гірше нема куди.

Чарівниця, яка наслала на Йозефа сонливість, аби уникнути зайвих балачок, пише свій номер телефону на хустинці й простягає її Йозефу.

— Але краще не телефонуй, я сама тебе знайду. І будь обережним. Без крайньої потреби й носа з хати не показуй. Ніяких зустрічей із незнайомцями. Знайомих теж остерігайся. Автор записки й підіслав до тебе холерників. До речі, мене звуть Аґнєшка.

Розділ 5

Яна намагається опитати свідків. Їх, на жаль, не так уже й багато. Та й із тими не пощастило. Коридорний у «Зимовому сріблі» навідріз відмовляється спілкуватися: хитає головою, як дерев'яна іграшка з різдвяного ярмарку. Покоївка сторожко озирається й обережно цікавиться: «Ви з поліції, ні? Тоді даруйте». Яна намагається виглядати солідною, навіть позичила у подруги костюм (власний стиль «бабуся сплела» для такого не пасує), але зовнішній вигляд не компенсує того, що у неї немає жодних документів.

Не те, щоб хоч щось свідчило про наближення успіху. Однак Яна так вірить у свою майбутню детективну агенцію, що вже замовила для неї неонову вивіску. Вона чекає свого зіркового часу під подушкою.

— Коли ви востаннє бачили Володимира Коляду? — запитує Яна у хлопця на рецепції.

— Я його взагалі не бачив. Був у відпустці, — схоже, юнак дуже вдоволений таким збігом обставин. Сяє, як новенька ялинкова іграшка від Сваровські. Що ж, менше проблем із поліцією.

Зрештою розчарована Яна вирішує повертатися додому. Вона ще не знає, що там триває справжній обшук.

Аби хоч якось зняти стрес, Йозеф спершу з'їдає все, що знайшлося у холодильнику, а тоді вмикає Янин лептоп. Краще зараз дізнатися, чим вона живе, ніж потім (у найгіршому випадку) стати жертвою серійної вбивці.

На щастя, Яна історію пошуку не чистила. Чим далі Йозеф читає, тим круглішими стають його оченята. Яна просто одержима історією зникнення.

«Відомий австрійський піаніст, Володимир Коляда, зник у Львові 31 жовтня...», «Досі нема новин...», «Володимира Коляду шукають...», «Поліція робить усе можливе», «Організатори фестивалю «Верітас», на якому Володимир

Коляда мав презентувати свій новий альбом, висловили занепокоєння». «Знайшли посвідчення Коляди», «Сліди крові у готельному номері», «Наречена Коляди, піаністка Констанція Варс, з'явилася у траурному вбранні».

З численних фото усміхається вродливий панок років тридцяти. Його зовнішність більше пасує до минулого, ніж сьогодення: м'які аристократичні риси обличчя, каштанові кучері, бліда шкіра.

Яна присвячує цілі години, щоб знайти найдрібніші деталі про Коляду. Вона спокійнісінько може бути його біографкою або... вбивцею. Не дарма ж бідолаха зник. Може, не лише з червоних доріжок та об'єктивів фотографів, але й загалом із життя.

Йозеф зближує одну світлину й мало не зомліває. З маринарки Коляди звисає до болю знайомий годинник на ланцюжку... його прикрашають ті ж ініціали «В. К». Від жаху Йозеф притискає лапку до рота.

Яна приносить на комірці плаща перший сніг. Обережно струшує його, витягає з кіс шпильки, кладе їх на накаслик. Йозеф сприймає це, як заклик до дії. Озброєний парасолькою, він із вигуком «За короля Артура» вистрибує з-під фотелю. Мить Яна дивиться на кота, а тоді беззвучно сповзає по стіні.

— І за що мені таке лихо, — бурчить Йозеф, кидаючи парасольку та хапаючи чайник. — Ще помре на мою бідолашну пухнасту голову.

На щастя, Яна повертається до реальності доволі швидко. Притуливши вказівні пальці до скронь, вона намагається сісти. Холодно. Мокро.

— Що це, бляха, тече?

Сфокусувавши погляд, Яна бачить, що на кавовому столику стоїть кіт й щедро поливає її з чайника водою. Він же говорив! Та як. Що за фігня. Тепер Яна розуміє, що мають на увазі, коли кажуть «життя пролетіло перед очима». Вона наче впала на рейки й вилупилася на потяг, який стрімко наближається.

Може, просто стало зле, ось і примарилося таке?

— Ти ж не розмовляєш, правда? — з надією запитує Яна.

— Боже, жити у Львові й бути такою далекою від чудес, — закочує очі Йозеф. — Знаєш, що їх сім? То я — восьме. Хоча, по правді, перше й головне.

— Боже, — тільки й може вичавити зі себе Яна.

— Чого ти так дивуєшся, дорогенька? Коти — найкращі співрозмовники. Тільки нам не вигідно, аби люди знали про це. То ж тобі фантастично пощастило. А тепер зізнавайся: де труп? І май на увазі: я озброєний, — Йозеф знову хапає парасольку й стає у таку позу, наче наміряється фехтувати.

— Чий труп? — Яні здається, що вона зараз знову зомліє. Гепнеться, як те яблуко Ньютона на голову.

— Дорогенька, — Йозеф втомлено потирає носик. — Ну, навіщо нам ці ігри? Володимира Коляду шукає весь Львів. А знайшов його я. Знаєш, де? В історії твого браузера! І, дозволь, нагадаю, зустрілися ми на Личаківському. Зізнавайся: ти вбила музиканта й заховала його труп?

Якусь мить Яні доводиться витратити на усвідомлення: вона хоче виправдатися перед котом, який розмовляє.

— Стоп. Не знаю, як там у твоєму Львові, де коти такі балакучі. У моєму зазвичай нудно. Люди торочать дуже багато, і лише іноді їхні розмови стосуються чогось, вартого уваги. У нас немає реєстру див. Зате є кримінальні хроніки. Так і живемо. Тому я б дуже хотіла бути детективом й робити щось важливе, але при цьому отримувати пригоди. Коли у Львові зник всесвітньо відомий музикант, я вирішила зробити це своєю першою справою. Розумієш?

Годинник. Коляда. Перед тим, як Йозефу довелося тікати, хтось грав на фортепіано. Цей музичний жучара Коляда точно може щось знати про біду, яка тут коїться. Якщо вже інших варіантів немає, годилося б його знайти. Щоб підкупити або всипати добряче. На дуже розумну ця Яна не тягне (що це за стереотипи, що коти начебто не можуть розмовляти). Однак діяти разом завжди ефективніше, ніж поодиночі. Взнявши лапки у боки, Йозеф суворо запитує:

— Чим доведеш, що кажеш правду?

— Якби я вбила Коляду, ти б уже тут не сидів, — хитро усміхнувшись, каже Яна. — Навіщо мені хтось, хто знає про скоєний злочин.

Йозеф аж зойкає, а тоді гладить себе по бочках: спокійно, любий, спокійно, тобі нічого не загрожує.

— Ти вже зрозуміла, що я — надзвичайний кіт. Геніальний. Красивий. Аристократичний. Ти могла б уже здогадатися: я ще й детектив геніальний. Пропоную разом шукати Коляду, а тоді, врятований і щасливий, нехай бере нас із собою на вакації у Відень.

Певна річ, Яна відповідає:

— Так!

Як і на кожную дурну ідею. Чим дурніший задум, тим упевненіше звучить її «так».

— Отже, напарники?

Йозеф простягає лапку, і Яна обережно потискає її:

— Напарники.

— Він оселився у «Зимовому сріблі», — каже Яна, повертаючись до кімнати з двома горнятами какао. — Але там зі мною розмовляти не хочуть. Бо, бачте, я не з поліції. Думала прикинутися нареченою Коляди. Але фотки Констанції — просто всюди. Та й поселитися просто так там не вдасться. Якийсь закритий готель «для своїх».

— Таки почнемо зі «Срібла», — потирає лапки Йозеф. — У мене там є зв'язки.

Розділ 6

Більше сотні вбитих вампірів — лихо для міста.

Не встигли їхні тіла вивезти з Оперного, як ковен розпочинає своє розслідування. Агнешка розповідає про вершників. Хоча й гадки не має, хто вони. Жодних слідів у спогадах або архівах. Ніби з'явилися з нізвідки.

У «Вибий дух» Агнешка прийшла, щоб підслухати, про що балакає місцева публіка. Упирі й вампіри не надто приятелюють через різницю у ментальності, але масове вбивство мало б привернути їхню увагу. Хоча нічого цікавого довідатися не вдалося. Якщо, природно, не брати до уваги зустріч із Йозефом.

До світанку Агнешка почувається так, ніби з неї вичавили всі соки. Вона знімає мешти й ступає босими ногами у перший листопадовий сніг. Який кайф.

Господар з'явився у цій історії надто раптово. Хоча рано чи пізно це мало статися. У Львові без нього не можна ані вмерти, ані народитися. Де він зараз? Здійняти гвалт через зникнення чи не заважати його задуму? У викрадення Господаря Агнешка не надто вірила. Хто зможе таке влаштувати?

«Поки помовчу», — вирішує Агнешка, переступаючи поріг «Під блакитною трояндою». Сніг — то, звісно, приємно, але здалося б зігрітися. Чарівниці замість зілля традиційно варять каву. Вона для львів'янок — справжній еліксир.

— Сестри, пропоную відкласти усі балачки й просто піти спати, — позіхає Рута, наймолодша у ковені. Вдень вона працює у рекламній агенції, а під вечір спеціалізується на чарах кохання. Рута такий собі львівський купідон, який піарить додаток для знайомств.

— Це вперше, що ми нічого не знаємо, — супиться Кориця. — Майбутнє мовчить, минуле — також. Біла пляма. І ціла купа трупів. Вампірів, певна річ, шкода. Але головне, щоб це не було початком.

Агнешку коле шпилька розуміння:

— Думаєш?

Кориця перехоплює її погляд:

— Ми захищаємо Львів, а Львів захищає нас. Вампіри такого позбавлені. Тому вони — відносно легка здобич. Але той, хто забрав їхні життя, може розпочати полювання й за нами.

— Або вже розпочав, — каже Рута так буденно, ніби обговорює прогноз погоди. — Нам треба погомоніти з лицарями Короля Данила. Вони мали б патрулювати місто, але дорогою сюди я не зустріла жодного. У театрі їх теж не було. Дивно й не дуже добре. Ще бракувало до повного щастя, аби холерники повилазили.

Якщо вже з моста, то у воду. Агнешка вирішує, що зараз саме час оголосити:

— Господар зник.

Чарівниці, переглянувшись, скептично усміхаються.

— Люба, ти ж знаєш, що це неможливо, — поблажливо усміхається Ольгерда, верховна чарівниця. Здається, вона старша за сам Львів. Й не можна сказати, щоб час ішов на користь її характеру. — Ще скажи, що всі міські легенди — правда. Й у Львові справді захована криниця з живою водою.

Інші мовчать. Однак із виразів їхніх облич Агнешка розуміє: їй не те, щоб хтось повірив. Ну, що ж.

— Неможливо? Тоді спробуйте навідати його або домовитися про зустріч, — голос Агнешки звучить гостріше, ніж їй того хотілося б. — А я наразі знайду когось з варті Короля Данила. Поки не стало пізно, ми маємо збагнути, що за чортівня тут відбувається.

Агнешка виходить з кав'ярні, намагаючись не грюкнути дверима. За останню сотню років вона й так надто часто свариться з ковеном. А львівські чарівниці, як би важко їм не було уживатися разом, мають спільне завдання: дбати, аби Львів процвітав, а не губився у туманах століть.

У повітрі вальсують сніжинки. Вони нагадують: як би зле все не було, якщо настає зима, час готуватися до різдвяних див. Тоді місто перетвориться на ярмарок, на якому кожен

може придбати до свят те, чого потребує найбільше. Щоразу, запалюючи святкову свічку, Агнешка думає про те, що час біжить надто швидко.

Загорнувшись у вінтажне пальто, яке пам'ятає Львів молодшим, Агнешка ходить вуличками, намагаючись зустріти хоча б когось із вартових Короля Данила. Лицарі, які служили королям із роду Галицьких, після смерті залишилися у місті, аби берегти його від зримих і незримих загроз. Зазвичай вони діляться: один лицар — одна вулиця. Однак скільки не ходить Агнешка, не може знайти жодного захисника.

Зрештою вона зупиняється біля Чорної кам'яниці. Її дух — сивий панок із довгою бородою, схожий на святого Миколая, — визирає у вікно. У руках тримає блакитний порцеляновий чайничок:

— Бажаєте кави, панусю?

— Ні, дякую, — приязно усміхається Агнешка. — Я шукаю Мстислава. Або когось із лицарів.

— А їх нема вже зо два дні, — каже дух, хитаючи головою. — Зовсім розпустилася та молодь. Я от ніколи собі такого не дозволяю. Щодня на посту, щодня бережу свою кам'яницю.

Кепські справи. Агнешка відчуває, як під пальто заповзає липкий холодний страх. Господар зник. Лицарі зникли. Вампіри мертві. Всього за день Львів опустився в лихо.

Повертаючись додому, Рута складає список завдань на день. Обдумує, яке відео варто зняти наступним, міркує, що там із контент-планом для додатку, прокручує у тисячний раз історію з вампірами. Вона настільки заклопотана думками, що не відразу зауважує, як тіні навколо густішають, ніби здобувають плоть, і, зрештою, перетворюються у вершника. Його кінь тихо ірже, й земля під його копитами вкривається кригою.

— Хто тут? — серце Рути стискає страх. Треба було викликати таксі. «Я живу на сусідній вулиці» — не аргумент,

коли навколо коїться стільки лихого.

Рута ще встигає подумати про Господаря. Може, він зараз з'явиться? Він же має прийти на допомогу, якщо хтось із місцевих її потребує. А тоді вершник змахує рукою, і юна чарівниця падає. З кутика її вуст стікає цівка крові.

Тіло Руті знаходить працівниця цукерні, розташованої навпроти. Лемент жінки розтинає ранкову морозну тишу. Рута лежить, розкинувши руки, ніби намагалася зробити снігового янгола, а її волосся та вії вкриті крупинками криги. Мертва чарівниця нагадує ще одну жертву Снігової королеви.

Раніше Львів захищали дванадцять чарівниць. Як дванадцять місяців. Дванадцять знаків зодіаку. Дванадцять левів, викарбуваних на могилі Данила Галицького, захованій від сторонніх очей під пагорбом. Тепер їх стало на одну менше.

— Убивство вампірів дало їм силу, — каже Кориця, й у її кавових очах видніється тривога. — Ковен зібрався вдома в Ольгерди — старовинній квартирі з балконом, який виходить на площу Ринок. — Тепер вони зуміли вбити чарівницю. Магічний захист Львова ослаблений. Наступною може стати кожна з нас. Навряд чи саме Рута була їхньою ціллю. Більше схоже, що вони вирішили нападати на всіх нас.

— Нам потрібно второпати, хто ці вершники, — зауважує Меліса, чародійка, яка продає туристам прикраси з бурштину та повертає загублені речі. — Тоді збагнемо, як рятуватися самим і рятувати місто. Не думаю, що вони приїхали до Львова просто на вакації. Має бути якийсь сенс. І, щиро кажучи, думаю, що він жахливий.

Розділ 7

Загалом люди думають, що містом керує мер. Але Йозеф добре знає: насправді Львовом керує чорно-білий кіт: Пан Пух.

Починав він як медійна особа: коли взяв участь у конкурсі «Містер Пухнастість 2017». Тоді його бездоганні лапки навіть сфотографували для «Вог». Але згодом, утомившись від модельної кар'єри, Пух вирішив заховатися у тіні бізнесу й почав «дахувати» нелегальний видобуток кави та кормові обладки.

До Господаря Пух приходив, аби той наслав на конкурентів прокляття вічних злиднів. Коли Господар відмовився, Пух залишив свій номер «на випадок, якщо передумаєте». Йозеф його запам'ятав. Сам тоді не знав, навіщо, але справедливо подумав, що зв'язки знадобляться.

— Алло? — Пух звучить сонно і ледаче.

— Добрий вечір, — голос Йозефа трохи тремтить, — вас досі цікавлять злидні для конкурентів?

— О, — трохи оживляється Пух, — бачу, пан передумав? І які ж такі проблеми змусили? Кредити? Борги? Пристрасть до азартних ігор?

— Мені терміново потрібно потрапити у «Зимове срібло», — каже Йозеф. — Ритуал злиднів готові провести у найближчий час повного Місяця.

— Гаразд, — чутно, що пан Пух позіхає. — Сьогодні там бал профітролів, то на твоє ім'я залишу два запрошення. Але майте на увазі, — голос стає загрозливим, — надумаєте втекти, мої лапки скрізь дотягнуться.

Господар би образився за таку недовіру. Йозефу байдуже. Він сам собі не довіряє.

Щоб трохи себе потішити, Яна бере з-під ялинки пакуночок із цукерками. Різдвяний декор прикрашає її квартиру навіть

улітку. Якби Яна завідувала календарем свят, Різдво було б щодня. Якби на мапі світу існувала країна Різдва, Яна неодмінно туди переїхала б. А так залишається сидіти під вінками з падуба, їсти «Зоряне сяйво» й мріяти про успішну детективну кар'єру.

— Одягай свою найкращу сукню, крихітко, ми їдемо на бал, — каже Йозеф, завалюючись у кімнату. Пухнастим бочком він зачіпає гірлянду на ялинці, й золоті вогники загрозливо похитуються. Кіт вдає, наче нічого не помічає.

Яна зникає у спальні, а повертається вбрана у довгий чорний светр із білими оленями, які рогами тримають місяць.

— Сукні у мене немає, — розводить руками. — Не те, щоб я мала щось проти. Просто ця витрата ніколи не була пріоритетною.

— Йой, — за що мені це все, — зачухе оченята й драматично зітхає Йозеф. — Мене, порядного британця, нащадка короля Артура, намагатися перетворити у фею хрещену. Ну, кажи вже: є тут на районі якась пристойна крамниця?

Львівські дахи — як кар'єрні сходи. Йозеф мріє, як видряпається на найвищу точку й зіб'є лапкою якусь зорю. Нехай падає собі й здійснює котячі бажання. А поки що доводиться перестрибувати з даху на дах, прямуючи до «Леді» — крамниці весільних і вечірніх суконь.

Вимкнувши сигналізацію та залишивши як оплату свій автограф — відбиток лапки, вимащеної шоколадом, — Йозеф обирає чорну сукню до підлоги з рукавами-ліхтариками.

Коли Яна приміряє біля дзеркала котячий «подарунок», на її щоках розквітає задоволений рум'янець. Ну й краса! Хочеться забути про все й спокійно покружляти під O Children².

— Вранці повернемо, — заспокоює Яна саму себе.

Светр із оленем залишається лежати на канапі.

З неба падає щось середнє між дощем і снігом. Яна кутається у червоне кашне, а Йозеф змушений раз по раз підстрибувати, щоб зігріти лапки.

— Стій! — Яна кидається за маршруткою. Але та, клята, в останню мить зривається з місця. Від злості Яна аж ногою тупає. І, звісно ж, ступає в калюжу. Вдоволено хихочучи, брудні краплі осідають на сукні. Яна закушує губу, щоб не лайнутися.

— Хто їде на бал маршруткою? — позіхає Йозеф. — Ти взагалі казок не читала?

— Тоді ходімо на трамвай, — вирішує Яна.

Готель «Зимове срібло» нагадує корабель, освітлений сотнями вогників, який пливе серед суцільної білизни пагорбів навколо. Вона іскриться-сріблиться, як зимова коштовність. За лічені хвилини намело так, що страх.

Ступаючи заледенілою доріжкою, Яна відчуває, як у грудях розливається приємне тепло. Може, тепер нарешті все вдасться? Після стількох днів пошуків і зневіри.

Під розкішною вивіскою хтось видряпав: «Не готель, а всього лиш хостел монстрів».

— От вандали, — бурчить Йозеф.

Яна обережно смикає сріблястий дзвіночок, і за мить на порозі з'являється блідий юнак у темно-синьому смокінгу. Він дивиться ніби крізь Яну, і їй стає якось моторошно. Ще й ці білі зіниці!

— Ми від Пана Пуха, — поважно каже Йозеф.

Юнак розгортає старомодний нотатник у чорній палітурці, пробігає очима по списку гостей і киває:

— Проходьте.

У фое тепло, пахне карамеллю й паленим цукром.

— Дякую, — несміливо усміхається Яна, коли юнак забирає у неї пальто.

Стіни коридорів прикрашають завмерлі портрети давніх поважних постояльців. Люди на них могли б і рухатися, але

лінь — той кит, на якому стоїть світ, тому вони просто спостерігають за гостями з сьогодення невдоволеними поглядами. Тільки коли на ніс однієї пані сідає золотий метелик, вона змушена чхнути, щоб його відігнати.

— Ходімо спершу до гостей, — шепоче Йозеф Яні на вухо. — Змішаємося з натовпом. І візьми мене за лапку. Нехай тобі усі заздять.

Спершу Яна думає, що у залі людно. Та потім розуміє, що це слово, мабуть, не те, щоб пасує. Бо присутні у залі — хто завгодно, лиш не люди.

— Оце — Стефан, вовкулака, — шепоче Йозеф, проводжаючи очима статного юнака у чорному костюмі. Його маринарку прикрашає срібна брошка у формі голови вовка. — А це — Домініка, — Йозеф киває на дівчину з бірюзовим волоссям, яка саме бере з таці аметистовий коктейль. — Русалка. Після того, як Полтву залили бетоном, вона переїхала у Тернопільське озеро. Але місцевих свят не пропускає. А там — Христина, упириця. Вона померла ще сто років тому.

— Будете профітроль³? — ввічливо запитує майже прозорий офіціант. Придивившись, Яна тямить, що його голова відділена від тіла й витає на кілька сантиметрів вище від шиї. — Є з полуницями, смородиною та ваніллю.

Відповісти Яна не встигає.

Двері розчиняються, гості розступаються, і до зали неквапливо входить, навіть «упливає», кіт. Чорно-білий у чорному фракці.

— Пан Пух! — залюю лине захоплений шепіт.

— Боже, він став ще товстішим, — зі захватом зітхає арфіст.

Кіт — настільки пухнастий, що якби продати хоч одну соту шерсті, можна купити Париж. Від однієї згадки про його густі пушинки кидаються у море на Півночі білі ведмеді. А голлівудські красуні платять мільйони, щоб їхнє волосся хоч трохи скидалося на шерсть Пана Пуха.

Зелені очі Пана Пуха обводять гостей. Якби поглядом можна було б знімати гроші з рахунків, усі присутні миттю стали б

банкрутами. Крім того, кожен, на кого дивиться Пан Пух, негайно усвідомлює власну нікчемність. Як можна не впасти на коліна перед такими прекрасним котом?

— Йой, аби тільки не співав, — зітхає Йозеф.

Пан Пух вилазить на сцену й обмахується хвостом, ніби віялом.

— Радий вітати вас на моєму щорічному балі профітролів. Щасливий, що сьогодні у «Зимове срібло» завітали і живі, і мертві. Бо прибуток можна отримувати і з перших, і з других. А тепер — музичний сюрприз.

— Час утікати, — розпачливо шепоче Йозеф.

Але гості оточують їх із Яною щільним кільцем. Кожному хочеться пробитися якомога ближче до Пана Пуха.

— Hello, it's me. I was wondering if after all these year⁴, — виє Пух так, ніби його викинули зі списку «Форбс».

— Прекрасно! Чарівно! Браво! — аплодують щасливі слухачі.

Коли Пан Пух під овації сходить зі сцени, Яна починає пробиратися до виходу. Йозеф — за нею.

— А тепер до Коляди, — заявляє він. — Якомога швидше.

На щастя, детективні пошуки Яни важко назвати геть безрезультатними: вона хоча б знає, що Коляда зупинився у тринадцятому номері. Туди ведуть закручені сходи, прикрашені гіллям ялини. Яна оступається й мало не падає, але останньої миті хапається за старий підсвічник. «Ніякої поваги», — верещить у відповідь він.

Двері, природно, замкнуті.

— Умієш користуватися стихійною відмикачкою? — запитує Яна, дістаючи шпильку для кіс.

Від обурення шерстинки Йозефа аж тремтять.

— За кого ти мене маєш. Я — порядний галицький кіт. Звісно, що вмію.

Номер Коляди — синонім до слова «розкіш». Яні аж дух забиває від картин на стінах. Це що, справжній Клімт⁵? Торкаючись золотих контурів, Яна відчуває, як шкірою біжать мурашки. Просто вау.

Тим часом Йозеф виявляє повну байдужість до мистецтва. Знявши з ліжка біле простирадло, кіт починає скидати туди все, що погано лежить: цукерки з пуделка, позолочені ручки, капелюх, який мирно дрімав на кріслі. Треба, не треба, а в господарстві згодиться.

— З чого почнемо? — запитує Яна, одягаючи рукавички: відбитки пальців тут краще не залишати. Думка про те, що зараз вона копатиметься у речах Коляди водночас захоплює та лякає. Чужі шафи — ніби маленькі антикварні крамнички. Але часто в них можна знайти і якийсь скелет.

— Я повністю довіряю твоєму детективному досвіду, — заявляє Йозеф, тягнучи свої скарби до дверей. — У мене тут важливіше завдання.

— Як гадаєш, занадто оптимістично сподіватися, що Коляда вів щоденник? — каже Яна, відсуваючи шухляди письмового столу. Порожньо. У шафі лише костюми, дбайливо розвішані по кольорах.

— Я про це не думаю, — бурмоче Йозеф, хапаючи ноутбук Коляди. Якщо його продати, буде за що у «Бачевських» повечеряти.

— А це я конфіскую, — Яна забирає ноутбук і намагається його увімкнути. Як вона й думала: запаролений. — Нам терміново потрібен у команду хакер.

— Мурчик чи що? — зацікавився Йозеф. Можна взяти відсотки за посередництво.

— Хто такий Мурчик?

— Кіт. Він шарить у компах. — Якось Йозеф уже звертався до Мурчика: коли хотів почитати електронну пошту однієї упириці, яка проявляла надмірну увагу до Господаря.

— Нам потрібно кілька хвилин, — долинає з коридору. Хтось торкається дверної клямки.

Яна завмирає, притискаючи до себе ноутбук.

— Все пропало, це за нами, — розпачливо шепоче Йозеф. Його оченята наповнюються сльозами, а лапки починають тремтіти.

Навряд чи у номер Коляди хтось би йшов просто так. Ще бракувало, аби поліція застала на місці злочину. Тобто... на місці доказів. Думки летять зі швидкістю світла.

— Тікаємо, — шепоче Яна, кидаючись на балкон. На щастя, він виявляється незаскденим. З неба добряче намело мокрої каші. Охкаючи, кречучи і шельмуючи власну кляту цікавість, Яна обережно перелазить на сусідній балкон. Перечепившись через власну сукню, вона мало не летить головою вниз, але останньої миті таки втримується від падіння. За хвилюк серце пропускає сотню ударів.

Йозеф дивиться на добро, скидане у простирадло, тоді на Яну, знову на добро, знову на Яну. У жовтих оченятах з'являється розпач. Зрештою, тяжко зітхнувши, як кіт, якого спіткало велике горе, Йозеф залишає речі, перестрибує з балкона на балкон, на щастя, тушка не застрягає, й аж зітхає від захоплення: ну, який граційний котик, просто міг би зробити кар'єру в балеті, якби не був і без того таким зайнятим.

Двері у номер — відчинені. Біла, розшита мереживом, штора танцює з вітром.

— Не знаю, як ти, а я не хочу стовбичити на холоді, — каже Йозеф, котячись по балкону, як велика сіра кулька, — ще підхоплю запалення легень і помру. Не можна такого допустити.

— Навряд чи цей номер порожніє. Не хочеться зустрітися з розлюченим... — договорити Яна не встигає. Світ навколо затоплює мерехтливе золоте світло. Тіло огортає приємне тепло, наче від коминка. Хочеться згорнутися у калачик й заснути.

За мить усе минає. Яна і Йозеф стоять на тому самому балконі. От тільки двері у номер зачинені, й вітер уже не гойдає штору. Власне ніякої штори взагалі немає.

Якби Яна розвідала ситуацію, то дізналася б, що у номері, куди вони з Йозефом мало не вдерлися, зупинився Владислав Крам, відомий празький алхімік. Цього вечора він намагався перетворити у щире золото старий годинник, який придбав на

барахолці біля Федоровича. Але магія діє так, як сама вважає за потрібне.

Яна смикає дверну клямку: замкнуто.

— І що нам робити?

— Усі поради — платні, — бурчить Йозеф. — Мій геніальний мозок просто так працювати не буде.

Загалом йому понад усе хочеться заплакати від холоду та голоду. Але доводиться, як то кажуть, тримати марку.

Кілька спроб Яни вибити двері не закінчуються нічим добрим — хіба розбитою рукою.

Сніг продовжує падати.

— До ранку ми тут задубіємо, — каже Яна, хукаючи на долоні.

— Добре вже ти, але я надто молодий, щоб помирати, — розпачливо каже Йозеф. — Я досі не завершив свої мемуари, бо не зміг підібрати сімдесятий синонім до слова «прекрасний».

Яна, притискаючи до себе ноутбук, як рідну дитину, роззирається навколо. Тепер «Зимове срібло» тоне у темряві. Лише у третьому ліворуч вікні видніється відблиск свічки. Волати «рятуйте» якось страшно, бо невідомо, хто відгукнеться.

— Тут, на наше щастя, — другий поверх. Якщо стрибнемо, маємо шанс не скрутити собі в'язи. Тим більше, що, думаю, у номері таки є постоялець. Мав же хтось зачинити двері. Просто диво, що він нас не зауважив.

— Мої лапки не створені для такого, — обурюється Йозеф. — Я навіть не маю наміру стрибати. Краще викликай евакуатор. Але лакшері⁶. На простому такий неймовірний котик, як я, не рятуватиметься.

— Тоді сидітимеш тут, — Яна ховає ноутбук під пальто, обіймає його двома руками й, замружившись, перехиляється через балкон і летить вниз. Її зойк будить Львів, який було собі задрімав під сніговою ковдрою.

— Ой лишенько, за що мені це, — зітхає Йозеф. Залишатися самому на балконі героїчному нащадку короля Артура якось страшнувало. Але й стрибати за Яною — бажання нуль. Ще надумає собі казна-чого.

Зрештою Йозеф, як чимала снігова кулька, таки котиться вниз і приземляється Яні на спину. На щастя, вони звалилися у кучугуру. Обережно поворушивши руками та ногами, Яна враз веселіє. Все могло закінчитися набагато гірше.

Пейзаж навколо якось змінився. Принаймні вивіска «Зимове срібло» без своїх приятних вогників просто тоне у темряві. Кудись зник червоний килимок на порозі й великий різдвяний вінок із червоними кульками над вхідними дверима.

— Підніми мене, — шипить Йозеф.

Притримуючи ноутбук підборіддям, Яна обережно бере пухнасте тільце й ставить на лапки. Йозеф провалюється у сніг і невдоволено пирхає.

Обдивившись, Яна розгублюється. Усе якесь не таке. Ніби й звичний Львів, а проте... Що це — газові ліхтарі? Яна востаннє бачила один із них у своєму музеї. У смітнику хтось залишив пожмакану газету. Піднісши її до ліхтаря, Яна відчуває, як усередині все холоне: 14 листопада 1912 року.

— Бляха, та ми — у минулому, — каже, не вірячи сама собі. Ніби втрапила у якусь дурнувату книжку.

— Як? Де? Коли? — аж підстрибує Йозеф. Саме вчасно, щоб його не збила карета, яка проїжджала повз. Вона не зупиняється біля «Зимового срібла», а котиться вниз вулицею — у напрямку площі Ринок.

— У 1912-й. Щиро кажучи, гадки не маю, що тоді коїлося у Львові. Всі мої знання про цей рік обмежуються катастрофою «Титаніка».

З-за рогу виходить жінка у старовинній темно-зеленій сукні й білому фартушку. Вона несе кошик зі зелениною. Яна посувається, пропускаючи незнайомку. Зрештою, вона тут господиня, бо у своєму столітті. Жінка, окинувши Яну байдужим поглядом, проходить до дверей «Зимового срібла» й стукає у них.

Не чекаючи, доки хтось відчинить, Яна дає драпака. Йозеф перекочується за нею. От лишенько! Ще тільки подорожей у часі бракує.

Йозеф, як ніхто, знає: у минулому краще нічого не змінювати. Треба терміново вибиратися. Певна річ, можна вештатися вулицями, шукаючи якихось чарівників або алхіміків й сподіватися, що якийсь із них зарадить ситуації. Або — що набагато надійніше — варто знайти Господаря. Від однієї думки про цю зустріч котяче серце починає битися швидше. Тільки б він жив за цією ж адресою!

Старовинний Львів у заметілі — розмитий і сріблястий. Яна колекціонує чорно-білі листівки, а тепер наче опинилася в одній із них.

Що робити, вона й гадки не має.

— Підемо до Господаря, — каже Йозеф. — Він має тут бути. Принаймні він майже завжди у Львові.

— У тебе є знайомі в цьому часі? — У Яни від хвилювання починають цокотіти зуби. Не щодня ж опиняєшся на сто плюс років тому в минулому.

— Ага, — вдоволено потирає лапки Йозеф. — Бачиш, як тобі пощастило.

— І що: цей Господар зможе нас повернути?

— Він усе може. А які сирники з нектаринами пече, — Йозеф аж облизується.

Годилося б узяти якусь карету. Але доводиться йти пішки. Яні здається, що ця дорога ніколи не скінчиться. Хочеться просто сповзти по стіні чергового особняка й, скрутившись калачиком, заснути. Ще і Йозефа доводиться нести, бо йти він навідріз відмовився: «Мої лапки не створені для такого снігу».

Упродовж століть Господар мешкає у найтемнішому закутку самого серця Львова. Усі дороги міста ведуть туди, де зелені вітражі ховаються від сторонніх очей за різьбленими віконницями, а тепло серед зими дарує поважний п'єц, викладений кахлями Левинського.

— Аби тільки не повіявся десь, — каже Йозеф, запускаючи кігтики у кашне Яни. — Бо тоді хоч бери й прописуйся тут.

— Що мені казати? — дедалі більше Яна схиляється до того, що просто заснула. Наснитися ж таке. Ну яке минуле? Тим більше, хто може перенестися так далеко назад, просто стоячи на готельному балконі.

— Тобі — мовчати, — заявляє Йозеф. — Говоритиму я, природжений дипломат. Ти, мабуть, не знаєш, але мені навіть пропонували посаду пухнастого представника України при дворі короля Чарльза.

Ось і рідні двері! Котяче серце тане, як шматок вершкового масла. Розповідати Господарю про все-все не можна. Кидатися на руки — теж, бо Йозеф — незалежний британець, який особисто реєстрував петицію про заборону гладження котів.

Передніми лапками Йозеф стукає у двері. За мить, ніби чекав гостей, на порозі з'являється Господар. Такий же фантастично юний і вродливий. Якщо він і дивується, що серед ночі до нього завітала дівчина з котом, то не подає вигляду, а приязно запитує:

— Чим можу допомогти?

— Нас цікавлять подорожі у часі, — з гідністю відповідає Йозеф. — Бо так уже сталося, що...

— Ми випадково потрапили сюди, — таки наважується подати голос Яна. — Й дуже хочемо повернутися назад. Вся надія тільки на вас.

— Кіт у халепі, — м'яко сміється Господар, нагинаючись до Йозефа й гладячи його за вушком. Британець муркотить від утіхи. — Що ж, допоможу, чим зможу.

— Мені теж, будь ласка, — каже Яна. Господар видається їй знайомим. Хоча це й абсурдно: як вона може знати хоч когось із 1912-го? — Гадки не маю, як так сталося. Ми були у Львові у своєму часі й абсолютно не збиралися нікуди.

— Минуле, майбутнє й сьогоднішня потребують одне одного. Якщо ви опинилися тут, — Господар уважно дивиться на Яну, — отже, так мало бути. А навіщо, ви можете дізнатися сьогодні, завтра або й через багато років.

— Як нам повернутися додому? — Яна думає, що ввічливо було б відвести погляд. Але Господар нагадує картину, яку можна роздивлятися вічно. Є щось у ньому дуже юне й одночасно наче старе.

Ще раз погладивши Йозефа, Господар бере його за лапку, а другу руку простягає Яні.

— Готові повертатися додому?

— Готові, — видихає Яна, вкладаючи свою долоню у його.

Йозефу страшенно хочеться сказати Господарю на прощання щось зворушливе. Але він намагається тримати себе у лапках. От би зараз втішного еклера. Й почитати Шекспіра в оригіналі.

— Ще зустрінемося, — підморгує Господар.

Яна не встигає навіть зойкнути, як золоте світло затоплює все навколо, а тоді зникає, наче нічого й не було.

Засніжений Львів — місце насправду магічне. Здається, що минуле, сьогоднішня й майбутнє збираються разом випити кави по-львівськи й обговорити останні новини.

Приязне дзеленькання червоних трамваїв і гудіння млинків каже Яні: ти вдома, у своєму часі.

З липкого сну Господаря вириває скрипіння. Це подають голос старі двері. Тут вони видають якісь особливі звуки: ніби скаржаться на життя, благають про звільнення, але водночас висловлюють і крайнє презирство до тих, кого за ними зачиняють.

У кімнату входить хтось.

Обличчя його губиться у перламутровому світлі, яке ллється крізь маленьке віконечко. Знову клацає замок, і чиясь напівпрозора рука по той бік дверей опускає у кишеню пальта ключ.

— Давно ви тут? — запитує прибулець. Голос приємний. Але трохи застуджений. Господарю аж стає шкода. Хочеться запросити сісти поближче до вогню та почастуватися вином. От тільки ні вогню, ні вина немає.

— Та десь із тиждень, — відповідає Господар. Хоча й сам не впевнений. Час тут тягнеться то повільно, ніби пісок у клепсидрах замінили на пастилу, то біжить, як навіжена коза.

— Володимир, — називається гість.

Коли він трохи наближається, Господар може розгледіти його обличчя. І не тільки розгледіти, а й упізнати. Останні кілька тижнів воно усміхається з афіш на всіх зупинках. Геній. Сучасний Моцарт. Український діамант. Як тільки не називають журналісти Володимира Коляду.

² Пісня Ніка Кейва, австралійського рок-музиканта, поета, письменника, автора музики до фільмів і сценариста.

³ Профітролі — невеликі кулінарні вироби французької кухні з різними начинками: заварний крем, салат, гриби, м'ясо тощо.

⁴ Вітаю, це я. Мені стало цікаво, чи всі тут присутні цього року (*англ.*). Пісня британської співачки Адель.

⁵ Густав Клімт (1862–1918) — австрійський художник і графік, символіст. Один із найвидатніших представників віденської сецесії.

⁶ Сегмент ринку товарів розкоші та послуг класу преміум-люкс.

Розділ 8

До квартири вони повертаються над ранок. Мокрі від снігу, голодні та злі. Йозеф починає ревізію холодильника, а Яна заповзає у своє місце безпеки — під стару клітчасту ковдру. Десь далеко гасять свої вогні великі міста. Будапешт. Париж. Рим. Що їм до дівчини, яка засинає у старій квартирі. Яна витягає руку й обережно гладить Йозефа, який наминає холодні млинці.

— Треба дочекатися, поки Мурчик прокинеться, — заявляє Йозеф. Він сидить на килимку біля величезної канапки й дивиться на неї з таким замилюванням, як шанувальники мистецтва — на «Даму з горностаєм».

— А коли Мурчик прокинеться? — Яну від нетерплячки аж поколює. Раптом Коляду вдасться знайти ще сьогодні? Що вона тоді йому скаже? «Я — ваша фанатка»? Так це й не те, щоб правда. «А ви розкажете журналістам, хто вас урятував. До речі, я тут відкриваю свою детективну агенцію, прорекламуйте її за нагоди».

— Тут не вгадаєш, — зітхає Йозеф. — Мурчик — особливий екземпляр. Я написав йому. Колись та й відпише.

Мурчик виходить на зв'язок о другій. Неохоче погоджується зустрітися. Але за однієї умови: якщо йому закинуть на картку гроші на бензин.

— Непогано як для kota, — закочує очі Яна, коли її останні сотні мандрують на чужий рахунок. Зустріч вона призначає у «Світі кави». Кав'ярня завжди пахне для неї цинамоном і домівкою.

Доводиться вкотре виходити з дому у холодну зимову ніч. Йозеф проти, щоб його несли. Він хоче, аби його везли. Яна не має сили сперечатися. Доводиться позичити візок біля

«Сільпо». І нишком зняти з ялинки біля заправки золоті лампочки (щоб обмотати ними візочок): Йозеф хоче їхати стильно.

У кав'ярні Яна вибирає місце біля вікна. Святий Миколай — картина на стіні — приязно їй усміхається й наче каже: ти ж не забудеш написати листа? Зрештою, дива трапляються у будь-якому віці. Яна мовчить, тільки понуро водить пальцем по столу.

Через вікно вона бачить, як біля входу паркується біла машинка з чорним дахом. Двері відчиняються, і з салону вистрибує кіт. Горіхова шерсть, білі лапки. На голові красується модний чорний капелюх.

— О, Мурчик! — оживляється Йозеф.

Кіт із білими лапками не квапиться заходити до «Світу кави». Він роззирається навколо. Тоді знімає капелюха і дістає з нього вейп. Кільця диму неквапливо пливуть нічною вулицею аж до неба.

Зрештою Мурчик таки відчиняє двері. Бачить Йозефа. Ще раз роззирається навколо. Крім них, котів у «Світі кави» немає. Тоді Мурчик підходить ближче й, хитро примружившись, запитує.

— Привіт! Це ти мені писав?

— Ага, — ледаче тягне Йозеф. Він знає: головне не показати надмірне зацікавлення. Тоді самооцінка Мурчика стане заввишки з Ейфелеву вежу.

— Мурчик, — простягає лапку кіт. І відсмикує її раніше, ніж Йозеф встигає потиснути.

Від усвідомлення, що коти можуть розмовляти й роблять це неабияк вдало, Яні досі хочеться зомліти. Але доводиться взяти себе в руки та перейти до пояснень:

— Ми маємо запаролений ноутбук. І дуже треба дізнатися, що там. Цьому можна якось зарадити?

— Зарадити можна всьому, — по-філософськи зауважує Мурчик, випускаючи химерні кільця диму, — питання лише у ціні.

— Скільки? — запитує Яна так упевнено, наче у неї в гаманці не гуляє вітер.

— Замовляєте мені айс-лате. Бо люди ще не сягнули того рівня еволюції, щоб приймати замовлення у котів. А ще купіть кілька настоянок у мого господаря. Він бізнес затіяв. Хочу, щоб щось вдалося.

— По руках, — каже Яна. — Ой, тобто по лапках.

— Ноут пришлю через кілька днів.

На щастя, Мурчик не підманув. Повідомлення з «Нової пошти» приходить уже наступного четверга. Щоб втручатися у чуже життя, Яна знову приходить у «Світ кави». Серед тиші квартири слова Коляди могли б звучати надто гучно.

Вже за кілька хвилин Яна змушена визнати, що розчарована. Жодних тобі щоденників або таємних записів. На пошті — хіба що два листи Констанції. Вони планували романтичний вікенд у Венеції. Яна вже наміряється вийти з пошти, аж раптом помічає, що у чернетках висить лист. Треба хоча б мить повагатися для пристойності. Однак в Яни немає часу. Зробивши ковток чорної кави, вона починає читати:

«До мене прийшов незнайомець у масці. Гадки не маю, хто він, але, мабуть, не надто симпатичний, якщо ховав своє обличчя. Він сказав, що я маю заплатити за талант, який колись отримав. Нічого складного. Лише бути у потрібний час в потрібному місці й зіграти те, що скажуть.»

Констанціє, він відправляє мене до Львова. Тебе я обману. Я обману всіх. Вигадаю якусь важливу причину. Але все одно вона буде мізерною порівняно з місією, яка чекає на мене. Одного разу я зробив правильний вибір. Він дав мені все. Настав час подвоїти успіх».

Крім того, на диску збережена світлина.

Могила з Личаківського. Яна відразу її впізнає. Вона сотні разів проходила повз цього сумного янгола, який сидить на

гойдалці, оповитій квітами троянд. «Казимир Пальчевські» — свідчить старенька табличка. Жодних дат або іншої інформації. Навіть класичне «Любимо, сумуємо, вічного спочинку» не вибили.

Йозеф, який зазирає Яні через плече, на своє нещастя, теж добре знає цю могилу. Господар, доки начебто ніхто не бачить, часто приносить туди квіти — неодмінно рожеві троянди. Йозефу так цікаво, хто там похований, що аж страх. Скільки разів він намагався виманити загадкового Пальчевського на всілякі товари. Навіть цукерки «Моцарт» зі Зальцбурга приносив, а той усе мовчить.

— Ну, що, — вдавано весело каже Яна, — настав час повертатися до коренів. Ти ж орієнтуєшся на Личаківському?

— Ну, вважай, що перед тобою справжній експерт із Личаківського. Мої лапки тримали ті території ще з часів Данила Галицького.

— Тоді підемо зараз же. Якраз стемніло. Навіщо нам привертати увагу серед білого дня.

— А що мені за це буде? — хитро світяться оченята Йозефа.

— Шуби з тебе не буде, — добродушно бурчить Яна.

— Ну, нічого-нічого, — стискає лапки Йозеф. — Я на тебе управу знайду. З такою стрижкою у мене прокинешся, що хіба у внутрішній світ переселятися доведеться.

Розділ 9

Кориця приносить із собою сніг та аромат яблучного вина.

— Можна? — запитує вона, ледь похитуючись. Монети у її намисті, вдаряючись одна в одну, створюють химерну музику.

— Заходь. У мене вже мозок википає, — зізнається Агнешка. — Від ранку сиджу за книгами. Навіть за записи інквізиції взялася. Ціле щастя, що німецькі чарівниці вже оцифрували свої архіви.

— Ти розповіла їм про вершників? — Кориця бере горнятко зі столу й позирає на химерне плетиво кавової гущі. Знак сліпоти. Хто б мав сумніви. Якщо вже кава нічого не каже львівським чарівницям, отже, справа — торба.

— Ще ні. Ми ж не вирішили, — каже Агнешка. — Але, гадаю, варто перебалакати з Ольгердою про це. Допомога нам знадобиться.

— Мені страшно таке питати, але: а що, як ми не впораємося? Вершники зроблять все, що хочуть, — зітхає Кориця. Здається, ще мить і її очі наповняться сльозами. — А ми навіть не знаємо, що вони хочуть.

— Я ставлю на те, що Господар нас усіх врятує, — усміхається Агнешка. — От тільки ніхто не знає, де він є. Я вже, мабуть, усіх розпитала. Навіть погодник мовчить. А він, зазвичай, балакає стільки, що на співрозмовника аж печія нападає.

— Можна я залишуся у тебе? — питає Кориця. Схоже, вона досі не відігрілася, бо кутається у шалик.

— Звісно, — усміхається Агнешка й бере її за руку, щоб сказати найбанальнішу з можливих фраз: — Усе буде добре.

Вони засинають, поклавши голову на одну подушку.

Кориця гине, переходячи дорогу. Своїм зором чародійки вона до останнього не помічає невидимий меч, яким замахається над її головою вершник. Мить, й кіно перед очима гасне.

У Львові залишається десятеро чарівниць.

Коли сестри сходяться на похорон, у більшості з них червоні очі й розгублений вигляд. Ольгерда стискає губи. У глухій чорній сукні вона виглядає суворою та невблаганною. Коли її погляд зупиняється на кожній із чарівниць, їм стає холодно.

— Кориця встигла щось довідатися? — звертається до всіх Ольгерда.

— Не думаю, — вступає Агнешка. — Ми лише сьогодні вранці бачилися. Вона була зляканою. Ніби щось відчувала.

— Треба просити сили у міста, — каже Ольгерда, беручи з таці пампук із трояндовим джемом — улюблені ласощі Кориці. — Ми не можемо допустити, щоб вершники продовжували вбивати сестер.

— Я все думаю: чому я вижила у тому театрі? — каже Агнешка, крутячи на пальці срібний перстень із агатом. Камерний символ скорботи. — Спершу думала: це тому, що вони не можуть вбивати чарівниць. Але Рута загинула за лічені години після подій у театрі.

Ольгерда виглядає обуреною.

— Справді не розумієш?

Осуд у її голосі дивує Агнешку. Не те, щоб вона не мала своєї версії. Але Господар зник. А захистити крізь час та простір, про таку суперсилу, мабуть, навіть він може тільки мріяти.

Сестри не надто раділи їхній дружбі. У місті вважали, що порядні чародійки мають триматися одна одною, не шукаючи собі друзів на стороні, не тусуючись на «Вірменці» й не відвідуючи квартирника Іздрика.

Агнешка ніколи не відчувала особливої прив'язаності до ковену. Як чарівниця вона набагато більше цінувала автономію. Коли свої проблеми та свої закляття. Що ж, либонь, настав час для остаточних рішень.

Коротко попрощавшись, Агнешка розвертається на підборах і гонорово виходить із кімнати. Корице, спи спокійно, ти була чи не єдиною, з ким я могла б миритися тут.

Прямуючи під заметіллю додому, Агнешка думає про одне: на якому етапі присутність вершників відчують люди. Тоді їм напевно доведеться сповільнити свій хаос, який називають буденністю.

Справжня галичанка у будь-якій незрозумілій ситуації пече пляцок. Справжня галицька чарівниця у будь-якій незрозумілій ситуації пече пляцок й готує отруту. Якщо Агнешка — єдина, хто бачила вершників і вижила після цього, варто використати цей козир. Тим більше, що у ковені їй немає рівних у майстерності виготовлення смертельних трунків.

З комина в сизо-срібне осіннє небо здіймається густий дим. Агнешка банує за часами, коли зілля можна було спокійнісінько варити на замковій горі, слухаючи, як співають мечі. Тепер доводиться перетворювати у маленьку лабораторію квартиру.

Нарешті все готово. Солоденьку й з присмаком кави (бо, панове, то є Львів) отруту Агнешка переливає у маленьку пляшечку. Порядні пані тримають у таких парфуми.

Фотосалону пані Розерти, повелительки всіх камер світу, років зо триста. Ошатні пані та пани фотографувалися тут задовго до того, як світ уперше дізнався про світлини.

— Магія, — казали зчудовані люди, тремтячими пальцями беручи до рук свої фото.

— Наука, — посміхалася пані Розерта й стиха додавала: — І, певна річ, магія.

Зі собою Агнешка бере ціле пуделко малинових еклерів. Пані Розерта — страшенна ласунка. Тортики й тістечка вона любить майже так само, як збирати плітки сутінкового Львова.

Не встигає Агнешка переступити через поріг, як пані Розерта кидається її обіймати.

— О, любонько, я вже зачекалася. Такі жахливі новини. Це правда... про Корицю?

— На жаль, так, — зітхає Агнешка.

Пані Розерта сплескує у долоні:

— О-на маєш. Така молода.

«Лише кількасот років».

— Я, власне, тому й пришла, — каже Агнешка.

— Спершу вип'ємо чаю, дорогенька, а тоді перейдемо до справ, — махає рукою пані Розерта. — Я така рада, що з тобою все гаразд.

«Поки що».

Понад усе на світі Агнешка хоче спокою. Хоча б на мить заплющити очі, вдихнути солодкі запахи навколо й дозволити собі вдати, ніби це — звичайне чаювання, яких були тисячі, а будуть ще мільйони. Однак думки біжать уперед, і, доїдаючи трояндове варення з прямісінько зі слоїчка, Агнешка міркує, як краще озвучити своє прохання. Аби тільки пані Розерта зуміла зарадити.

— Мені потрібне дещо особливе, — зрештою наважується Агнешка. Й робить павзу. — Таке, про що, можливо, останні сотні років ніхто й не просив.

— Зізнаюся, ідей не маю, — каже пані Розерта, обережно ставлячи своє горнятко на тарілочку. — Зараз серед молоді дуже популярна розвага «фото-привороти». Зробили спільне фото й разом до гробівця. Але тобі, любонько, того точно не треба. Бо хто ж у нас варить найсолодше у Львові зілля кохання.

Іноді, коли Агнешці стає нудно, їй подобається бавитися у місцевого купідона. Але цього разу справа набагато серйозніша.

— Я шукаю камеру, яка може фотографувати незримо, — каже Агнешка й видихає з полегшенням: сказане — вже реальніше, ніж непромовлене.

Розділ 10

Темрява — жива. Здається, тягне руки й ось-ось вхопить.

Зривається вітер. Але Яні здається, що її волосся ворушиться від чужого подиху. Слабке світло стільникового телефону впевненості, природно, не додає. Яна вже проклинає себе: ото спала б собі спокійно вдома, а вранці взяла б каву й пішла на Личаківський. Але ж ні, треба було зараз пертися.

Навіть тривала заметіль не змусила листопадове небо схуднути: воно досі повне снігу.

Підошви чобіт їздять на плитках, ніби на ковзанах. Яна вже летить, але, на щастя, встигає вхопитися за пам'ятник. На дотик він, як крижинка. Яна обертає голову, щоб краще роздивитися, чия ж могила її врятувала.

Старий янгол підсліпуватими очима вдивляється у сіре небо. Сніг вкриває його бездоганні кучері. Як зачарована, Яна обережно торкається мармурового волосся.

— Не займай мертвих.

Йозеф роздратовано чхає. Вітер на вулиці дратує його навіть дужче, ніж вітер у гаманці. От би зараз лежати собі десь у замку в Баварії біля коминка й пити медовий ель. Але без цієї компаньйонки.

Десь зовсім близько щось шурхотить.

— Ти чуєш? — сіпається Яна.

— Тихо будь, — шипить Йозеф. — Дай послухати.

Понад усе Яні хочеться сказати самій собі, що їй не страшно. Але від переляку зуб на зуб не потрапляє.

Шурхотіння стає наполегливішим.

— Капець, — шепоче Йозеф.

Яна світить мобільним у бік звуку. І світ тікає їй з-під ніг. З-за мармурового янгола до них повзе кістяк. Пожовтілі кістки ніби світяться у сяйві ліхтаря-приблуди. Зуби грізно клацають. Кістляві пальці дряпають могильну плиту.

Може, це фільм? Яна замружується. Саме так, вона купила квитки на драму про апокаліпсис й заснула у розпал подій.

— Та зроби щось! — верещить Йозеф, повертаючи Яну до реальності.

Скелет уже зовсім близько.

Єдине, що Яна знає про самооборону: якщо хтось напав — утікай. Але тут від жаху хоч би крок ступити.

Йозеф притискається до пам'ятника. На похмурій пичці застигає розпач.

— Нам гаплик. Торба.

Щиро кажучи, Яна теж так думає. Аж раптом плита за її спиною відсувається, й показується чиясь рука, затягнута у чорну шкіряну рукавичку. Щоб не заверещати, Йозеф затискає рота лапкою. Лайка рветься назовні, але Йозеф знає: справжні британці помирають зі славою короля Артура на вустах, а не з галицькими матюками.

За рукою показується і її власник. Він легенько підтягається й зграбно вистрибує зі склепу. У темряві Яні важко роздивитися, хто перед нею. Незнайомець стає між нею та холерником. Скелет клацає зубами, але не наближається. Вони ніби готуються до батлу: хто кого.

— Чи можу я запропонувати вам допомогу?

— Прошу? — Яні здається, що вона зараз зомліє. Або виблєє.

— Можете перечекати загрозу в мене. Тільки не подумайте нічого лихого. Лише безпека, — каже неочікуваний рятівник. Голос у нього молодий і дуже приємний. Яна слухала б, як радіо.

— Вона згодна! — заявляє Йозеф. У критичні моменти можна й із мерццями мати справу. Іноді вони діють навіть оперативніше, ніж живі. — То куди нам?

Незнайомець простягає руку, і Яна, мов уві сні, приймає її. Лише встигає подумати: добре, що рукавичка, мертвого тіла не надто хочеться торкатися.

— А я? — жалібно пищить Йозеф. Ці негідники ж не думають залишити його тут?

Покійник усміхається.

— Стрибай сюди. У ката з такою висотою проблем не мало б бути.

Головне, щоб він не змусив нас вислуховувати свої спогади. Мертві іноді бувають такими балакучими. Одна клієнтка все бере вишню у шоколаді й поривається розповісти всю історію Бабці Австрії, зі сумом згадує Йозеф, перш ніж стрибнути у склеп.

З гуркотом зачинивши могильну плиту, незнайомиць обережно веде Яну сходами. Кістки холерника торохтять, ніби він опритомнів й тепер намагається пробитися у склеп.

— Що, клятий скелете, піймав облизня. Най тебе сніг засипле, — бажає Йозеф. Мстиве задоволення зігриває його серце, наче какао.

— Може, я померла? — запитує Яна. Вона так зблідла, що при кращому освітленні її можна було б сприйняти за Білосніжку.

— На щастя, ви живі, — приязно повідомляє рятівник. — Але, без сумніву, змерзлі та злякані. Ну, нічого, це можна виправити.

— А ви? — запитує Яна й подумки хапається за голову: як тупо це звучить.

— А я мертвий, — у його голосі вчувається сміх. — Але не турбуйтеся: чуми або холери тут нема, — рятівник чиркає сірниками по пуделку, запалює маленький каганець і ставить його на підлогу. Темрява розсіюється. Але Яна досі не бачить обличчя свого рятувальника: той залишається у тіні. Мабуть, щоб не злякати.

— Дякую, — каже Яна. — Можете підійти ближче?

Краще вже зараз, аніж чекати.

— Тільки не бійтеся, — мрець підіймає каганець і робить крок уперед. Тоді ще один. І ще. Яна задкує. Здається, у неї зараз зупиниться серце.

— Йой, скільки драми, — закочує очі Йозеф. Під час першої зустрічі з мерцями його цікавило лише одне: як продати більше пляшок «Розе».

Покійник простягає руку.

— Не бійтеся, — ще раз просить він. Мить вагається, а тоді обережно проводить вказівним пальцем Яні по щоці. Дотик — холодний, однак якоїсь огиди не викликає.

Мрець підіймає каганець на рівень свого обличчя, і Яна бачить хлопця років двадцяти у старомодному костюмі. Під очима залягли глибокі, майже чорні тіні, але це — єдина видима ознака смерті. Загалом його цілком можна сприйняти за живого. Світле волосся до плечей, сіро-блакитні очі, ледь помітний шрам на правій щоці.

Хлопець усміхається: навколо очей павутинкою розповзаються зморшки.

— Роман Ангер, — називається він, злегка вклонившись.

— Яна. Просто Яна.

— Йозеф Казимир I, — заявляє кіт. — Граф Будапештський, останній із роду Габсбургів, французький дофін.

— Все й одразу? — запитує Роман.

— Я дуже вінценосний котик, — пишається собою Йозеф.

Роман запалює ще один каганець. Тепер Яна може роздивитися, що насправді гробівець — доволі затишна кімната: креденс, синя канапа, дзеркало у позолоченій рамі, полиці, заставлені книгами в ошатних палітурках. Збоку причаївся коминок із музичними скриньками. На столі — чайник і чайний сервіз.

У могилі — холодно. Яна кутається у пальто. Що казати або робити, вона не знає. Тим часом Роман клопочеться, як порядний галицький господар: ставить чайник на маленьку пічку, дістає зі шафки кілька слоїчків ягідного варення й бляшанку з печивом. Зі сумом поглядає на кота:

— Вибач, для тебе нічого не припас.

— Та нічого-нічого, — мстиво потирає лапки Йозеф. — Я коли захочу, вийду з могили й сам схожу до крамниці. На відміну від декого.

Яна легенько штовхає його під бік.

— Перепрошую. Ми не встигли записати Йозефа на курс гарних манер.

— О, краще не робіть цього, — сміється Роман. — Можна сказати, я там колись навчався. Але, повірте, спроба все виправити лише погіршила становище. Коли тебе весь час повчають, хочеться стати ще гіршим. А коти й так ще ті нахаби, — без краплі злості зауважує він.

Пичка Йозефа загрозово надувається.

— Зараз я тебе як огрію, то ще раз помреш.

— Та чого, — Роман відкидає з чола пасмо волосся. Рвучким рухом він знімає зі стіни шпагу, легенько підкидає її лівою рукою й спритно ловить правою. — Я готовий до поєдинку хоч зараз.

Йозеф, як блискавка, летить під канапу. Тоді обережно виставляє звідти носик.

— А я ні. Перше правило мого лицарського кодексу честі: не битися на голодний шлунок.

Яна не втримується й починає сміятися. Чи то від радості, чи від абсурдності ситуації, чи від істерики, яка ось-ось може початися.

— Як же давно я не чув сміху, — з краплею суму каже Роман, повертаючи шпагу на її законне місце.

— Мертві не люблять жартувати? Чи не можна виходити з могил? Ходити у гості. Якось збиратися разом. — Яна зосереджено розглядає різьблену скриньку на столику. Загалом їй байдуже, куди дивитися, тільки б не на Романа. У нього надто живі очі як на мерця.

— Можна. Але я надаю перевагу власному товариству. Читаю. Вчу мови країн, куди вже ніколи не потраплю. Роблю все можливе, аби не забути, хто я.

Роман розливає чай по двох горнятках.

— Пригощайтесь.

— А де ви берете все це? Невже тут є підземна крамничка чи торговий центр? — запитує Яна, обережно дмухаючи на окріп. Їй раптом відлягло від серця.

— Дядько поховав зі мною непоганий статок, а за гроші в усі часи можна купити що завгодно, — зауважує Роман. — Якби

цієї миті Яна звернула увагу на Йозефа, то побачила б, як кіт вдоволено потирає лапки.

З музичної скриньки лине приємна мелодія. Яна почувається героїнею якогось мультфільму. Це все той же Львів! Але наче у графічній версії. Це досі її дім. Тільки зараз вона сидить поруч із балакучим котом у гостях у мертвого і зігрівається чаєм із могили.

Видно, що Роману теж незатишно. Він нервово усміхається й пропонує:

— Можливо, скуштуєте шоколаду?

— Щось апетиту нема.

— А даремно, — Роман бере з цукерниці шматочок шоколаду у золотій фользі й кладе його перед Яною. — Мій тато казав, що нема в житті такого ганджу, який не змогла б підсолодити добра чоколядка. А він у цьому був знавцем.

— У ганджах?

— У чоколядках. Моя сім'я володіла аптекою. А ліки й солодощі завжди поруч.

— А як давно ви... померли? — поцікавилася Яна.

Коли Роман дивиться на Яну, його очі сміються:

— Не бійтесь так. Можете питати, що заманеться. Я квартирую на Личаківському вже сто шістдесят років. Скучив за Львовом і доброю розмовою.

— І як вам тут? — не втримується Яна. — Знаю, що запитувати таке безтактно. Але я завжди думала, що смерть — це кінець. Ніякого шоколаду, музики чи можливості вийти зі склепу. Просто лежиш та поступово зникаєш. Перепрошую, якщо це прозвучало грубо.

Але, схоже, Роман не ображається. Принаймні, його голос звучить абсолютно спокійно:

— Я теж колись так думав. А тоді після суцільної чорноти отямився тут. Мене розбудив спів. Це Соломія Крушельницька давала концерт відданим шанувальникам. Але, знаєте, бути тут — це ніби застрягнути на порозі життя, не маючи змоги увійти до нього. Перш ніж померти, я завжди вважав себе страшенно самотнім. Але тепер розумію: доки ми живі, то

й гадки не маємо, що таке самотність. Люди повсякчас нас оточують. Але ми сприймаємо їх як належне. Знаєте, зараз понад усе я скучаю за людьми. Хоча б випадковими, але живими. Місцева публіка влаштовує забави. У нас бувають навіть бали. Різдвяні забави. Однак це не виправляє ситуацію, а лише загострює відчуття смерті. Понад усе я мріяв би вийти за ворота.

Яна не знає, що сказати.

Взяти його за руку? Чи це буде зайвим? Зрештою, залишається сподіватися, що у її погляді достатньо розуміння та співчуття. Музична скринька чомусь замовкає.

— То що ви такого накоїли? — запитує Роман трохи згодом. — Холерники просто так за людьми наче не полюють. Зазвичай наша порода їх узагалі мало цікавить.

— Нічого, — Яна опускає очі й удає, що її страшенно цікавить візерунок на рукаві светра. — Я й гадки не маю, що тут коїться. І хто такі взагалі ті холерники?

— Мертві, яких тут нічого не тримає. Коли вони згнивають, стають легкою здобиччю для всіляких мерзотників. За гроші, за тепло, ще за щось, не знаю, що їх там цікавить, вони готові на страшні речі. На щастя, коли світить сонце, ви у безпеці. Холерники активні у темряві.

— Там уже має світати. Нам час, — Яна підводиться. — До речі, з того переляку вилетіло з голови: може, ви знаєте Казимира Пальчевського? Я прочитала про його могилу у туристичному довіднику. Власне й прийшла, щоб подивитися.

Мить подумавши, Роман хитає головою:

— На жаль, нічим тут не можу допомогти.

— Все одно дякую, — зітхає Яна. — І будьте.

— Будьте обережні. Якщо холерники вже зацікавилися вами, буде дуже важко їх позбутися.

— Гаразд.

— Можна провести вас до брами? — після короткої павзи запитує Роман.

— Буду вдячна, — усміхається Яна. Нарешті вона наважується підвести на нього погляд.

Роман дивиться, як Яна з котом прошкують крізь браму й виходять у гамірний Львів. Місто поволі прокидається. Дзеленчать трамваї. Гудуть млинки. Печуться сирники й булочки з корицею.

Неподалік хтось слухає музику: «Спи собі сама, коли біля тебе мене нема»¹. Роман наважується підійти до брами. Торкається кованих ґрат і жадібно вдивляється у світ живих.

¹Пісня Кузьми Скрябіна.

Розділ 11

— Додому, мабуть, краще не повертатися, — каже Йозеф, якого Яна несе у наплічнику. — Холерники вже нападали на мене. Безсовісні такі. Гадаю, увечері до нас ще можуть завітати гості.

— І на якому етапі ти намірявся мені про це розповісти? До чи після того, як нас порішать? — Яна й так зла, а тут до повного щастя ще вступає у величезну калюжу: ніби львівське море розлилося площею Ринок.

— А чого було хвилювати тебе без причини? — Йозеф обмахується хвостом, ніби віялом. — Я дуже чуйний котик.

Львове, храни свої таксофони! Біля старої пошти ще зберігся один. Яна знімає наплічник і ставить його на асфальт.

— Мобільний я загубила на цвинтарі, тому приїхали. Ти маєш кого попросити про допомогу? Бо до себе я не ризикну повертатися. Там навіть сусідів нема, ніхто й криків не почує. Нам треба десь сховатися, інакше — капці. А в мене з друзями чи хоча б знайомими... не дуже.

Йозеф граційно вилазить із наплічника. На календарі, вочевидь, день халеп. От би зараз у теплу ванну й увімкнути чорно-білі фільми. Йозеф вважає себе поціновувачем старого кіно. Хоча його цікавлять лише кадри, зняті у тогочасних рестораціях.

— Потримаєш мене?

Беручи Йозефа на руки, Яна намагається вдати, що їй байдуже. Але насправді щастя миттю огортає душу: який же він тепленький, який м'якенький.

Номер Агнешки — простий. Дві тринадцятки й три сімки. Йозеф удячний за це. Йдуть гудки. Тільки б чарівниця десь не вешталася під ранок! І хто взагалі дає у ХХІ столітті домашні номери?

— Алло? — нарешті озивається Агнешка сонним голосом.

— Це Йозеф... граф Будапештський, — заявляє кіт, вірячи, що вона зрозуміє.

На мить у слухавці запановує тиша, а тоді чується сміх.

— І що ж графу Будапештському від мене треба?

Йозеф сподівається, що телефонний привид спить і не підслухає розмову. Але про всяк випадок годиться підстрахуватись.

— Я хочу запропонувати вам лапку й серце.

— Я заміжня, — відбиває атаку Агнешка. Хоча це неправда.

— Нема такого лиха, яке не можна виправити.

Доки Йозеф проявляє дива дипломатії та кокетства, Яна розчаровано розглядає власне відображення у вітрині книгарні. Волосся розтріпалося, очі червоні, як у кролика, губи потріскалися. Навіть «Кобзар» по той бік скла сумно зітхає: мабуть, вже геть кепські часи настали у бідолашки.

Зі сумних думок Яну виводить невдоволений котячий голос:

— Повертай мене назад у наплічник. Моїм лапкам надто холодно.

— То куди ми? — запитує Яна. Вона настільки втомилася, що лягла б просто у сніг.

— У гості, — кіт виглядає страшенно задоволеним собою. — До однієї чарівної чарівниці. Даруй за тавтологію.

Агнешка мешкає у двоповерховому особняку з червоної цегли. Фасад прикрашають кілька круглих ліхтарів. У передсвітанковій імлі жодна іскра не виблискує серед запиленого скла.

— І що, вона справді чарівниця? — запитує Яна.

— На щастя, так, — зітхає Йозеф. — Може, хоч щось зарадить.

Дзвінка на будинку нема. Але вікно на другому поверсі розчиняється, і з нього визирає дівчина — рудокоса, з котячими зеленими очима й сузір'ям веснянок на щоках.

— Граф Будапештський? Ще й не сам, — усміхається вона. — Який приємний сюрприз. Заходьте, тут відчинено.

Яна обережно торкається круглої золотої клямки. Двері риплять, ніби припрошуючи гостей. Залишається сподіватися, що бажаних.

Зітхнувши, Яна робить крок у темряву. Йозеф прослизає за нею. Чародійка чекає їх на другому поверсі. Сидить на підвіконні, закинувши ногу на ногу. Її темно-зелена сукня до підлоги — наче з минулого століття, однак страх як личить своїй господині.

— Доброго ранку, — Яна силкується усміхнутися. Втома бере своє.

— Привіт, — приязно усміхається чарівниця. — Бачу лихо далеко тебе завело. — Вона спритно зістрибує з підвіконня. — Ходімо вже. Бо тут і стіни мають вуха.

Йозеф гордо — ніби мільйонер у п'ятизірковий готель — дефілює у квартиру. На Яну навіть не озирається. Тільки обмахується хвостом, ніби віялом, і вдоволено нявкає: ще з порога вловив божественний аромат свіжої перепічки.

Агнешка простягнула Яні рожеві пухнасті капці:

— Бери, тут холодно. Високі стелі й антикварні вікна з вітражами мають свої мінуси.

— Дякую. — Мало того, що Яна не в свій тарілці, то ще й у чужих капцях.

З кухні долинає брязкіт. І голосне:

— Йооооооооооооой!

А тоді щось грюкає.

Коли Агнешка і Яна вбігають на кухню, Йозеф висить на стіні, вхопившись лапками за картинну рамку. На столі біля хлібниці лежать тістечка, а біля них стоїть череп і два підсвічники з червоними свічками.

— Тотальна зрада! Він хотів відігнати мене від тістечок, — верещить кіт, показуючи тремтячою лапкою на череп. — Пошкодував для котика еклерчика. Ще й жахав мене.

— Череп теж розмовляє? — злякано запитує Яна. За одну добу всі її знання про світ поламалися, як макарон, на який хтось наступив чоботом.

— Сподіваюся, вже ні, — самовдоволено усміхається Йозеф. — Я добряче ogrів його чайником.

Агнешка бере череп до рук:

— Чайником? Дуже символічно. Стефан любив чорний чай.

— Стефан? Це ще хто такий? — бурчить Йозеф.

— Один із моїх залицяльників. Колишніх, — солодко усміхається Агнешка. — Люблю експериментувати з різним зіллям. Але, на жаль, іноді дещо трішки йде не за планом. Гарзд, годі про мене: розповідайте, що у вас трапилося.

Розділ 12

У величезній коробці, перев'язаній стрічкою, — ретро-камера. Набагато важча й більша, ніж Агнешка собі уявляла.

— Все, як ти просила, — змовницьки посміхається пані Розерта. — Знайшли аж у Празі. Тим новомодним літакам я не довіряю, тому везли потягом.

— І що хочуть натомість? — насторожено запитує Агнешка: у сутінковому світі нічого не буває задарма.

— Камера знайшлася у приватній колекції одного з празьких вампірів. А, ти ж знаєш, що кров чарівниць — найсо-о-о-о-лодша, — останнє слово пані Розерта тягне, ніби грається ним.

— От тряся. — Їхати у Прагу не входить у плани Агнешки. Після своїх пригод у Belle Époque⁸ вона взагалі намагається у Чехії навіть носа не показувати. — Може, відправлю свою кров «Новою поштою»?

— Не турбуйся, люба, я сама передам. Маю там нагальні справи, — пані Розерта бере зі столу маленький срібний ніж, яким розрізає листи, й порожню пляшечку.

Закотивши рукав светра, Агнешка наставляє руку. Раз — тонкий поріз проходить від зап'ястка до ліктя. Кров стікає у пляшечку. Всі чарівниці мають дуже високий больовий поріг, тому фізично Агнешка нічого не відчуває, однак сам процес викликає у неї огиду.

— Ось і все, — усміхається пані Розерта. — Ще до наступного світанку твоя кров буде у її нового законного власника.

— А коли ви плануєте повертатися? — Якщо план Агнешки спрацює, нова допомога пані Розерти знадобиться їй вже дуже скоро...

— Гадки не маю, люба. Намагатимусь якнайшвидше, бо як клієнти тут без мене...

— Дякую, — каже на прощання Агнешка й виходить у морозяний ранок. Коробка з камерою надто важка, щоб нести

її. Трішки чар, і вона летить поруч.

Маленький хлопчик, який бачить це через вікно своєї кімнати, ахає від захоплення. «Мабуть, це помічниця Святого Миколая. Вже готується до свята», — думає він, й дитяче серце наповнюється радістю.

— Що ж, Львово, заради тебе я пролила свою кров. Тепер твоя черга допомогти мені, — посміхається Агнешка.

Весь день вона «гуляє» містом із камерою. А насправді шукає енергію чужинців. Тих, кого місто не бажає бачити у своїх мурах. Торкаючись старих кам'яниць, Агнешка відчуває, як б'ються їхні серця. То тільки теплі думують, що будинки — грудка мертвої цегли. А якщо з ними заговорити, вони можуть розповісти про все, що бачили на своєму віку. Навіть злегка попліткувати. Агнешка захистила дисертацію з історії Львова й за коктейлем потішила подруг раніше невідомими байками про гульки Казанови.

Енергія «своїх» людей пахне молочним шоколадом. Їх із покоління у покоління оберігає саме місто. Туристи залишають по собі ледь уловимий запах паленого цукру й чомусь кленового сиропу. Місцеві алхіміки роблять із нього дуже непогані парфуми. А вершники... Агнешка намагається уявити, який запах вони можуть залишити по собі. На думку спадає гниль. Якби вона матеріалізувалася б, то, вочевидь, кишіла б личинками.

— Усміхніться для газети, — вуличний фотограф наставляє камеру.

— Зайдете на каву? — запрошує офіціант, завчасно відчиняючи двері.

— Маємо новинки, — підморгує старенький букініст біля Федоровича, якого частенько навідує Агнешка. Зазвичай вона годинами може копирсатися у пожовклих книжках із надірваними обкладинками, але сьогодні геть не до приємностей життя.

У дворику на Вірменській Агнешка зазирає у вікно ресторану «Чорний кіт». За столиком під химерним кришталеvim світильником сидить молода компанія: троє дівчат і двоє хлопців. На перший погляд, нічого особливого. Але якщо постежити довше, стає трохи дивно й дико: ніхто з них і слова не каже, навіть не ворухиться. Їжа у тарілках, здається, незачеплена. Келихи — повні.

Агнешка намагається відчутти енергію компанії: нічогісінько, суцільна пустка. Ніби за столом сидять оболонки, а не повноцінні люди зі своїми мріями й болями.

Коротко лайнувшись, Агнешка тричі стукає у ліхтар на фасаді будинку. За мить на порозі з'являється Дух будинку. Він сонно морщиться. Загалом розбудити духа — найгірше, що можна зробити. Тоді ще з тиждень у кав'ярнях траплятиметься холодна кава, а львівські вулички навмисно заплутуватимуть, перетворюючись у справжній лабіринт. Однак Агнешці вже байдуже. Відразу самій зайти у «Чорного кота» надто ризиковано.

— Гості за столиком під світильником давно прийшли?

— Гадки не маю, — позіхає Дух, поправляючи перуку. Він думає, що вона додає йому схожості з Моцартом.

— То дізнайся, — з притиском каже Агнешка. — Будь ласка.

Закотивши очі й театральнo зітхнувши, дух заходить до ресторану. Агнешці доводиться чекати його хвилин із десять. За цей час вуличні ліхтарі встигають спалахнути золотом.

— Затримався, бо всі офіціанти були страшенно зайняті. Ніхто не хотів балакати й хоч трохи розвіяти мою самотність, — із вдаваним сумом заявляє Дух, коли нарешті знову показується на сходах.

— Витри шоколадні вуса, — радить Агнешка, — й розповідай.

Вітражі на вікнах не приховали, як він розкошував з какао та «Наполеоном», поки їй довелося стояти під дощем.

— Твоя компанія сидить уже з годину. Нічого незвичного офіціанти не помітили. Замовлення зробили, то й добре, —

каже Дух. — А тепер я можу йти спати? Ця погода кого хоч доконає.

— Ти бачив тут когось іще? — цікавиться Агнешка, переступаючи з ноги на ногу. — Можливо, вершників? Може, раніше?

— Не. Тільки карета з кіньми проїжджала.

— Дякую, — каже Агнешка. — То я зайду в гості?

Камера весь час висіла у повітрі. Тобто жила своїм життям. Тепер, щоб не палитися, доводиться взяти її до рук. Розстібнувши верхній гудзик плаща, Агнешка заходить до ресторану (Дух гречно притримує двері) й прямує за столик дивної компанії. Ніхто з них навіть бровою не веде.

— Привіт, — як можна веселіше промовляє Агнешка, сідаючи на вільне місце. Зазвичай вона ненавидить, коли хтось так робить. Але важкі часи вимагають складних рішень.

Дівчина, схожа на ельфійку — зі сріблястим каре, тонкими рисами обличчя й срібною сережкою в одному вусі — сіпається. Її погляд стає осмисленим. За мить «відмирає» сусід «ельфійки» — білявий хлопець, який міг би зіграти Драко Мелфоя у перезапуску поттеріани. Він залпом осушує свій келих і роззирається навколо з таким подивом, наче бачить це місце вперше.

— Привіт, — невпевнено відповідає «ельфійка», трохи відсуваючись.

— У вас все добре? — запитує Агнешка. — Вибачте, якщо втручаюся не у свої справи, просто ви трохи зависли. Думаю, дай-но поцікавлюся, ану ж допомога яка потрібна.

— Зависли? — дівчина з подивом роззирається на своїх, вочевидь, друзів або хоча б приятелів. З випадковими людьми у «Чорному коті» не сидять.

Її голос наче пробуджує усіх інших. Молоді люди здивовано презираються. В їхніх поглядах з'являється настороженість.

— Що ми взагалі тут робимо? — запитує дівчина з тату скорпіона на шиї. Вона починає нервово то складати, то розкладати серветку зі своєї тарілки.

— Я нічого не пам'ятаю. Ще й голова болить, — скаржитися «ельфійка», притискаючи пальці до скронь. — Хто ви?

— Вочевидь, святі наливки нас зблизили, а похмілля віддалило, — посміхається «Мелфой».

Енергії Агнешка не відчуває. Пахне хіба смаженими ребрами та картоплею-фрі з кухні. Залишається ще дещо перевірити.

— Я вже стільки часу сиджу у вас за столом, а ми досі не знайомі, — підкреслено бадьоро каже вона. — Як вас звати?

Розгублена мовчанка.

— Ой, у вас щось на волоссі, — каже Агнешка й торкається «ельфійки». Та виглядає такою зляканою, наче на неї хтось напав у темному провулку. Хоча, варто визнати, Агнешка злякалася не менше — вона не може прочитати жодного спогаду. Наче замість дівчини років двадцяти перед нею сидить немовля, яке мить тому народилося.

— Я не можу пригадати своє ім'я, — злякано каже дівчина з тату.

— Та ти жартуєш, — починає «Мелфой» та осікається. — Хоча... я теж не можу.

Як професійна львівська чарівниця Агнешка має зметикувати, як їм допомогти. Однак вона вирішує: ці забудьки нікуди вже не подінуться. Головне, щоб їхня кількість не збільшилася. Потрібно якнайшвидше знайти вершників. А в тому, що вони причетні, Агнешка не сумнівається.

Дощ перейшов у сніг. На radoщах крамниці та кав'ярні запалюють золоті вогники. Перехожі, які вже спіймали різдвяний вайб, несуть горнятка гарячого какао або шоколаду.

Єдина, кого не тішить снігова магія, — Агнешка. Вона тягне свою камеру в Ратушу, на найвищий її пункт, й домовляється з місцевим Духом, аби той припилнував. Якщо пошук енергії не допоміг, можливо, спрацює висота. Головне, щоб вистачило чар, аби втримати камеру у секреті.

Сніг усе густішає. Агнешка цокає зубами від холоду. Але тупо зараз витрачати чари на таку дурницю, як зігрівання.

— Може, парасольку? — турботливо запитує Дух. Вони познайомилися на балу в Ратуші у часи, коли Львів був набагато молодшим.

— Вже не допоможе, — каже Агнешка, струшуючи сніжинки з рудих кучерів. Ще й вітер, зрадник, такий холодний, що здається, наче з Північного полюса прилетів.

Агнешка дивиться в об'єктив, аж у неї очі починають боліти. Знайомі й такі рідні вулички. Біля «Театру вина» збирається молодь. «От би зараз келих смородинового», — розмріялася Агнешка.

Ще мить тому не відбувалося нічого незвичного, аж раптом серед людей вимальовується чорний силует. Спершу він набирає обрисів коня, а тоді на його спині формується вершник. Клац. Руки Агнешки тремтять. На щастя, вона закріпила камеру чарами. Ще один вершник. А за ним — ще та ще. Клац-клац. Почвари — у натовпі. Але люди їх не помічають.

Коїться щось лихе.

Агнешка відчуває, як площу Ринок затоплює темрява, яка не має нічого спільного з ніччю на порозі осені та зими. Клац. Камеру огортає золотисте світло чар. Однак із кожною світлиною воно слабшає. Агнешка затамовує подих і притуляє руку до грудей, аби вгамувати серце. Тільки б вистачило сил для маскуванню. Плану «Б» на випадок, якщо її сплять, Агнешка не вигадала.

Вершники зникають так само раптово, як з'явилися. Їхня енергія не залишає по собі жодного запаху. Агнешка збігає сходами й мало не падає, наступивши на власний шалик, який зрадницьки розмотався. З вікон «Гранд-кафе» на вулицю ллється затишне олійне світло. Навколо вже установили перші ярмаркові будиночки та почали продавати глінтвейн. Людей на площі так багато, що ніде яблуку впасти.

Агнешка смикає за рукав дівчину у червоній беретці:

— Як вас звуть?

Та мовчить. Тільки дивиться розгублено й трохи злякано.

Відтак Агнешка підбігає до квітникарки:

— А рожеві троянди маєте?

— На жаль, ні, тільки білі, — усміхається дівчина.

— Давайте всі, — каже Агнешка, витягаючи гаманець. — Чарівні квіти, і чарівна ви. А як вас звати?

Квітникарка розтуляє рота, щоб назвати своє ім'я. Минає мить, дві. Дівчина розгублено кліпає. Її пальці нервово перебирають трояндові стебла.

— Пусте, дякую вам, — Агнешка забирає квіти й простягає квітникарці банкноти. Та ховає їх у маленьку шкіряну торбинку на поясі.

Обіймаючи оберемок непотрібних їй троянд, Агнешка йде додому. Мозок буквально закипає. Отже, якісь базові речі, приміром, що таке троянди й що вони коштують грошей, люди пам'ятають і після зустрічі з вершниками, а забувають лише себе. Зрештою, це найгірше, що може трапитися. Бо якщо Агнешка й збагнула за своє довге життя якусь мудрість, то це те, що сила у тому, що ми достеменно знаємо, хто ми й звідки походимо. Очима сучасників на світ дивляться їхні предки. Іноді Агнешка відчуває до людей щось схоже на заздрість. Їй теж хотілося б досліджувати свій рід і зберігати у кремені сімейні реліквії, однак єдиний, хто є її початком й, мабуть, кінцем, — це Львів.

[§] Прекрасна епоха (*франц.*) — умовне позначення періоду європейської історії між 1890-м і 1914 роками. Для Франції це перші десятиліття Третьої республіки, для Великої Британії — роки правління короля Едуарда VII. Символами розкішної і безтурботної Прекрасної епохи стали помпезний бразильський театр «Амазонас» (1896) і шикарний морський лайнер «Титанік» (1912).

Розділ 13

Мадам Розерта вибрала для своєї поїздки офіційно найгірший час.

Щоб вийти за межі Львова, Агнешці потрібен дозвіл від Ольгерди. Місто має знати: чарівниця залишається вірною йому й неодмінно повернеться до того, як пори року змінять одна одну. Однак сестри з ковену — останні, з ким Агнешка хотіла б ділитися своїми планами. Можливо, вона довірилася б Кориці. Але їй тепер уже байдуже на все: залишається сподіватися, що земля — найм'якіша ковдра, під якою сняться найсолодші сни.

Лапки Йозефа так і сверблять, аби піти на Личаківський та щось продати — де таке бачено, щоб зупиняти торгівлю у розпал сезону. Тим більше, що мертвим вже час декорувати свої гробівці до Різдва. Однак від однієї згадки про холерника шерсть стає дибки.

— Від них є якийсь захист? — запитала Яна вчора.

— Якщо хтось із вуличних начебто магічних гендлярів захоче впарити тобі амулет, жени його у шию, — порадила Агнешка. — Це, як прикладати подорожник, коли трамвай відрізав тобі ногу. Позбутися холерників можна лише тоді, коли позбудешся причини їхньої появи. Вони завжди вилазять з-під землі на якесь лихо. Коли Львів косила чума, їх було, як бруду.

— Я чула, що холерники нападають тільки вночі, це правда? Агнешка стонула плечима:

— Свідків їхнього нападу вдень наразі не було. Але я б не легковажила.

Яна сидить на підвіконні, поклавши собі на коліна подушку, й задумливо дивиться на сніг. Зимові епізоди «Шерлока» — її

улюблені. А тепер вона змушена чекати розв'язки сюжету замість того, щоб наближати її. Хоча бути живою, без сумніву, набагато краще, ніж бути мертвою. Згадує, як на неї сунув холерник.

Грюкають вхідні двері. Агнешка повернулася. Стомлена й наче якась побита. На щоки осипалася туш, волосся вщент мокре.

— Добрий вечір, — вітається Яна просто, щоб проявити приязність. Хоча ним, вочевидь, навіть не пахне.

Агнешка ігнорує привітання й запитує:

— Мандрувати любиш?

— Люблю, — насторожується Яна. — Але мій закордонний паспорт залишився вдома.

— Він тобі не знадобиться, — притулившись до стіни, Агнешка заплющує очі. Вона так утомилася.

— Якщо ми кудись їдемо, погоджуюся лише на бізнес-клас, — заявляє Йозеф. Умостившись на старовинному фортепіано й обгорнувшись пухнастим хвостом, він намагається вдавати саму чемність, а насправді ховає у складочках жирку «позичений» вінтажний перстень Агнешки зі смарагдом, який так личить до її очей. Антиквари за таку коштовність непогано заплатять. Головне, щоб чарівниця не спохопилася. Але у неї тих цяцьок, як у Йозефа проблем.

— Усе гаразд? — запитує Яна.

— Гірше нікуди, — досі зі заплющеними очима відповідає Агнешка. — Мені потрібна твоя допомога. Якщо погодишся, можеш просити про будь-яку послугу натомість. Крім, звісно, даху над головою. Бо виселяти вас я й так не збираюся.

— Доведеться робити щось... магічне? — Яна обережно підбирає слово.

— Майже, — Агнешка нарешті розплющує очі. Зараз вони світять золотом і боляче дивитися. Така плата, коли використовуєш надто багато сил. — То як?

— Я згодна, — Яна дуже сподівається, що згодом не пошкодує про це.

— Тоді ходімо. Тільки візьму іншого плаща, бо цей наскрізь промок. Ти, — Агнешка підійшла до Йозефа й почухала його за вушком, — залишаєшся на господарці. Квартира має залишитися цілою, а мої речі — на своїх місцях. І поверни перстень, будь ласка, назад у скриньку. Це мій подарунок собі на день народження. Раніше він належав одній із європейських королів.

Львів — сповнений дверей.

Старовинних, нових, із вітражами, з історіями, з кованими та різьбленими прикрасами, відчинених для місцевих і туристів, химерних, звичайних, назавжди замкнутих, тих, крізь які проходять регулярно, й тих, у які ще жоден сміливець не ризикнув зайти.

Більшість дверей ведуть у під'їзди, бари, установи, театри, храми, книгарні, сувенірні крамниці тощо. Однак є особливий дворик, загублений серед сотень таких же двориків, а в ньому — особлива квартира на першому поверсі. Туди Агнешка й веде Яну. Сторожко озираючись і витрачаючи коштовні чари на безшумність кроків.

Яна мовчить, тільки важко сапає. Її увагу привертає графіті на стіні — над сміттєвими баками хтось намалював «Пані з горностаєм»⁹.

— Сюди, — увімкнувши ліхтарик, Агнешка відчиняє двері, й у ніс вдаряє вогкість під'їзду. Здається, тут востаннє прибирали років сто тому. Навколо все затягнуте павутиною, як у замку Сплячої Красуні. На щастя, Яна не боїться павуків, однак уважно дивиться собі під ноги, аби не наступити на мишу або щура.

Підіймаючись трьома зеленими сходинками, Агнешка розстібає кулон-срібний ключик, який носить на шиї вже майже сто років. Попереду — старезні двері. За всіма законами логіки, вони мають вести у таку ж старезну квартиру: з прогнилою підлогою й мертвими мухами на підвіконні. Але Агнешка знає правду, схожу на казку.

Вперше вона прийшла сюди з Господарем у новорічну ніч, яка мала бути офіційно найгіршою в історії новорічних ночей.

Агнешка отримала дозвіл від Ольгерди, однак не змогла вирушити у мандрівку через епідемію, яка раптово зупинила рух потягів. Залишалось змиритись, що планам — вічна пам'ять, але Господар провів Агнешку крізь двері, тож її уявлення про мандрівки розкололося на «до» та «після».

— Готова? — запитує Агнешка.

— Там мене зустрінуть? — хвилюється Яна. Хоча дорогою вона вже запитала про це разів із десять.

— Авжеж. Мадам Розерта. Ми вже про все домовилися, — терпляче пояснює Агнешка.

— Добре, — погоджується Яна. Від страху вона аж захрипла. — Я повернуся ще сьогодні?

— Ага. Крізь ці ж двері. Я чекатиму тебе тут. Обіцяю. Тримай, — Агнешка простягає камеру. — Мадам Розерта знає, що з цим робити.

— Як мені зв'язатися з тобою, якщо щось піде не так?

Агнешка супиться:

— На жаль, ніяк. Інакше мій ковен про все дізнається. А це не в наших інтересах. Тому я просто вірю в тебе.

«Шерлок би мною пишався, — думає Яна, торкаючись дверної клямки. — Заради розслідування я йду на величезні особисті жертви». Мить вона зволікає, а тоді рвучко відчиняє двері й, замружившись, проходить крізь них у Прагу.

² Жіночий портрет пензля італійського майстра Леонардо да Вінчі, написаний близько 1489–1490 рр.

Розділ 14

Виявляється, пройти крізь двері-портал геть не боляче. Яна очікує опинитися у якомусь забутому празькому під'їзді, але виходить прямісінько на Староміську площу. Біля астрономічного годинника — натовп туристів в очікуванні маленької вистави. Пахне кавою, медом, корицею та свіжою перепічкою. Поблизу хтось грає на скрипці, й солодко-сумна музика ніби оживляє минуле.

Прага прекрасна. Місто алхіміків і казкарів. Місто, яке приймало тих, хто втікав через свою природу. Коли в інших столицях палали багаття інквізиції, тут відчитували майбутнє за зірками й перетворювали мідь на золото.

— Ви — Яна? — приязний голос вириває з роздумів. Біля дверей стоїть жінка, яку мало назвати «гарною». Слів, щоб описати її вроду, ще не вигадали. Класичне обличчя з гострими розумними очима з легкістю може належати ХХІ та водночас ХІХ століттям.

— Мадам Розерта?

— Атож, любонько.

— Агнешка вам передала, — Яна простягає камеру. Зуби позрадницьки цокають.

— Не бійся. Тут ніхто не заподіє тобі лиха. Покавуєш у мене в майстерні, поки проявлятиму фото. Мені потрібно кілька годин. Тоді зможеш повернутися. Я проведу тебе назад до дверей. Хоча тут, здається, загубитися неможливо, — лагідно усміхається мадам Розерта.

— Спасибі, — дякує Яна. — А такі двері є у кожному місті?

— Хочеш ще кудись?

«У Відень. Париж. Лондон. Та всюди».

— Просто цікаво.

— Правду кажучи, не знаю. Гадаю, залежить від міста. Від його дозволу.

Вони проходять по Карловому мосту.

Круглий місяць плаває у темних водах річки. Його пензликом намагається впіймати сивий художник, який сидить біля мольберта.

— Туристи загадують тут бажання. Рекомендую теж спробувати, — каже мадам Розерта. — Прага щедра на диво.

«Нехай мені все вдасться, — думає Яна, схрещуючи пальці. — І бажано при цьому не загинути».

Празька майстерня мадам Розерти розташована майже біля самих Градчан. Блідо-рожевий будинок із білою ліпниною нагадує зефір. На другому поверсі палає світло. Хтось визирає у вікно: за фіранкою видніється силует.

— Може, я трохи прогуляюся? Поки ви проявляєте світлини, — пропонує Яна.

Прага завжди була її мрією. Але гаманець казав: «Не на часі».

— Сьогодні не найкраща ніч, аби блукати містом, — мадам Розерта роззирається навколо. — Можна знайти на свою голову добрячі неприємності.

— Я буду дуже обережною, — наполягає Яна. Хоча здоровий глузд переконує її не відходити від мадам Розерти ні на крок.

— Ну, гаразд. Але стережися безлюдних вуличок і темних кутків. Місяць зараз уповні. Ті, хто живуть у сутінках, вийшли на полювання. А кров мандрівників, яких не захищає місто, — солодка, як мед.

Прага нагадує старовинну золочену скриньку з коштовностями. Яна відчуває, як її серце наповнюється любов'ю до вузьких затишних вуличок і таємничих мостів. Вони, наче мури, розділяють гамірливий світ людей і темну безодню Влтави. Цікаво, місцеві русалки підіймаються на суходіл, щоб взяти трдельник¹⁰ із кавою?

На барахолці біля будинку «під трьома сонцями» Яна купує собі сувенір — ніж-півмісяць. Продавець щось бурмоче, вочевидь, нахваляє товар, однак чеська звучить як незнайома

музика. Аж раптом за спиною хтось каже чистою українською:

— Чудовий вибір.

Яна озирається. Біля неї стоїть юнак у чорному капелюсі. Він широко всміхається, демонструючи ікла: ліве — трохи надщерблене. Продавець нічого не помічає: його увагу заповонила туристка азійської зовнішності, яка міряє перстень за перснем.

— Дякую, — бурмоче Яна. У голові пробігає легенда за легендою. На щастя, не холерник. Але й зустріч із вампіром не віщує нічого доброго.

— Старі майстри розумілися на зброї. Шкода, що тепер їхні шедеври продають за безцінь, — зітхає юнак. — Він, — киває на продавця, — навіть не усвідомлює, які скарби продає туристам під виглядом сувенірів. От навіщо вам цей ніж?

— Майже товар першої необхідності. Особливо, коли намагаєшся від когось захиститися, — задкуючи, нервово усміхається Яна.

— Якщо вам допоможе, залиште вдячний відгук у книзі скарг і пропозицій, — просить юнак.

— Ви так добре розмовляєте українською.

— О, дякую. Мені так часто буває нудно, що я вивчив майже всі європейські мови, — посміхається юнак, прикладаючи два пальці до скроні й салютуючи Яні. Вона встигає лише кліпнути, а він розтанув.

Серце калатає, як шалене, а руки німіють. Щоб не спокушати удачу й вампірів, Яна вирішує повертатися до мадам Розерти. Однак встигає ступити лише кілька кроків, як із арки ліворуч вистрибує тінь. Яна намагається заволати, однак чийсь руки затискають їй рот, а на очах опиняється пов'язка. Залишається тільки наосліп тикати у когось ножем. Аж доки його не відбирають.

Яну затягають у старий кінотеатр. Колись тут показували перші фільми, а тепер червоні оксамитові крісла заляпані

кров'ю, а замість діалогів героїв стіни слухають лемент різними мовами. Приміщення освітлює велетенська люстра з богемського кришталю.

Юнак у капелюсі хижо усміхається. Біля нього — ще двоє хлопців. У чорних плащах, із блідою шкірою й мертвими світло-блакитними очима вони нагадують вампірів-близнюків.

— Що вам треба? — Яна докладає усіх зусиль, аби голос не тремтів.

— У нас, так би мовити, вечір української кухні, — посміхається один із близнюків. — До речі, я досі не назвався, — він злегка вклоняється. — Аарон.

Двоє інших вампірів слідуєть його прикладу.

Так Яна дізнається, що на барахолці спілкувалася з Домініком, а по праву руку від нього стоїть Освальд. Казкові імена для казкових чудовиськ.

— Якщо відпустите мене, нікому не скажу, — починає Яна. — Навіть своїй подрузі. А вона — одна з наймогутніших чарівниць. — Щоправда, у Львові, але це вже деталі.

— Кров чарівниць — справжня насолода. Тому можеш кликати свою подругу, зайвою вона аж ніяк не буде, — каже Домінік. Одним порухом він опиняється біля Яни. Стає так холодно. Ніби стоїш біля айсберга. Серце біжить учвал.

Яна лементує, здається, на всю Прагу, коли ікла Домініка впиваються їй у шию. Шовкова хустина, розписана віршами Жадана, котру Яна купила колись за останні гроші, падає на підлогу. На лимонну стіну бризкає кров.

Аби трохи розважитися, Йозеф бере ноут Агнешки й вмикає курс «Як розкрити свою котячу енергію».

«Кожен вечір має бути вечором любові до себе», — каже коучиня кицька Меліса.

Йозеф складає лапки сердечком. Це саме те, що йому так треба було почути. Аби зізнатися собі у любові, Йозеф здає у ломбард (на щастя, він зовсім поруч, й можна не боятися

холерників) браслет Агнешки й замовляє торт — гору збитого крему з полуницями. Життя стає прекрасним.

Агнешка повертається додому сама.

— А де Яна? Ти нарешті виселила її з квартири? — потирає вимащені кремом лапки Йозеф.

— У Празі твоя Яна, трдельники їсть, — неуважно кидає Агнешка, заклопотана своїми думками.

— Куди ти її відправила? — Якщо з цією бідолохою щось станеться, Йозеф залишиться сам на сам із пошуками Коляди та Господаря. Чи можна довіряти Агнешці, він ще не вирішив.

— Фото проявити, — Агнешка витягає з кишені плаща пляшечку з отрутою й крутить її у руці. Залишається сподіватися, що світлини вдалися. Зло не може бути безликим. Тоді Агнешка матиме всі докази, аби в обхід ковену звернутися до Міжнародного конгресу чарівниць. А вони мають повноваження тестувати всі можливі отрути без шкоди для людей чи міст. Уявляючи вираз обличчя Ольгерди, Агнешка не може стримати вдоволену посмішку.

Скидаючи сукню, Агнешка стає під душ й аж очі замружує від утіхи. Це завжди повертає її до життя.

Тим часом Йозеф доїдає торт. На котячому серці неспокійно. Годилося б приглянути за Яною. Така непутяща дівчина легко може стати здобиччю когось злого.

Йозеф шкребеться лапкою до Агнешки у лазничку.

— Чого тобі? — не надто приязно запитує чарівниця, «скрутивши» воду.

— У твоїх інтересах мені допомогти, — заявляє Йозеф. — Я міг би й сам вийти на вулицю. Однак, боюся, холерники аж надто прагнуть отримати винагороду за мої шикарні лапки.

— Ну? — відчиняє двері Агнешка. Її мокрі кучері розсипалися по спині, а вічно бліда шкіра розчервонілася від окропу. Чарівниця пахне лавандовим милом й трішки зоряним пилом, який зрідка використовує для косметичних процедур.

— А раптом Яна вплутається у Празі в якусь халепу? — заявляє Йозеф. — Не те, щоб мені було її шкода. Але краще перестраховатися. Нам обом вона ще потрібна живою.

— Я не маю як, — утомлено каже Агнешка. — Мені потрібно зробити все інкогніто. А будь-які чари поза Львовом ковен може засікти. Тому якщо один кіт буде надміру балакучим, доведеться перетворити його у сувенірну статуетку й занести у крамницю. Затямив?

— Ти мала б уже збагнути, що такий шикарний британець, славетний нащадок Короля Артура й Джеймс Бонд котячого світу має план «б». Щоб допомогти Яні, мені потрібно всього лише, аби ти провела мене до Міської ради.

— А якщо я не впораюся з холерниками? Котячий Джеймс Бонд готовий попроситися зі своєю тушкою? — підкреслено серйозно запитує Агнешка. Хоча в її очах зблискують смішинки.

— Тоді принесемо тебе в жертву. Бо чарівниць багато, а такий шикарний кіт — єдиний і неповторний.

Люди думають, що коти живуть у їхній системі світу й виконують роль домашніх улюбленців: вередливих і безмежно милих, зірок інсти й тік-току.

Однак насправді пухнасті лапки — на пульсі світу. Політика, мистецтво, екологія, кулінарія — немає такої сфери, у якій коти не змогли б реалізуватися. А ще вони старанно плекають своє ком'юніті, бо лише кіт зрозуміє kota: як важко бути ідеалом у неідеальному світі.

Щоб потрапити на авдієнцію до Левчика, котячого мера Львова, Йозефу доводиться спершу прошмигнути у двері Ратуші, пильнуючи, щоб ніхто не наступив на його шикарний хвіст, а тоді скрадатися коридорами, оминаючи групки туристів, яким забаглося подолати ті 100 500 сходинок й таки подивитися на передріздвяне місто з оглядового майданчика.

Левчик зручно вмовстився на підвіконні. Біля нього — столик, заставлений ласоцями з «Гранд-кафе». На мить Йозеф навіть шкодує, що не почав будувати політичну кар'єру. То дуже не зле, дуже не зле.

— За чим прийшли? — ледаче питає Левчик.

— Мені потрібно вийти на зв'язок із кимсь із Праги. Справа термінової важливості, масштабу всесвіту навіть, — заявляє Йозеф. Він гонорово розпушує хвіст.

Яна відчуває, як разом із кров'ю її тіло покидає тепло. От би зомліти. Але рятувальна чорнота не квапиться затопити все навколо. На щастя, болю також немає. Ніби на кінчиках вампірських зубів — ампули зі знеболювальним.

Однією рукою Домінік тримає Яну за талію, а другою обережно відгортає з її шиї волосся. Якщо цієї миті їх побачить хтось сторонній, вирішить, що закохані влаштували побачення у покинутому кінотеатрі й тепер злилися у поцілунку.

Освальд щось каже. Вочевидь, вже чеською. Аарон йому відповідає.

Гасне світло, спершу Яна думає, що це тільки перед її очима. Однак Домінік відсторонюється й невдоволено шипить. Втративши опору, Яна падає на підлогу. На щастя, м'який килим із кращих часів ще не забрали.

— От лайдак, — чує Яна над головою незнайомий голос.

Хтось з вампірів волає.

«Треба було вчити чеську» й «Сподіваюся, мене кремують», — встигає подумати Яна, провалюючись у небуття.

Запах какао лоскоче ніс.

— Нумо, отямся. У мене немає часу займатися твоїм трупом. Тим більше, коли місяць уповні.

«Я вже померла?» — Яна розплющує очі: над нею нависає пичка рудого кота.

— Ну, хвала пончикам! — сплескує лапками він. — Я вже подумав, що спізнився.

Тримаючись обома руками за голову, Яна підводиться:

— А де Домінік?

— Утік, — мстиво розсміявся кіт. — Гадаю, Прага його тепер довго не побачить. І його гидких прислужників теж. Ще жоден вампір не зміг протистояти легендарному Карлу.

— А хто це? — запитує Яна. Вона досі не може збагнути: померла чи жива. Голова тріщить так, ніби нею хтось пробував лускати горіхи.

— Як це хто? — обурюється кіт. — Певна річ, я. Знаєш, як цей будинок раніше називався? До того, як якийсь геній додумався відчинити тут кінотеатр «Сяйво».

Яна хитає головою.

— «У рудого кота». Тут колись ще Казанова жив, але місцеві жителі справедливо розсудили, що я набагато важливіша персона.

— Ти теж розмовляєш українською? — запитує Яна.

— Ні. Просто Прага дозволяє нам порозумітися, — позіхаючи, відповідає Карл. — Ходімо проведу тебе, куди треба.

— Як ти збагнув, що мені потрібна допомога?

— Зі Львова зателефонували.

— Агнешка?

— Якийсь місцевий граф. Йозеф Казимир І.

Дорога до Градчан минає, як уві сні. Яна йде за Карлом, який на ходу проводить маленьку екскурсію. «Тут мене коронували». «Тут я познайомився з Кафкою й позичив йому свій рукопис «Процесу». «Тут я зустрів Меган Маркл, і вона запрягалася, що заради мене покине принца Гаррі».

Яна смертельно втомилася, а котяча балаканина ще більше заколисує. Хоча цей сценарій вечора — найкращий з можливих.

Треба не забути подякувати Йозефу. Якби не він, вампіри б уже зараз позбулися її тіла. Уявляючи, як небо над головою тоне у темній Влтаві, Яна сіпається.

Нарешті знову зефірковий будинок пані Розерти.

— А там «Золота вуличка», — Карл показує лапкою убік, — але вночі туди краще не ходити. Привиди місцевих алхіміків бувають дуже надокучливими. Як вчепиться якийсь, то ще до Львова за тобою піде.

— Дякую, — каже Яна. — Якби не ти, я б тут зараз не стояла.

— Радий знайомству, — Карл простягає лапку, і Яна обережно її тисне.

— Мадам Розерто? — кличе Яна, підіймаючись закрученими сходами. Але відповідає їй лише відлуння. На другому поверсі світиться: з-під дверей видніється тоненька золота смуга. Не замкнута. Ще раз гукнувши «Мадам Розерто», Яна обертає дверну клямку.

Вау. У зефірковому будинку заховалася справжня лабораторія. Золоте світло ламп переплітається з червонястим. Його генерує якийсь хитромудрий апарат: щось середнє між великим полароїдом і друкарською машинкою. Цокає годинник на стіні.

Яна хоче ступити крок вперед, але чобіт їде на чомусь слизькому. Насилу втримавшись на ногах, опускає голову й німіє: підлога залита кров'ю.

— Мадам Розерто? — тремтячим голосом гукає Яна. Не те, щоб вона вже сподівається почути відповідь.

«Штора рухалася. Хтось був тут, коли ми прийшли. Хтось чекав». Тоді Яна не надала цьому значення. Вона думала, що мадам Розерта живе не сама. Або принаймні має сусідів. Але тепер хочеться проклясти себе за те, що тоді промовчала.

Намагаючись не вступити у калюжу крові, Яна йде вперед.

Мадам Розерта лежить на підвіконні. Голова... окремо від тіла. Яна затискає рота рукою, щоб не виблювати.

«Треба знайти камеру». Але від неї і слід простиг. Переривши кімнату за кімнатою, Яна, зрештою, здається. «Треба йти, доки цей хтось не повернувся». Дві смертельні загрози для одного вечора — якось забагато.

З вази на фортепіано Яна бере рожеву троянду й кладе мадам Розерті на груди.

— Сподіваюся, вас знайдуть і гідно поховають.

До Староместської площі Яна біжить. Ті самі двері впізнає відразу. Невже зараз усе закінчиться? Проходячи між містами, Яна відчуває, як її накриває істерика. Хочеться водночас сміятися й плакати. А тоді дуже довго спати. Головне, аби не цілу вічність.

¹⁰ Традиційний солодкий пляцок, що походить зі словацького міста Скалиця. Виготовляється з дріжджового тіста, що тримається навколо палиці, а потім смажиться і посипається цукром, змішаним із горіхами та корицею.

Розділ 15

— Як мертва? — перепитує Агнешка. На обличчі чарівниці відбивається шок.

— Хтось відрубав їй голову і вкрав камеру, — втомлено пояснює Яна. — Мене, вочевидь, врятувала прогулянка. Хоча, враховуючи, що на ній було, я проміняла шило на мило.

Коли вона пройшла крізь двері, Агнешка вже чекала у під'їзді. Їла шоколадку й ледаче перебирала агатові намистини свого чокера.

— Гаразд. Повернемося додому, йди спати. Вранці подумаємо, що робити.

— Що особливого було у тій камері? Не просто ж так мадам Розерту вколошкали.

— Зараз я не можу тобі цього сказати.

— Але я мало не загинула, — нагадує Яна.

— Мені шкода, — з притиском каже Агнешка. — Я не думала, що так буде.

— Ти ж чарівниця: невже не вмієш передбачати майбутнє? — Яна каже це й відчуває, як у грудях пробігає холодок: а що як Агнешка просто хотіла її позбутися?

— Якщо ти читаєш фентезі, будь ласка, не вважай себе експерткою з чарів. Якби все було так просто, мені твоя допомога взагалі не знадобилася б.

— Вибач, — каже Яна. Хоча й не зовсім розуміє, за що. — Можна ще одне запитання?

— Слухаю, — заметіль стає все сильнішою, тому Агнешка розкриває червону парасольку.

Яна не знає, як почати:

— Те, що від мене треба було, я виконала...

— Ага.

— А ти обіцяла послугу у відповідь.

— Це трохи чітерство, але кажи, — дозволяє Агнешка. На диво, Яна її не роздратувала, а навпаки — приємно здивувала.

Чарівниця любить людей, які, попри все, йдуть до своїх цілей.

— Ти знаєш, хто такий Казимир Пальчевський? Він похований на Личаківському. Але на надгробку, здається, немає дати.

Обличчя Агнешки міняється: стає злим, наче колючим, зараз вона більше нагадує справжню відьму, ніж чарівницю:

— Це таке глибоке минуле, що не варто його ворушити. Або, якщо менш поетично: не лізь не у свої справи.

— Від цього минулого може залежати моє майбутнє. — Зваживши всі за й проти, Яна, як на сповіді, розповідає про свою мрію, пошуки Коляди, невдалі візити у «Зимове срібло» й світлину могили як єдиний ключ до розгадки. — Насправді власне тому ми й були на Личаківському, — завершує вона. Бо до того про цей факт замовчала. Вигадала, що хотіла зробити атмосферні готичні світлини. Хоча, хтозна, може, чарівниця й так вмів читати думки.

— Детективна агенція? — підіймає брову Агнешка. — Хоча власне чогось такого й варто було чекати. Я чула про зникнення Коляди. Красунчик, мушу визнати. Але часу займатися ще і його пошуками у мене немає. Однак, повір мені, Пальчевський тут ні до чого.

— Ти його знала?

— Знала, — усім своїм виглядом Агнешка дає зрозуміти: продовження не буде.

— Добре, — зітхає Яна. — А взагалі щось дізнатися про Коляду можна?

— Даруй, але в мене й так зараз обмаль сил і сотня проблем. Витратити свою енергію на пошуки музиканта, який, можливо, перебрав із наливками або вирішив інсценувати своє зникнення, щоб підіграти інтерес до майбутнього туру, я не буду. Не ображайся.

— Тоді третя спроба: можна я ще раз скористаюся дверима?

— Домовилися, — погляд Агнешки знову тепліє. — Я відпровожу тебе завтра вночі.

— Було б не зайвим, якби я знала німецьку, — опускає очі Яна. — Може, є якийсь спосіб?

— На це моїх чарів ще вистачить, — коротко сміється Агнешка. — Вибачай. Нервове. Вмираю, хочу каву: складеш мені компанію?

— Даруй, я дуже втомилася, — позіхає Яна. — Підуй спробую заснути. Сподіваюся, мене не переслідуватимуть жахи. Більше ніколи не передивлятимусь «Щоденники вампіра».

— Яно, — Агнешка уважно дивиться на неї: в очах чарівниці — щось схоже на хвилювання. — Все добре? Наскільки це взагалі можливо.

— Аякже. Дякую тобі.

— Це я тобі дякую. Коли все закінчиться, обіцяю, ти почувеш найбільш захопливу у житті історію, — усміхається Агнешка.

Сон не приходить. Марно Яна рахує баранців-котів-колишніх. Окей, багато колишніх у неї немає. Лише один. Та й того краще не згадувати. Кай виявився чудовим актором не лише для екскурсій «Тіні Львова», яку водив ув образі місцевого привида — красивого юнака з трагічною долею — але й у житті. Найбільше у світі його веселила мрія Яни стати детективом. «Ну-ну, — мстиво думає вона, перевертаючись на бік, — побачимо, що ти скоро заспіваєш».

Йозеф лежить на підвіконні з томиком Шекспіра й виписує щось у блокнот.

— Цитати? — запитує Яна.

— Ага. Шукаю слова, здатні передати мою красу та пухнасту велич. «Йозеф пахне Йозефом, хоч Йозефом назви його, хоч ні». Звучить? — він зробив бундючну пичку.

Яна не втримується й аж заходиться від сміху.

— Я й не сподівався, що ти зрозумієш, — ображається Йозеф. — До Шекспіра ще треба дорости. То ти завтра зібралася до Констанції?

Повернувшись на бік й підклавши під голову руку, Яна заплющує очі.

— Ага. Сподіваюся, вона мене не пошле. Хоча, мушу визнати, шансів мало.

— Не пошле, — хитро мружиться Йозеф. — Я маю для неї маленький подарунок. Такий зовсім крихітний сувенір. Аби вона сприйняла тебе всерйоз і зрозуміла, що або співпраця, або тапки її Коляді. До Коляди може й не дожити.

— Що там?

Зробивши ще бундючніший вираз пички, Йозеф лізе у свій сховок — за шторою. Павук Віталік, якого колись зачарувала Агнешка, підіймає одну з численних лапок на знак привітання.

— Здоров, — бурчить Йозеф, дістаючи годинник із ініціалами «В. К». Скарб та й годі. Зістрибнувши з підвіконня, Йозеф кладе свій «сувенір» Яні на ліжко.

— Це його, Коляди.

Вона, як зачарована, бере до рук годинника.

— Звідки це у тебе?

— Кожна жінка повинна мати маленьку чорну сукню. А кожен кіт — маленький чорний секрет, — із виразом втомленого професора заявляє Йозеф.

Наступної ночі Яна, несучи перелякане серце у лівому чоботі, проходить крізь двері у Відень. Агнешка бере з неї обіцянку бути обережною й у випадку якоїсь халепи негайно телефонувати (новий мобільний — приємний бонус). Йозеф вимагає привезти йому цукерки «Моцарт». Але оригінальні, а не ту підробку, яку продають у сувенірних крамницях для наївних туристів.

Цього разу Яна почувається підготовленою на всі сто: на шиї — годинник Коляди, в одній руці вона стискає ніж, куплений у Празі, в другій — камінь Сваровські, заговорений на знання німецької. Так Яна дізналася, що кожне місто має свій камінь.

— А який — для Львова?

Агнешка знімає із вказівного пальця перстень-бурштинове сонце й підносить його до вікна, щоб упіймати сріблястий зимовий промінь:

— Дивись, зараз буде магія.

Доки Яна подумки лічить до трьох, нічого не відбувається, а тоді у центрі бурштинового сонця спалахує полум'я.

— Подарунок Львова нам. Ним можна зігритися або, — Агнешка робить театральну павзу, — когось спалити. Залежно від ситуації і настрою.

Із власних «джерел» Яна знає, що сьогодні увечері Констанція має концерт у Віденській опері. Її дебют. За інших обставин Коляда, без сумніву, прийшов би підтримати подругу. Гугл каже, що вони познайомилися під час навчання у Зальцбурзі. То начебто не було кохання з першого погляду. І навіть не з другого. На третьому курсі вони організували «Таємного Санту» й провели разом так багато часу, що все завершилося романтичними канікулами в Альпах.

Залишається сподіватися, що Коляда був відвертим із Констанцією. А вона буде відвертою з Яною.

Віденські будинки вже прикрасили червоними різдвяними бантиками.

Біля Гофбурґа запрацював ярмарок. Вулиці пахнуть гарячим вином і пончиками. За інших обставин Яна не тямилася б від радощів. Однак тепер вона майже не звертає уваги на красу навколо. Мета — погомоніти з Констанцією і не втрапити у якусь нову біду. Відень, мабуть, як і кожна порядна європейська столиця, теж має своїх вампірів.

Аби потрапити до Констанції, Яна простягає підроблене журналістське посвідчення «Абеля» (одного з наймодніших видань про музику) — ще один подарунок від Агнешки. Молодий охоронець суворо оглядає «журналістку» й просить перевірити кишені. На щастя, ніж Яна завбачливо сховала у чобіт.

— Вона вас чекає, — зрештою каже охоронець.

Він веде Яну справжнім лабіринтом коридорів, вистеленими червоними килимами. Від хвилювання аж голова крутиться. Двічі Яна заточується і мало не падає. Охоронець гречно підтримує її за лікоть.

Здається, що Констанція зіткана зі світла. Вона сидить у білій сукні в білій гримерці зі срібною діадемою на голові й п'є або молоко, або Піну коладу¹¹.

«Може, я померла, й мене зустрів віденський янгол?» — думає Яна.

— Якщо ви не проти, я б хотіла перенести нашу розмову на інший день, — каже Констанція привітно, але безапеляційно.

— Думаю, ви самі захочете поспілкуватися тут і зараз. — Яна розстібає пальто й показує годинник із ініціалами «В. К.». — Вам знайома ця річ?

Констанція змінюється. Спершу блідне, а тоді на щоках виступають малинові плями.

— Звідки це у вас?

— Від того, кому я довіряю, — звучить пафосно, але Яна на це й розраховує. Незнайома мова смакує, як кориця. — То тепер ви готові говорити.

— Так, — голос Констанції стає хрипким. — Але у мене мало часу. І не можна плакати, щоб макіяж не потік.

«Що ж, Яно, настав твій зірковий час. Уяви, що ти справжній детектив, і гоу».

— Коли ви востаннє спілкувалися з Колядою?

— За три дні до того, як всі забили на сполох через його зникнення. Він сказав, що має якусь важливу справу, й попросив побажати успіху, — Констанція починає тремтіти. — Де ви взяли цей годинник? Залиште його собі. Просто скажіть: Володимир живий?

— Сподіваюся, що так, — Яна присідає біля Констанції та бере її за руку. — Я зроблю все можливе й неможливе, аби його знайти. Однак ви маєте мені допомогти. Згадайте: в останні дні коїлося щось підозріле? Можливо, Коляда виглядав стривоженим або наляканим. Можливо, розповідав про когось із нових знайомих.

— Він був якимось дивним. Тобто ще дивнішим, ніж зазвичай, — зітхає Констанція. — Володимира часто мучили

кошмари. Іноді він кричав уві сні. Тоді я його будила, і ми розмовляли до ранку. А незадовго до своєї поїздки до Львова Володимир питав, чи за мною не стежать якісь вершники. Я засміялася, що у Відні за мною можуть стежити хіба карети. Більше нічого такого не було.

— Ви чули колись про Казимира Пальчевського?

Констанція задумується.

— Не те, щоб чула. Але це ім'я мені знайоме. Коли Володимир зник, я шукала у його речах якусь зачіпку. Так мені трапився «Молескін», в який Володимир записував усяку всячину. На одній зі сторінок й було написано: Казимир Пальчевський.

— Зрозуміла. Дякую вам, — Яна намагається підбадьорливо усміхнутись. — Все буде гаразд. Обіцяю.

— Ніколи не давайте обіцянок, якщо не впевнені, що зможете їх дотриматися, — Констанція теж усміхається, але дуже сумно.

— Як гадаєте, у Володимира були секрети від вас? — запитує Яна на прощання.

Констанція стенає плечима:

— Можливо. Але мені вже байдуже. Нехай просто знайдеться.

— Успіху вам на концерті.

Зморгнувши сльози, Констанція запитує:

— А як же «Абель»?

— Я не працюю там і ніколи не працювала, — Яні стає совісно й водночас дивно: невже Констанції зараз до інтерв'ю. Ще хвилину тому вона виглядала абсолютно нещасною.

Коли Яна повертається до Львова, Агнешки ще немає. Годинник показує 14:30. Часу ще вистачає, аби пройти у Зальцбург. Там у маленькій крамничці Яна купує оригінального «Моцарта» у синьо-сріблястих упаковках: Йозеф чекає, нехай вже потішиться котяча душа. Зальцбург нагадує музичну скриньку. Тисячі дзвіночків — альпійських рік стікаються до центру міста, шепоче давні казки сіль, а вітер приносить звуки вальса зі замку на вершині.

— Дізналася щось? — запитує Агнешка, коли вони зустрічаються по львівський бік дверей. Її очі наче сканують Яну.

— Нічого нового або важливого, — Яна картинно зітхає. Вона вже збагнула, що всі дороги ведуть на Личаківський. А якщо Агнешка так проти того, аби турбувати спокій Пальчевського, краще їй нічого не знати. — Доведеться продовжувати тут.

¹¹ Піна колада — алкогольний коктейль, що складається з рому, ананасового соку і кокосового молока.

Розділ 16

Час від часу Коляда оживає. Він згадує Відень та Констанцію, Оперу й свої мрії.

Господар слухає його балачки й сподівається, що Новий рік уже на порозі. Щороку 31 грудня, коли годинник на Ратуші б'є 24:00, Господар отримує у подарунок від міста особливу силу. Солодку, як мед. Іноді він залишає її собі, й тоді видимі та невидимі мури Львова стають міцнішими. Іноді дарує комусь із місцевих. Так Зег і Лукасевич винайшли гасову лампу, а Франко написав «Зів'яле листя».

Тим часом Львів поринає у забуття. Сотні місцевих втрачають себе щодня. Містом блукають стильно вбрані оболонки: без коріння, без спогадів, без надії. Чим більше львів'ян втрачають пам'ять, тим слабшає місто. Золоте світло гасне. А майбутнє стає таким непевним, що зірки перестають його віщувати.

Мертві теж не мають спокою. День за днем зі світу по той бік цвинтарних воріт долинають усе тривожніші вісті.

Агнешка усвідомлює: вершники запустили механізм зі знищення Львова. Чарівниць не залишиться, люди втратять себе, духи покинуть старі кам'яниці, й місто перейде у владу тих, хто приніс руйнування.

Відвідуючи засідання ковена, Агнешка остаточно втрачає віру у львівське сестринство: Ольгерда зупиняє будь-які спроби чарівниць хоч щось вдіяти. Одного її невдоволеного погляду вистачає, аби розвіяти, як дим, найамбіційніші плани. Коли вбивають Катріну (чарівницю, яка творила магію зі слів), ніхто вже навіть не здивований. Сестри кладуть на могилу червоні троянди й уникають зустрічатися поглядами. Вони розуміють: наступний похорон буде «коли», а не «якщо».

З кожним днем надія Йозефа, що Яна знайде Коляду, а з ним і Господаря, тоне, як морозиво на сонці. Від усвідомлення, у що перетворилося його життя, британець впадає у депресію. Подовгу блукає дахами, проводить заходи сонця, понуро милується зірками, безрадісно зустрічає світанки. Дива не стається, а життя з кожною годиною стає гіршим. Ще й на улюблені кондитерські грошей немає. «А той, хто каже, що не в грошах щастя, просто ніколи не пробував чорничний крафін»¹².

Однієї святої неділеньки, гуляючи дахами, Йозеф зауважує, що з квартири під самим горищем долинає запах свіжої випічки. Якась господиня двічі проявила необережність: по-перше, не зачинила вікно, по-друге поставила деко з печивом на підвіконня.

Наминаючи пісочні медівники, посипані корицею, Йозеф заспокоює себе тим, що це не крадіжка, він має певні привілеї. Хіба якась господиня з Лондона обурювалася б, якби принц Вільям скуштував її печиво? Та вона була б щаслива! От і господиня зі Львова має бути щаслива, що її медівники вшанував своїм шлунком сам Йозеф Казимир Перший.

— Смачно! Смачно! — бурмоче Йозеф, струшуючи крихти з лапок перехожим на голови. — Але я ставлю чотири зірочки. Мінус одну, бо вона не здогадалася зварити какао.

Спершу Йозеф просто навідується в ту квартиру на гостину. На щастя, господиня завжди залишає вікно відчиненим. І випікає не лише печиво, але й торти та тістечка. Йозеф мусить визнати, що кондитерський талант у неї є. У лимонний пляцок із кокосовим кремом кіт просто закохався. Навіть написав коротку поему про відважного лицаря, який рятує склад лимонних пирогів.

Життя знову — розмальоване яскравими барвами. Йозеф потрохи виходить з депресії, у яку його загнало життя з Яною. А тоді у пухнасту голову приходить геніальна ідея: щастям треба ділитися з іншими! І вже наступного дня він зареєстрував в інстаграмі онлайн-магазин «Смаколики від Йозефа» й починає продавати свіжі печиво, торти та тістечка

за потрібної ціною. До кожного замовлення як бонус додає листівку, вкрадену з книгарні «Є».

Сміливі завжди мають щастя. Наполегливі — теж. Однак у випадку Яни це чомусь не працює. Вона майже щодня приходить на Личаківський цвинтар до могили Пальчевського й просить його вийти або хоча б побалакати з нею крізь замкнені двері.

— Марна справа, — переконує її Роман. — Повір тому, хто тут уже довше сотні років.

— Але нам дуже треба погомоніти, — від розчарування Яна тупає ногою. — Це питання життя і смерті. Ой вибач, — вона осікається.

— Все гаразд, — тепло усміхається Роман. — Нагадати мертвому, що він мертвий, — не гріх.

За останні тижні вони трохи заприятелювали. Дивлячись на Романа, Яна шкодує, що не вміє малювати. З такою зовнішністю він міг би знятися у римейку «Товариства мертвих поетів»¹³ або будь-якому іншому фільмі про темну академію. Поет. Бунтар, який утік із дому й програв родинні статки у карти. Герой дівочих мрій.

— То що мені робити?

— Хочеш на екскурсію? — пропонує Роман. — Якщо боїшся або відчуваєш, що тобі буде неприємно, ми нікуди не підемо. Без проблем.

— Завжди мріяла побувати у казці. А це щось схоже, — усміхається Яна. Хоча, щиро кажучи, здається, зараз зомліє. Живіт крутить, як на американських гірках. Світ мертвих манить і лякає водночас. І хоча останнім часом вона трохи освоїлася на Личаківському, для повноцінної екскурсії, мабуть, іще зарано.

Однак коли Роман галантно простягає руку, Яна вкладає свою долоню у його.

— Ходімо?

— Ходімо, — Яна не може втерпіти й показує язика могилі Пальчевського. А вголос нагадує: — Якщо таки матимете натхнення для бесіди, дочекайтеся мене, скоро повернуся.

Яна уявляє Личаківський як місце спокою, сліз і мармурових янголів, вкритих патиною. Але насправді тут повним ходом триває підготовка до Різдва. Гробівці прикрасили ялинковим гіллям, золотими вогниками, віночками з червоними бантиками. Маленькі віконця розмалювали сніжинками. Скорботні цвинтарні лампадки замінили на кольорові різдвяні свічки.

У гробівці пані аптекарки Юзефи Ковальчук — вродливої жінки середніх літ у вінтажній сукні з темно-зеленого шовку — продають гарячий шоколад. У черзі зібралось чимало мерців. Забачивши Яну, вони приязно усміхаються. Панночки присідають у реверансах, пани вклоняються. Вони зовсім не схожі на мертвих. Радше на акторів, які готуються до різдвяної постановки.

— Живі, які їх бачать, тут бувають вкрай рідко, — шепоче Роман Яні на вухо. — Раз на сто років, не частіше. Тому ти для них дуже бажана гостя.

Яна широко усміхається у відповідь й присідає у дуже незграбному реверансі, завченому під час десяти сезонів «Імператриці Сісі»¹⁴.

— Будеш шоколад? — запитує Роман.

— А мені можна? — аж розгублюється Яна. — Не знаю, як це описати...

— Можна, — усміхається Роман. — Шоколад — це просто шоколад. Не треба шукати у ньому зайвих чар. Він сам по собі — магія. Нам дві порції, — просить він у пані Юзефи. Приязно усміхнувшись, демонструючи павутинку зморщок біля губ та очей, вона запитує:

— Вам із вершками чи без?

— Без, — одночасно відповідають Роман та Яна.

Шоколад смакує, як кондитерська мрія. Гіркий. Чорний. З ледь уловимими нотками прянощів і ніжності. Перший ковток Яна робить так обережно, наче торкається вибухівки.

Ковтає й обережно дослухається до свого відчуття: наче нічого, замертво зараз не впаде.

— Ну, як тобі? — Роман виглядає стурбованим: ніби Яна має оцінити не лише напій, але і його товариство.

Злизнувши шоколад із верхньої губи, вона заявляє:

— На мільйон за десятибальною шкалою.

— Це ти ще ожиновий пиріг з «Фабрики шоколаду» не куштувала. Сьогодні вона не працює. Розносять святкові замовлення. Однак ти мусиш його спробувати.

— Неодмінно, — Яна бере Романа під руку. — Тепер моя черга для прогулянки.

— Ти ж знаєш, у великий Львів я вийти не зможу.

— Знаю, — вона зітхає. — Щось тут придумаю.

— Гаразд. А поки: ти любиш музику?

— Ще б пак.

— Тоді запрошую тебе на концерт. Сьогодні Соломія Крушельницька виконує «Зоряну сонату». Таке буває раз на рік. Перед Різдвом.

— Крушельницька? — Боже. Ще під час роботи у музеї Яна закохалася у її історію. Мріяла, щоб хтось екранізував. — Ви знайомі?

— Мав честь. До слова, як при житті, так і після смерті, — ніби між іншим зауважує Роман.

А Яна розуміє, що геть нічого не знає про нього.

¹² Крафін — гібрид листового круасана та мафіна, в основі якого здобне дріжджове тісто.

¹³ «Товариство мертвих поетів» — художній фільм 1989 року режисера Пітера Віра. У стрічці йдеться про вчителя англійської мови та літератури, який надихає своїх учнів змінити хоч щось у своєму житті й пробуджує у них інтерес до поезії та літератури.

¹⁴ Єлизавета Баварська, Сісі (1837–1898) — дружина імператора Франца Йосифа I, уроджена принцеса Баварії.

Розділ 17

«Ет, важко бути котом у Львові, — думає Йозеф, дивлячись на вкриту памороззю шибку. — Всюди зрада, тотальна зрада. Гіркіша, ніж у романах Шекспіра».

Хоробре британське серце — розбите. Біля Краківського базару Йозеф мало не побився з вовкулакою, який приїхав продавати заячі й овечі шкури. Котикові здалося, що зап'ясток клятого шкуродера прикрашає браслет Господаря. Замість меча Йозеф озброївся виделкою й хоробро кинувся в бій. Добре, що Агнешка вчасно наспіла.

— Що ти скажеш на своє виправдання? — крижаним тоном запитує вона.

— Королі не виправдовуються, — знаходиться Йозеф.

— Королі живуть у палацах, а не квартируються у місцевих чарівниць, — нагадує Агнешка. — Поки живеш у моєму домі, будь добрий, дотримуйся моїх правил безпеки. Не хочу брати відповідальність за те, що твою тушку хтось може повісити на воротах Личаківського.

— Я шукав Господаря, — зізнається кіт. — Мені набридло це все. Хочу додому. — Йозеф жалібно тягне носиком. Він сподівається, що розчулена Агнешка купить йому щось смачне.

— Я мала раніше сказати це, — зітхає Агнешка.

— Що? — аж підстрибує Йозеф. — Є якісь новини? Так я і знав, що краще з тобою бути в одній команді. Яна ні на що не годиться.

Обманювати Агнешка не любить. Хіба що численних кавалерів, які не вірять у її зайнятість. Але складні часи вимагають отруйних рішень. Витримавши павзу, Агнешка заявляє:

— Господар просив, щоб ти не шукав його. Зараз такий час, що йому треба на трохи зникнути. А тоді він повернеться, й усе буде, як колись.

— Тобто з ним усе добре? — жалібно кліпає оченятами Йозеф. Зараз він готовий розплакатися вже не тільки заради тістечка.

— Авжеж, — чарівниця нахилиється, щоб погладити kota. — Інколи обставини бувають дужчими за нас. Залишається тільки змиритися й чекати.

Від горя Йозеф вирішує наїстися смаколиків. Але британця чекає підлий «сюрприз».

Рятувальне вікно, за яким завжди чекають плячки та булочки, — зачинене. Жодного тобі шматочка медівника чи горішка зі згущеним молоком. Може, господарі кудись поїхали на новорічні вакації? Може, просто змерзли і зачинили вікно? Але, в будь-якому разі, знахабніли до краю. Хіба наважилася б якась британська господиня зачинити вікно перед носом принца Гаррі? А тут така підлість.

Від розпачу Йозеф ледве стримує сльози. Такий бізнес накрився віконним склом. Ще б кілька місяців попродавати солодоці, і можна було б гайнути на Балі, гріти лапки.

Раптом за склом у квартирі з'являється чиясь тінь. Від переляку Йозеф мало не падає з підвіконня. Тільки думка про апетитну шиночку втримує його від падіння. Правду кажуть, що щира любов рятує.

— Я боронитимусь! — вирішує Йозеф, піднімаючи замість меча хвіст. — За Англію, Короля Артура і котлети зі сирним соусом!

Бум — вікно відчиняється, і з квартири визирає рудий кіт зі смарагдовими очима. Він кругленький, як солідна планета. І святковий, наче директор театру: на голові — чорний циліндр, прикрашений ялинковими іграшками, на животу — чорний фрак, на лапках — білі рукавички. Хитро примружившись, рудий кіт із осудом хитає головою:

— Я просто шокований. Щоб серед білого дня отак красти печиво. Восанне я бачив таке неподобство, коли президент Парижа відмовився перефарбовувати свою банальну

Ейфелеву вежу під колір моєї шикарної шубки. Зрештою, сам собі нашкодив. Кому зараз цікавий їхній Париж? Та він старший за мою господиню. А так у туристів була б хоч якась мотивація.

Йозеф опускає свого меча... тобто хвоста. Він розуміє, що годиться щось сказати. Зрештою, справжні поети не обирають слова. Слова обирають їх.

— А тортиків не залишилося? — вихоплюється у Йозефа.

— Є тільки сирок, — із легким сумом повідомляє рудий кіт. — Зате у шоколадній глазури. Будете?

Йозеф радісно закивав.

— До речі, я — Мурлика, — рудий кіт злегка вклоняється. — Театрал. Меценат. Адепт ордену сирничків.

Йозеф вирішив не відставати.

— Йозеф Казимир І. Герцог Будапештський, — відрекомендовується він. — У вільний час, — британець замислюється, що могло б вразити Мурлику настільки, щоб той забув про вкрадені тістечка, — у вільний час меценат театру, — знаходиться Йозеф.

— Якого театру? — щиро дивується Мурлика. Якби у Львові був ще хоча б один кіт-театрал, він би неодмінно знав про це.

Йозеф мовчить. Жалібно кліпаючи оченятами, він намагається згадати, до яких театрів ходив Господар. Здається, балету. Але не самого лише балету. Там точно було ще щось... Згадати б, що саме.

— До театру балету та шинки! — вигукує Йозеф. Від радості він аж підстрибує. І зойкає: жменька снігу злітає з дашка прямисінько на котячі вушка.

Як меценат Мурлика хоче обуритися: який театр шинки, хто таке бачив?! Однак як кіт він відчув справжнє щастя: от якби шматочки шинки самі танцювали балет! І гості могли їх ловити. Тоді й у буфет таких черг в антракті не було б. А що коли замість «Лускунчика» поставити «Шинкунчика»? Це буде нове слово у світі мистецтва. Навіть у самому Відні балакатимуть про цю прем'єру.

— А чому тортиків більше нема? — жалібно закліпав оченятами британець. Ця новина вразила його навіть більше, ніж падіння курсу біткоїнів. — Це через те, що я... позичав їх?

— Їх пекла моя господиня. А тепер вона забула всі рецепти. Геть усе забула, — бідкається Мурлика.

— То можна я зайду хоч на сирок? — запитує Йозеф, намагаючись виглядати максимально жалібно.

— Заходьте, — дозволяє Мурлика. — До речі, може перейдемо на «ти»?

— Супер. Тоді неси сирок, — з підвіконня Йозеф скочується прямісінько у крісло, яке хтось завбачливо поставив біля вікна. Йой! Хто робить ті крісла такими вузькими. Руки б йому повідривати. Або ще гірше — на дісту посадити.

Йозеф перевалюється спершу на один бік, тоді — на інший. У цьому — найбільша проблема: у плетене крісло влазить тільки один шикарний котячий бік.

Зрештою Йозеф вирішує, що для чого ті церемонії, можна й на столі посидіти. Якнайближче до десерту. Так він і робить: всідається просто у центрі стола на білу скатертину, вишиту півоніями.

— Зручно? — з легким обуренням запитує Мурлика.

Цю скатертину його господиня привезла зі самого Відня.

— Краще б замість квітів вишили сардельки, але що вже є, — зітхнув Йозеф. — То де той сирок?

Мурлика похитав головою. У зелених оченятах зблиснула хитринка:

— Я хочу запропонувати тобі дещо краще, ніж глазурований сирок, — заявив він. — Якщо ти мені допоможеш, отримаєш винагороду.

— Яку? Сирничок? Чи томик Шекспіра? — Йозеф раптом згадує, що він — інтелектуал.

— Трупу, — хитро примружився Мурлика.

— Трупа? — перепитав трішки розгублено Йозеф. — Нащо мені трупа?

Подумки Мурлика заверещав від розпачу. Однак взяв себе в лапки і чемно відповів:

— Не трупа, а трупу. Акторів із мого театру. Чув про Перший котячий драматичний театр імені Даблчизбургера? Я зібрав еліту української сцени. Такі талановиті няшки. Вони зможуть зіграти усе, що ти скажеш. Це ж такі перспективи! Лише уяви собі: вони грають злодіїв, і адміністрація банку віддає їм мільйони. Або грають президента, і на тебе переписують «Світоч».

Згадка про шоколадку з чорничним йогуртом від «Світоча» змушує Йозефа облизатися. Як давно ті кондитерські нахаби зняли їх із виробництва. Ціле щастя, що Господар умів переміщатися у минуле. Він приносив із сивої давнини Йозефу цілі ящики тих йогуртових шоколадок. Не тільки чорничних, а ще й персикових.

Господар... повернути його — це куди вдаліша інвестиція, ніж просто гроші чи шоколадки. З ним завжди будуть і долари, і ласощі.

— Ні, — заявив Йозеф не так упевнено, як йому хотілося б, — я не хочу трупа і не хочу мільйона. Мені потрібна твоя допомога у відповідь.

— Згода, — приязно підняв лапку Мурлика. Він утішився, що трупа залишиться з ним, тоді можна буде легко реалізувати свою ідею про вкрадений мільйон.

Йозеф теж наставив лапку, і коти легенько дали одне одному «п'ять».

— Тепер час братися до роботи, — зітхає Мурлика.

— Гаразд, — зітхає й Йозеф, — робота то робота. А тоді вже сирок. Тим більше, що сьогодні у мене ще й дедлайн.

— Який? — зацікавлюється Мурлика.

— Мемуарний, — гордо випростується Йозеф. — Сьогодні я маю дописати розділ про свою наукову діяльність. Я ж великий учений. Але забув сказати. Тобто, не хотів, бо я — дуже скромний геній.

Мурлика вдає, що повірив. Його акторським здібностям позаздрить навіть увесь каст «Друзів».

— То яка допомога тобі потрібна? — запитує Йозеф, від щирого пухнастого серденька сподіваючись на щось легеньке.

— Я хочу повернути свою господиню, — заявляє Мурлика й одразу починає картати себе за це. Зізнаватися у прив'язаності до людей — це ще менш раціонально, ніж покусати театрального критика напередодні головної прем'єри сезону. — Тобто вона й зараз є. Але нічого не може згадати: хто вона, звідки. Все почалося раптово. Четверо друзів поїхали у Підгорецький. Але не доїхали, бо вже біля «АТБ» втратили пам'ять. Серед них була й моя господиня.

— То ми друзі по нещастю! — аж втішається Йозеф.

— У тебе теж господиня зникла? — недовіжливо примружує смарагдове око Мурлика.

— Господар, — зітхнув британець і переказав всю історію. — Тоді справді тікати доведеться. Він думає, я хочу його повернути? Нісенітниця. Та жити з ним — це ніби щодня устромляти собі кинджали в серце. Коли знайдемо його, я все скажу. От побачиш.

— Але ти хоча б ніколи не прокидався у косметичці. І не маєш, мабуть, фотографій зі шкірками з мандаринки на голові замість капелюха, — ображається Мурлика. Ту світлину господиня досі береже у своїх архівах.

— А тобі, мабуть, не доводилося змивати кров із кухонних дверей, — Йозеф вирішує зайти з козирів. Той убитий троль ще досі іноді являється йому у жахливих снах.

— А тобі підслуховувати телефонні розмови на двадцять годин! — підхоплює Мурлика. — Якось я пропустив фуршет. Усе було так добре, я знав, що у великій залі усіх частуватимуть бринзою з грушевим джемом. Заради такого навіть свій фрак попросував. Оцими шикарними подушечками! — Мурлика обурено підіймає лапки. — Вже збирався виходити, таксі чекало, аж раптом лихо — господині подзвонила її подруга.

— І що? — не второпав Йозеф.

— Я мусив послухати все. А вони, безсовісні, ніяк не могли набалакатися. Бо їм, бачте, усі речі у валізки не влазили.

— Ти підслуховував? — із краплею заздрощів у голосі запитуює британець. Господареві ніхто ніколи не телефонував.

Навряд чи у них вдома взагалі був телефон.

— Доводилося. У мене просто вибору не було. Ех, — погоджується Мурлика, — від тих людей завжди самі збитки. Яке щастя, що ми — котики.

— Обожду нас, — зізнався Йозеф. Його сердечко раптом розтануло, як вершковий крем в обіймах листового тіста.

— Але, знаєш, я їм помстився за ті балачки, — вдоволено потер лапки Мурлика.

— Як? — зі щирою цікавістю запитує Йозеф. Він не знав, чи знайдеться у Львові хтось настільки безсмертний, щоб мститися Господареві.

— Запустив подкаст. Просто увімкнув запис їхньої розмови. На диво, ціле місто слухало.

— І що було далі?

— Та нічого доброго, — Мурлика вдоволено потирає лапки, — для них. Довелося чкурнути на два тижні до Будапешта, поки всі знайомі забудуть, що ті про них насправді думають. А я за той час продав усі торбинки господині. Була непогана інвестиція у нову виставу.

— Захоплююся, — зізнається Йозеф.

— І я, — засміявся Мурлика.

— Знаєш, — Йозеф кашлянув, — я б теж хотів повернути свого Господаря. Він, певна річ, дивакуватий. Іноді — справжня халепа. Але разом ми стільки пережили. Крім того, він ще не встиг написати на моє ім'я заповіт.

— Вагома причина, — визнає Мурлика. — Але знаєш, що я думаю: мабуть, чарівниця тебе дурить.

— Як? — одна думка про це може довести Йозефа до істерики. Що ж тоді насправді сталося з його любим і найдорожчим у всіх сенсах слова Господарем...

— Мабуть, він теж утратив пам'ять. Знайти, як цьому зарадити — єдиний шанс для нас повернути їх. Але це так складно. Навіть подумати страшно. Нам потрібен помічник, — розмірковує Мурлика. — Хтось хитрий, креативний і з лапками.

Коти змовницьки дивляться одне на одного й одночасно випалюють:

— Мурчик!

— У тебе є його номер? — запитує Мурлика.

— Був, але я десь загубив свій нотатник. Пам'ять на цифри у мене, на жаль, вкрай погана, — бреше Йозеф. Номер Мурчика він визубрив, ще коли намагався зламати сайт Оксфордської бібліотеки, але цього разу боявся, що кіт із білими лапками відразу захоче аванс за роботу.

Пригадавши золоту мапу Господаря, Йозеф мало не заплакав. Коли він літав на канікули у Європу бізнес-класом, точно не міг уявити собі, що колись не матиме грошей, аби оплатити послуги Мурчика. А все через капосну Яну. Могла б за той час, коли поруч живе такий шикарний кіт, і свій стартап заснувати.

— Тоді я зателефоную, — Мурлика скочується з підвіконня на канапу.

За стіною хтось брязкає посудом — готує ранкову каву. Над містом у перламутрове небо викочується рожево-помаранчеве сонце. Львів прокидається, потягається, позіхає, знімає нічний ковпак і готується до пригод. Уявляючи, що сьогодні утнуть коти, місто хитро посміхається. Ті їхні збитки — ще солодші, ніж ласощі з «Фортуни нової».

— Я так більше не можу, — заявляє Мурлика, обмахуючись минулорічним репертуаром, ніби віялом. — Це — 116-й раз, як він не взяв слухавку.

Йозеф лежить, укрившись скатертиною. Кіт так наївся, що ледве дихає. Треба терміново на щось відволіктися. До прикладу, почитати Джейн Остен в оригіналі.

— Ти ж знаєш Мурчика, — потягається він, — прокинеться приблизно перед заходом сонця.

Мурчик у Львові — майже культова особистість. Якщо у світі всі дороги ведуть до Риму, то у Львові всі дороги ведуть до Мурчика. Чим тільки не займається кіт: бореться з кібербезпекою, вигадує схеми, гідні шахрайського «Оскара», займається SMM, фотографує та створює власну реальність

у фотошопі. Одного разу Мурчик домалював до даху Оперного вершину Ейфелевої вежі й запостив світлину в інстаграмі з підписом «Тільки на вершині Евересту відчуваєш справжнє щастя».

О 15:00 Мурчик не бере слухавку. О 16:00 і 17:00 — теж.

— Я запізнююся на репетицію, — Мурлика прикладає подушечки лапок до скронь. — Мистецтво не має страждати через чийсь сон.

— Стільки спати — це вже теж мистецтво, — філософськи зауважує Йозеф.

— І то правда, — зітхає Мурлика. — Саме хотів влаштувати перформанс якийсь. У Парижі, приміром, одна акторка спала на ліжку біля Ейфелевої вежі, а глядачі дивилися. Як гадаєш, глядачі платили б, аби побачити, як спить Мурчик?

— У кожного свої смаки, — зауважує Йозеф-дипломат, — але ідеальний тільки в мене. Я б не платив.

— Все, — обурений до глибини пухнастої душі Мурлика відкидає телефон, — я більше не можу. Нехай тепер сам телефонує.

Мурчик не передзвонює. Але присилає повідомлення: «Прив. Ти щось хотів». Минулого року Мурчик захопився книжками про тайм-менеджмент і відтоді, щоб зекономити час, писав лише половинки деяких слів. Крім того, кіт навіки викинув зі свого життя розділові знаки. Залишив тільки крапки, бо вони завжди виручають, коли треба показати, що ти — не в захваті. А в захваті Мурчик не буває ніколи.

«Є справа. Ти зміг би зустрітися зі мною сьогодні?» — відповідає Мурлика.

«Можн. Зустрінемося у «Галереї пива» через годину», — відписує Мурчик за годину.

— Думаєш, він погодиться нам допомогти? — Йозеф перекочується з боку на бік. — Коли почує, у чому тут біда.

— Не знаю, — зізнається Мурлика. — Може вирішити, що йому тут немає ніякої вигоди. Наші господарі — наші проблеми.

Йозеф хвильку думає, а тоді аж підстрибує від утіхи:

— Я знаю! Нам треба повернутися до вічної теми, оспіваної у тисячах поем і романів. Ми розмовлятимемо про те, що змушує усіх живих кидати свої справи та йти на край світу. Розумієш, що я маю на увазі?

— Любов? — аж лякається Мурлика.

— Золото! Ми скажемо Мурчику, що мій Господар має ключ до скарбниці Львова, — умикає креатив Йозеф. — Якщо ми знайдемо його, станемо мільйонерами. Купимо собі Париж і яхту. Найкращі кондитери світу битимуться за право подати нам штрудель.

— Якщо правда викриється, нам такий штрудель буде, що надовго запам'ятається, — сумнівається Мурлика.

— Не викриється, — махає лапкою Йозеф. — У мене — чемпіонський пояс із брехні. Топові політики світу благали мене стати їхнім піар-менеджером. Але я не хотів робити це за гроші. Брехня має йти від душі. Тоді вона стає мистецтвом.

Розділ 18

Наївна Яна, гадає, що її візити на Личаківський — секрет.

Агнешка виговорила б їй усе, що думає, якби мала для того час і бажання. А так: доросла дівчинка, нехай сама розбирається. Тим більше, що захист Львова геть ослаб. Але Ольґерда вперто робить вигляд, що нічого не відбувається.

Іноді Агнешка відчуває, як її переслідують тіні забутих предків. Вони з'являються з нізвідки й зникають у нікуди. Що чекає чародійок після смерті? Агнешка була б рада розпитати, якби хоч хтось із її зримої та живої родини був чарівником та чарівницею. Однак вони воліють приходити у темряві, аби дражнити її. Сміятися: упіймав нас, торкнися, дізнайся, від кого пішов твій рід, від кого ти успадкувала силу.

Донька міського ката не знала про свій дар чарівниці, аж доки однієї ночі у свою чотирнадцяту зиму раптом не прокинулась. Ступивши босими ногами на холодну підлогу, вона наче опритомніла й збагнула, що тримає у руках серце. Агнешка не пам'ятала, як вирвала його зі своїх грудей. Тільки під нігтями загустіла кров, а життя зчитувалося, як відкрита книга. Агнешка побачила себе щасливою до нестями й геть нещасною. Служницею у палаці. Помічницею місцевої травнички. Однією з ковену. Поруч із Господарем. На самоті. Одружену. Розлучену. Знову одружену. Вдову. Закохану на сотні років і тисячі днів.

Наступного дня Христя — сусідка й подруга Агнешки — захотіла дізнатися, чи повернеться до неї наречений із Вірменської, який поїхав у Стамбул за крамом. Агнешка не змогла відмовитися. Вона вирізала Христі серце ножем, яким мама патрала курей і гусок до вечері, але магія не спрацювала. Залишалось тільки носити на могилу букети рож і сподіватися, що наречений Христі не повернеться, аби знайти її вбивцю.

Кілька експериментів засвідчили: з людьми це не працює. Згодом Агнешка ще вирізала серце вампірові, який присягався їй у коханні, але насправді хотів якесь зілля. Фокус теж не вдався. Агнешка спалила тіло й заприсягнулася триматися подалі від чужих сердець. Навіть інші чарівниці не знали про цей сумнівний дарунок долі. Тільки Господареві Агнешка розповіла. Тоді вони на двох випили ящик смородинового вина.

Господареві стало дуже цікаво спробувати. Він знав, що точно не помре, але турбувався про Львів. Раптом ще землю затрусить. Або Полтва вийде з берегів і затопить усе. Або ціну на проїзд у міському транспорті вже укотре підвищать.

На щастя, тоді він так і не ризикнув. Бо вже згодом довідався: той, хто дізнається долю Львова, має негайно виїхати з міста й уже ніколи не повертатися.

Майбутнє ковену — таємниця для всіх. Навіть для Ольгерди. Інакше вона точно прикінчила б Агнешку, яка наміряється втілити свій убивчий для вершників (у гіршому випадку — для неї самої) план. «А може, зізнатися про все й попросити допомогу?» — міркує вона, наливаючи собі ще келих вина. Однак внутрішній голос буквально благає не довіряти ковену й, тим більше, його керівниці. Що ж, доводиться самій шукати підмогу та козири.

Чекаючи Яну з чергової цвинтарної вилазки, Агнешка варить справді магічний трюнок: глінтвейн. Розливає його у два горнятка й, дочекавшись, коли грюкнуть вхідні двері, виходить у передпокій.

— Привіт, — Яна розмотує шалик: сріблясті олені біжать по блакитній тканині у напрямку, відомому хіба їм самим.

— Мені потрібна твоя допомога, — ні сіло ні впало починає Агнешка, простягаючи Яні горнятко з глінтвейном. — Вдруге й, сподіваюся, востаннє.

Чим довше Яна слухає, тим більше їй лізуть очі на лоба. З такими планами, як у чарівниці, вона може слухати Крушельницьку щороку.

— Ну, то що? — нетерпляче запитує Агнешка. Попри всю небезпеку затії, її очі палають вогнем. Чарівниця хоче

розправитися з вершниками й певна, що їй вистачить сил.

— Але пообіцяй: якщо я помру, мене поховають на Личаківському, — просить Яна.

— Ти не...

— Просто пообіцяй, — уриває її Яна.

— Гаразд, — Агнешка кладе руку на серце: — Слово чарівниці. Якщо щось піде не так, тебе поховають на Личаківському.

На щастя, чарівниці не вміють читати думки одна одної.

Щоб приспати пильність «сестер» та особливо Ольгерди, Агнешка приходить на засідання ковену. Цього разу вони збираються у секретній локації — кав'ярні «Шухляда», яка вікнами виходить на площу Ринок й чомусь безлюдна.

Агнешка робить собі подвійну темну й обирає місце біля коминка.

Вона уважно оглядає «сестер». Кожна з них почала носити заговорене срібло з кавовим зернятком. Ліна заховала його у медальйон, Дарія — у браслет, а сама Ольгерда — в перстень.

— Чому ти без оберега? — запитує вона.

— Не вірю, що зараз це допоможе, — пояснює Агнешка. Однак намагається, щоб голос звучав приречено, а не нахабно. — Які останні новини? До слова, перепрошую, що пропустила минулі засідання. Почувалася надто розбитою, аби щось робити. Просто ходила вуличками, — закидає «вудочку» Агнешка на той випадок, якщо її «прогулянки» впали чарівницям у вічі.

— Якийсь бідолаха — фотограф-самоучка — сфотографував вершників. У Стрийському парку, де й знайшли його тіло. Вершники сховали свій секрет в озері, — кривить губи, аби не посміхнутися, Ольгерда. Вона не виглядає ані стурбованою, ані наляканою, ані навіть співчутливою. Звичайний самовдоволений вигляд. Що ж, «вічна пам'ять», як кажуть люди. Хоча яка у них може бути вічність?

— А ми кажемо «ні плоті, ні гниття». Хоча наша плоть теж гниє, — не втримується Агнешка.

Вона ні краплі не вірить у фотографа, якому не пощастило зняти вершників. Хтось убив бідолаху як розмінну монету й підкинув йому світлини з майстерні Розерти. Забралим життям покарали Агнешку.

Ольгерда дивиться на неї, як любляча мама на дитину, яка нашкодила. Лише коли «сестри» сідають за довгий стіл, аби вивчити манускрипт, знайдений на вулиці Руській, верховна змінюється на лиці: її очі, наче голки, впиваються в Агнешку, а на думку спадає лише одне: «От якби вона стала наступною». Однак вершники не можуть убити Агнешку. А все через нього, клятого.

Яна прожила у Львові двадцять років.

Аби раптово збагнути: їй нема з ким попрощатися. Хіба з Йозефом... є ще Роман. Один — кіт, інший — мертвий. Просто фантастично.

Йозефу Яна залишає пуделко цукерок. А Роман. Можливо, вже невдовзі їм доведеться не прощатися, а вітатися, якщо Агнешка виконає останню волю й поховає її на Личаківському. Скільки там коштує місце, Яна воліє не думати. У будь-якому випадку, рятуючи Львів, вона його заслужила.

Одна справа, якби Агнешка просто попросила їй допомогти. Й зовсім інша — коли Львів у такій небезпеці. З рідним містом Яна вважала себе одним цілим: вузькі вулички, вимощені бруківкою, й старовинні кам'яниці проросли у неї під шкірою, а у жилах замість крові тече зеленкувата вода з Полтви.

«Образливо буде, якщо неонава вівіска так і не згодиться». Однак якщо заради Львова потрібно пожертвувати своєю детективною історією, яка й так не клеїться, Яна готова.

У пошуках подарунка Роману — має ж вона віддячити за той концерт Крушельницької, без сумніву, найкращий у її житті — Яна приходить до пам'ятника Федоровича. Місцева книжкова барахолка — її місце сили. А літні продавці книг, які

ховаються від лапато́го снігу під прозорими парасольками, скидаються на чарівників. Певною мірою вони і є чарівники: бережуть книги й історії.

— Що ж, Львове, підкажи мені, — Яна перебирає класику у запилюжених палітурках і «яскраві», принаймні візуально, детективи, шукаючи щось особливе.

— А може, вам, паннусю, казки? — запитує бабуся, загорнута у темно-зелений плед. Її вицвілі блакитні очі приязно дивляться на світ з-під круглих окулярів.

— А покажіть, будь ласка.

— Прошу, паннусю, — вона простягає «Снігову королеву». Яна розгортає першу сторінку, й серце починає пришвидшено битися: 1858 рік. Справжній раритет. Гортаючи ілюстрації, Яна почуввається дитиною, яка потрапила у старий різдвяний фільм. Ось вона з Каєм і Гердою прикрашає ялинку золотими горіхами, ось їздить на місцевій ковзанці, ось летить на санках туди, де вкриті вічними снігами крижані гори, а холод такий, що слова замерзають тієї ж миті, коли їх промовляєш.

— Скільки? — запитує Яна.

— Берить у подарунок, — усміхається бабуся. — Вам вона зараз потрібніша.

— Спасибі, — гучно дякує Яна й пошепки додає: — І тобі дякую, Львове.

Дорогою на Личаківський Яна забігає у пекарню взяти собі кави. Гортаючи книжку, вона раптом бачить на шмуцтитулі печатку: «З домашньої бібліотеки Анґерів». Ураз набігає стільки почуттів, що по щоці в американо стікає сльоза. Яна притискає книгу до себе.

Кожна вулиця — наче прощання з містом. Сніжить. Крамниці запалюють золоті вогники. Улюблена пора Яни. «Якщо все станеться зараз, сподіваюся, я потраплю у країну Різдва», — думає вона, входячи у ворота Личаківського.

Роман сидить на мармуровому ложі-надгробку. Побачивши його, Яна раптом відчуває лють. Як він змусив її скніти. Чому вона взагалі прийшла до нього. Та й що цей Анґер собі дозволяє? Мармурову панночку невідомий майстер вклав

на мармурове ложе не для того, щоб хтось використовував її коліна, як лавку.

— А вона не заперечує? — без краплі привітності запитує Яна.

— Даруй, не второпав, — Роман безпорадно розводить руками.

— Дівчина не проти, що ви отак всілися на її могилу?

— Зізнаюся, не мав честі запитати, — каже Роман. Підвівшись, він ступає крок назустріч та простягає руку для вітання.

Яна відступає назад.

— Як так? Ви хіба тут не перезнайомилися між собою ще сто років тому? Не створили елітний клуб? Не міряєтесь родинними гербами? Не влаштовуєте посиденьки з фамільним сріблом?

— Ти маєш щось проти фамільного срібла?

— Я за рівність. Напевно ж, ви не самі чистите, — Яна осікається, — чистили своє срібло. За вас це робили слуги. А слуги — це зле. Дуже зле.

— Пропонуєш переписати історію? Серйозно? — Роман саркастично вигинає брову. Він не виглядає ображеним. Радше веселиться.

— Добре. Стоп. Вибач, — Яна підіймає вказівний палець. — Я не мала це казати. Просто не найкращий день. Ось, це тобі, — вона простягає книжку. — Наскільки розумію, з вашої фамільної бібліотеки.

Якби Роман був живий, то вкрився б потом. Або збліднув. Однак як мертвий він просто за інерцією хапає морозяне повітря, а його пальці, які гортають пожовклі сторінки, злегка тремтять.

— Де ти це взяла? — запитує він. Голос надламується.

— Не повіриш. На барахолці. Дякую тобі за концерт. І загалом дякую. За спроби розбудити Пальчевського та жарти. І за той гарячий шоколад.

— А тепер ти просто мушиш оцінити ожиновий пляцок. Тоді скажеш «дякую» ще й за нього, — підморгує Роман. — Ходімо

до цукерні?

— Я б краще у тебе посиділа, — понад усе Яні не хочеться бути на самоті, однак уявити себе зараз у людному місці вона не може.

— Тоді я принесу в гробівець.

Тримаючи на колінах тарілку зі шматком найсмачнішого у світі ожинового пляцка, Яна думає, що могла б бути щасливою на Личаківському. Тут геть не зле. Особливо, коли у роті тануть соковиті, кислі з солодинкою ягоди.

Яна мовчить, а Роман не наважується порушити тишу.

Так минає добра година. Пляцок закінчується. А какао стає холодним.

— Яка твоя найбільша мрія? — зрештою запитує Яна.

— Вийти у великий Львів, — не задумуючись, відповідає Роман.

— А що буде, коли спробуєш?

— Розчинюся. Зникну так, наче ніколи й не було.

— А чому ти такий впевнений, якщо не пробував? Ні, я в жодному разі не закликаю. Просто цікаво.

Роман опускає голову:

— Були ті, хто пробував. Усе закінчилося остаточно.

На прощання Яна подає руку, а Роман її цілує.

— Достатньо було просто потиснути, — бурчить Яна, сама не знаючи, чому.

— У моєму столітті це могло б образити панну, — відповідає Роман. Сум, який охопив його при згадці про великий Львів, уже розтанув.

— Бувай, — Яна не знає, що ще сказати, тому просто розвертається та йде.

— Боїшся? — запитує Агнешка.

У руках вона тримає ніж — той самий, що Яна привезла зі Златої Праги.

— А якщо вершники знають про всіх чарівниць? Зрозуміють, що я — самозванка, та й усе на тому.

— Вбивство вампірів було розминкою. Задля ефектної появи. Вбивство чарівниць їм потрібне, щоб позбавити місто захисту. Почують твою силу — прийдуть, і, сподіваюся, тоді буде байдуже: є ти у списку львівських чарівниць чи ні, — гмикає Агнешка.

— Тоді готова, — Яна ковтає слину. Клубок у горлі, здається, доріс до розмірів повітряної кулі. — Буде боляче?

— Не мало б. Думай про щось гарне. Про зимові Карпати. Ведмеді люльку курять, і вершини огортає дим-туман. А мольфари розпалюють багаття, щоб підігріти собі чорничне вино, — забавляючись казкою, Агнешка бере ніж і розрізає зап'ясток собі, потім — Яні, а тоді прикладає руку до руки: кров перетікає та змішується.

Не відбувається нічого. Тобто Яна думала, що коли стаєш чарівницею, Сонце має згаснути, а тоді знову спалахнути, або хоча б залити золотим світлом усе навколо. А насправді — буденність. Тільки рука болить, хоча, варто визнати, чари Агнешки діяли краще за ібупром¹⁵.

Заплющивши очі, Агнешка лічить до ста.

— Готово, — каже вона, відсмикнувши руку.

Яна витріщається на свій зап'ясток. Там, де мав би бути глибочезний поріз, — жодного сліду. Навіть тоненького білого шрамика не залишилося. Тільки з'явився малюнок: Лев гарчить на Сонце.

— Знак Лева, — пояснює Агнешка. — У мене теж такий є.

— Ніколи не бачила.

— Маскувальні чари, — посміхається Агнешка. Вона проводить правою рукою над зап'ястком лівої, і з-під шкіри виступає лев'яче тату.

— І що я тепер можу? — запитує Яна.

— Щиро кажучи: нічого особливого, — зізнається Агнешка. — Я не можу передати велику силу. Але якщо хочеш кави, чайник, аби нагріти окріп, тобі точно не знадобиться.

— Ходімо вже у центр. Не хочу витратити час надарма.

Яна мала б намагатися відтягнути неминуче, щоб виграти годину або дві життя. Водночас їй, навпаки, хочеться, аби все сталося якнайшвидше. Довге чекання у цьому випадку — ніби заганяти собі голки під нігті.

Хоча Агнешка вірить, або тільки так каже, що її удосконалена кавова отрута спрацює. Од вершників після великого вибуху й духу не залишиться. Тоді й холерники кануть туди, звідки прийшли. Львів заживе собі спокійно: від фестивалю кави до книжкового форуму.

Місцем Х вони обрали ярмарок. Кутаючись у шалик-коц, Яна ходить від крамнички до крамнички й удає, що її страшенно цікавлять ялинкові прикраси.

— Беріть снігову кулю, паннусю, — каже скрипучий голос. — Вона незвичайна.

Коли Яна підводить погляд, то впізнає бабусю, яка продала їй «Снігову королеву».

Цього разу, лагідно всміхаючись, старенька простягає снігову кулю: над Львовом пролітають санчата Святого Миколая, нав'ючені пакунками, а на рогах срібні олені несуть зорі.

— А що вміє? — запитує Яна, беручи кулю обережно, наче коштовність.

— Здійснювати бажання, — аби додати серйозності словам, бабуся стирає усмішку зі свого обличчя. — Загадай, чого бажаєш найпалкіше, й потруси кулю. Неодмінно збудеться. Тільки май на увазі: не можна загадувати для себе. Попроси для іншого, й сама отримаєш усе, чого бажаєш.

— Казати треба уголос?

— Можна пошепки, — запевняє бабуся, поправляючи окуляри. У них вона скидається на дружину Санта-Клауса. Хоча це ж Львів. Який тут Санта! Тільки Миколай, котрий приносить медові юрашки¹⁶.

«Нехай Роман знайде свій спокій. У Великому Львові або на Личаківському», — загадує Яна, щосили трусячи кулю: сніжинки здіймаються з дахів й вальсують над містом. Тихо дзеленчать дзвіночки. Яні раптом так легко стає на душі.

Її місто житиме. Побачить світанок нового століття. Пройде крізь віки.

Кляті дзвіночки. Агнешка чує їх раніше, аніж Яна. Перш ніж іти на ярмарок, вона замаскувала свою силу. Таке можна зробити раз на сто років, і то лише на кілька хвилин. Голова тріщить. Очі сльозяться. Горло ніби коти дряпають. Байдуже. Вона перетерпить усе, аби тільки зараз тут була одна чарівниця.

Яна — така наївна, як дитина. Хоча, може, у цьому і її щастя. Бавиться сніговою кулею так, наче їх тут зараз не порішать.

Вершники надлітають із боку Високого замку. Цього разу вони набагато більше, ніж тіні. Агнешка вловлює обриси масок, схожих на венеційські, й срібні візерунки на темних плащах. Чорні коні б'ють копитами по бруківці. Люди нічого не помічають. Тільки дух будинку, який сидів на балконі, кинувся у вітальню ховатися за п'єцом.

Досі нічого не помічаючи, Яна перебирає ялинкові іграшки. Хоча, можливо, її сили недостатньо, аби вловити вершників.

«Ну, що ж, я вірю в себе», — думає Агнешка. Ховаючи обличчя у каптурі плаща, вона підходить ближче, а тоді кидає у бік вершників пакунок із вибухівкою. Тієї ж миті світ починає шкварчати, а небо стає помаранчевим.

Вулиця спалахує, як гігантський бенгальський вогник. З вікон вилітає скло, а ярмаркові крамнички розлітаються навколо, як іграшкові.

Агнешка кашляє. З її очей стікають дві тоненькі цівки крові.

— Візьми мене за руку, — волає Мстислав, лицар із Варти Короля Данила. Агнешка кидається на його голос, але ноги підломлюються. Падаючи на асфальт, чарівниця до крові роздирає долоні.

Мстислав схиляється над нею.

— Можеш іти? — у голосі лицаря так багато турботи, що хочеться заплакати.

Не дочекавшись відповіді, Мстислав підхоплює Агнешку на руки. Навколо так багато вогню. Він поглинає усе, до чого можуть дотягнутися пекучі мацаки. Аж раптом полум'я стихає, наче його й не було. Над Львовом лунає різкий сміх. Він відбивається у свідомості Агнешки словами: «Ти справді думала, що так здолаєш нас кавовою отрутою?».

До слова, люди, які тоді пережили вибух, уже ніколи не пили кави.

— Жива? — запитує Мстислав. Він приніс Агнешку в її квартиру.

— Ми мусимо повернутися, — вона закашлюється. — Там Яна.

— Я сам повернуся, — Мстислав готовий негайно кинутися в бій.

На відміну від інших лицарів, він не загинув, обороняючи рідний Львів, а помер від чуми й намагався компенсувати це надмірною хоробрістю після смерті.

— Звідки ти тут взявся? Я думала, вершники розбили всіх ваших.

— Розбили, — Мстислав зціплює зуби. — Всіх. Я єдиний залишився, бо був у Києві. Їздив до дружини князя Кия. Обмінювалися досвідом. Повернувся сьогодні вранці, а тут — таке. Ну, ти даєш, — він починає сміятися. — Волосся — вогонь, характер — вогонь, серце — вогонь.

— І цей вогонь зараз тебе спалить, якщо не повернешся по Яну. Бідолашна дівчинка. У що я її вплатала!

Дзвінок у двері звучить, як молотком по голові. Агнешка сповзає з ліжка.

— Лежи, я сам відчиню, — підхоплюється Мстислав.

— Краще сховайся у лазничці, — просить Агнешка. — До пори до часу краще нікому не знати, що ти вижив.

— Лицар Короля Данила не ховатиметься у лазничці.

Незважаючи на біль, Агнешка силоміць заштовхує його у білі двері зі золотими ліліями.

— Там нові глітери. Можеш затестити, якщо хочеш.

— Лицар Короля Данила не тестить глітери, — долинає їй услід.

Коли Агнешка підходить до дверей, на килимок падають кілька крапель крові. Чарівниця розмазує їх шкарпеткою. Потім здасть у хімчистку або взагалі викине. Може собі дозволити.

«Тільки б не розсипатися», — думає Агнешка, відчиняючи двері.

На порозі стоїть Ольгерда. Як завжди, фантастично вродлива і, як завжди, люта, як чорт.

— Я думала, у тебе краще розвинутий інстинкт самозбереження, — каже верховна крижаним голосом. — Як ти могла наразити усіх нас на таку небезпеку?

— Ми всі й так у небезпеці, — бурмоче Агнешка. Їй хочеться позадкувати, але ж не у своєму домі.

— Чому ти відразу не прийшла до ковену? — запитусь Ольгерда. — Разом ми могли б бути у сотні разів ефективнішими. Отрута була майже готова, а ти втрутилася завчасно й усе зіпсувала. Ще й приховала свої чари від мене та сестер. У минулому тебе за таке спалили б.

Щось у швидкій повчальній лекції Ольгерди не подобається Агнешці.

— Наперед перепрошую, — каже вона й робить те, чого присягалася більше ніколи у житті не робити.

Набравши повні груди повітря, Агнешка видирає серце Ольгерди. Минуле й майбутнє блискавкою пролітає перед очима. Картинки складаються у максимально огидну правду.

— Як ви могли... — шепоче шокована Агнешка.

Це останнє, що вона встигає сказати.

¹⁵ Таблетки від головного, зубного, м'язового, післятравматичного та ревматичного болю.

¹⁶ Юрашки — традиційні галицькі пряники.

Розділ 19

Мурчик любить ефектні появи.

Коли котові призначали зустріч, він конфісковував у господаря ключі від «лансера»¹⁷, вмикав «Імейджн Драгонз»¹⁸ і розганявся до 220 кілометрів за годину.

Парковок Мурчик принципово не визнає: вони — чудовий приклад того, як можна прогнутися перед капіталістичною системою. Якби Йозеф і Мурлика прибули на зустріч вчасно, змогли б насолодитися видовищем, як Мурчик в'їжджає у фонтан. Той прокинувся й обурено зашипів, відпльовуючись водою: навіть узимку спокійно жити не дадуть.

«Галерея пива» зустрічає неоновими вивісками й порожньою залом. Заклад закрили ще торік, але Мурчик обіцяв, що «всьо буде ок» й обурювався «а як то нас можуть не впустити?»

— Ти бачиш Мурчика? — запитує Мурлика, роззираючись на всі боки.

— Поки що ні. І поліції теж не видно, — посміхається Йозеф. — А де Мурчик, там зазвичай і поліція, — додав Йозеф.

— Привіт! — лунає раптом звідкись згори.

Стрепенувшись, Йозеф та Мурлика задирають голови.

Мурчик стоїть на шинквасі й вейпить. Чорничний дим клубочиться навколо, закручуючись у химерні візерунки. На мить Йозефу навіть здається, що серед них усміхається обличчя вусатого мольфара, але кіт кліпнув, і видиво зникло.

— Ти давно нас чекаєш? — удавано стурбовано запитує Мурлика.

— Тільки приїхав. Були ще нагальні справи, — обдурив Мурчик. Ту частину історії, де поліція витягала «лансер» із фонтану й виписувала штраф, кіт вирішує залишити при собі. — То про що будемо базарити? Кажіть. Але попереджаю, мені так лінь слухати.

— У нас до тебе є ділова пропозиція, — тоном глави МЗС починає Мурлика.

— Справа на мільйон, — підморгує Йозеф.

— Гривень, — швиденько відповідає Мурлика. Думка, що він бреше, дряпає котяче серце.

— Євро! — вигукує Йозеф. — Тобто два мільйони: один гривень, один — євро. Якщо пощастить, ще і доларів накинуть. І ми зможемо поділити їх на трьох. Тоді нас чекає успішне життя. Наші лапки ступатимуть по банкнотах замість снігу. Але для цього треба знайти наших господарів. Інакше справа не вигорить.

— Гадаю, нам треба залучити фахівця у питанні євро, — позіхає Мурчик. — Ви чули про пана Пуха?

— Невже це реально? — захоплено охає Йозеф. — Пан Пух та євро — це завжди найкраща колаборація. Цю істину британець збагнув ще під час життя з Господарем. Укупі вони можуть усе.

— Зараз усе порішаємо, — хитро примружує око Мурчик. — Якщо роздратуємо його фінансові амбіції, пан Пух буде тут через, — кіт кидає око на годинник, — двадцять хвилин.

Пан Пух тим часом відпочиває після роботи у джакузі з кукурудзи. Мріючи про прекрасне, тобто про макарони з тунцем, він дрімає, і відчуває капітальну лють, коли помічник будить його у найсолодший момент.

— Ти прийшов сказати, що я став найзаможнішим у світі? — позіхає Пух. — Якщо ні, я здам тебе на бургери.

Помічник хитає головою. На превеликий жаль Пуха, у його погляді нема ані краплі страху. Цей хлопець зі зеленкуватим волоссям і кислотно-зеленими навушниками на голові — беземоційний, як броколі.

Перевернувшись на лівий бочок, Пух продовжив:

— Будити мене можна тільки з поважних причин світового масштабу. Як-от обвал акцій на ринку, зміни у списках «Форбс» або... хтось зробив свіжі канапочки.

Помічник простягає телефон:

— На вашому місці я б поглянув.

Зітхнувши, Пух витягає з-під ковдрочки лапку:

— Ну, добре вже.

Мить кіт нетерпляче дивиться на екран. Він очікує якогось приємного сюрпризу. Бажано, щоб хтось вирішив подарувати йому нескінченний запас круасанів. Або у крайньому разі — хоча б посаду президента Франції. Тоді уся країна пектиме для нього круасани.

Однак життя — жахливе. Несправедливе. Огидне, як рік без цукру. «Перший котячий банк. Ваші гроші — у надійних лапках». Ще й величезний банер: Йозеф і Мурлика плавають у басейні з євро, а Мурчик готується туди стрибнути.

— Ці нездари використали мою ідею! Бо кожна ідея, яка може принести прибуток у цьому місті, — моя, — обурюється пан Пух. — Ну, я їм покажу. Я їм покажу.

Пан Пух настільки ображений та розгублений, що відразу замовляє собі гвинтокрил. Таємні агенти доповіли, що Мурчик, Мурлика та Йозеф зараз у «Галереї пива».

Польоти над нічним Львовом — справжня насолода для вдоволеної душі Пуха. Вперше у небо він піднявся, коли у юні роки намагався витягнути з банкомата гроші. Тоді злісний охоронець копнув його з такою силою, що Пух перелетів через площу Ринок і приземлився у квітник біля Домініканського собору.

Пух дуже любить розповідати цю історію на своїх тренінгах. Він завжди глибокодумно підсумовував: неважливо, як саме ти злетиш, головне — закохатися у процес польоту.

Гелікоптер сідає на даху. Пух велично впливає зі салону.

— Далі я сам, — махнув лапкою він. — Покличу, якщо щось знадобиться.

Вриваючись у головну залу «Галереї Пива», Пух чекав що завгодно: бомбу, кілера, полк альпак-убивць. Однак він точно не розраховував, що біля коминка грітиме лапки Мурчик.

— А ти що тут робиш? — аж розгубився Пух.

— Тебе чекаю, — заявив Мурчик. — От вогник розпалили.
Є розмова.

— Все зрозуміло, все зрозуміло, — потирає лапки Пан Пух. Коли він почув, що «Перший котячий банк» насправді не існує, наче заново на світ народився. Калькулятор у голові заклацав із потрійною силою. — Зізнаюся, я теж став жертвою тієї новомодної зарази. Втратив пам'ять на кілька годин.

— То як же вона повернулася? — пищить Йозеф. Від важливості моменту в нього аж голос сів.

— Помічник влаштував мені дощ із євро. Так я зрозумів: аби спогади повернулися, треба побачити те, що найбільше любиш.

— Мій Господар, мабуть, Мону Лізу. Колись такий скандал був через неї, що це капець. Треба викрасти і привезти її.

— А моя господиня — подорожі, — заявляє Мурлика. — Якщо ти їдеш до Парижа, то я теж. Куплю їй магнітик і макарони з Laduree.

— Думаю, складу вам компанію, — втручається Мурлика. — Не можу допустити, щоб моє золото проплигло мені повз лапки.

— Чому ви більше довіряєте: класиці чи новітнім технологіям? — цікавиться Пух.

— Не знаю, — зізнається Йозеф, — я навіть собі не довіряю.

— А можна трішки конкретизувати? — обурено запитує Мурчик, якого чужі ідеї завжди дещо втомлювали.

— Можемо полетіти до Парижа на повітряних кульках, — гордо повідомляє Пух. — Або орендувати у мене дрони. Щиро по знайомству, я зроблю знижку. Відсотків два-три.

— А якщо ми впадемо? — зойкає Йозеф. — Кульки можуть не витримати мою ідеальну тушку.

— Що має статися, те станеться, — втішає його Мурлика.

— Тоді завтра вирушаємо у мандрівку? — запитує Пух.

У відповідь йому лунає потрійне котяче: «Тааак».

¹² Mitsubishi Lancer — модель автомобілів із кузовами купе, седан, хетчбек та

універсал, які японська компанія Mitsubishi виробляє з 1973 року. Ця машина дуже популярна серед гонщиків і дрифтерів.

¹⁸ Imagine Dragons — американський гурт, що працює в стилі поп-рок. Утворений 2008 року в Лас-Вегасі (штат Невада).

Розділ 20

— Усе готово до різдвяного балу? — запитує газдиня Стокгольма. У миру відома під іменем Астрід. На дозвіллі пише казки й випікає булочки з цинамоном.

З газдою Риги вони зустрілися на ковзанці у старому доброму Вільнюсі. Так приємно іноді одягнути великі хутряні навушники й стати на ковзани. Тим більше, коли весь вільний час забирає приготування до балу. На ньому газди й газдині традиційно презентують різдвяні ярмарки своїх міст.

— Так. Господар Львова — єдиний, хто досі не підтвердив своєї присутності.

Газдиня Стокгольма супить брови:

— Ти взагалі щось чув від нього останнім часом?

— Ні. А востаннє ми обговорювали такі тривожні речі.

— Тільки б усе обійшлося. Надто мало часу сплинуло від минулого зла. Коли стільки міст боролися за виживання, — газдиня Стокгольма ступає на лід. Спершу обережно, ніби пробуючи, а тоді розганяється. Газда Риги бере її за руку, й вони разом мчать назустріч вітру. В одному з життів вони були фігуристами. Варто визнати, доволі успішними.

— Тільки б усе обійшлося, — повторюють газди, які не отримують жодних повідомлень зі Львова. Вони стурбовано перемовляються між собою, але втручатись не квапляться. Ще не час.

От тільки газда Кракова вирішує зв'язатися з Ольгердою — главою місцевого ковену. Що за жінка, вогонь! Колись її портрети писали художники Відродження, а згодом оббивали пороги режисери празької кіностудії. Номер Ольгерди газда Кракова знав напам'ять. І запитати, чи «все окей у вас» було гарною нагодою ним скористатися.

— Все чудово, — відповідає Ольгерда. — А що?

— Та Господар десь зник. Досі не підтвердив своєї присутності на балу, — каже газда Лондона. Голос цієї

чарівниці зводить його з розуму. От якби ще поспілкуватися з нею у зумі.

— Ох, — зітхає Ольгерда. — Кохання дурманить. У нього зараз новий роман. То зовсім голову втратив.

— О, — сміється ґазда Лондона, — новий роман то є просто прекрасно. А як ваші справи?

— Просто прекрасно. Бажаю гарного дня, — закінчує розмову Ольгерда й кладе слухавку.

А ґазда Лондона витріщається на телефон, як зачарований. Здається, навіть вловлює легкі нотки парфумів. «Шанель № 5». Ольгерда — це про класику.

Була б його воля, зараз би поїхав до Львова. Але про свій візит треба попередити завчасно. Що ж, колись лицарі заради дам убивали драконів, а тепер мають подолати сотні кілометрів.

Для зв'язку між собою ґазди й ґаздині мають секретні телефонні лінії, заховані по різноманітних куточках міста. У столиці Великої Британії вони замасковані під червоні телефонні будки. В одну з них і заходить ґазда Лондона. Він набирає номер Господаря раз за разом: ніхто не відповідає. Зрештою, у слухавці чується тише:

— Алло?

— Привіт, френде, — радісно починає ґазда Лондона.

— Це не він, — відповідає приємний, але дуже тихий жіночий голос.

— А хто ж?

— Мене звати Відлуння. Я — дух львівської телефонної лінії. На жаль, Господар не може вийти на зв'язок. Зараз він перебуває поза зоною доступу.

— Дуже бед, тобто дуже зле. А коли він востаннє користувався телефоном?

— Не цього місяця.

— Що ж, дякую вам, Відлуння.

— Гарного дня.

Наступний дзвінок газди Лондона — газді Кракова.

— Господар Львова перебуває поза зоною доступу, — драматичним голосом повідомляє він. — Хоча Ольгерда каже, що все гаразд, у цьому конкретному випадку я не надто їй вірю. Часто красуні мають моторошні секрети.

Газда Кракова саме контролює, як у його крамничку ялинкових іграшок — просто миле хобі — заносять нову колекцію.

— Балерин у рожевих і срібних сукнях ставте сюди. А олені — на цю скриню. Перепрошую, не вам, — каже він газді Лондона. — А це вже вам: то що тепер робити?

— Гадаю, нам варто відправити до Львова свою делегацію. Когось, хто зможе знайти Господаря або принаймні з'ясувати, що сталося.

Газда Гданська першим відгукується на прохання. Він сідає у секретний потяг, невидимий для людських очей, та вже наступного дня прибуває до Львова. Спершу здається, що не сталося нічого незвичного. Просто місцеві студенти так втомилися на навчанні, а дорослі — на роботі, що тепер ходять вулицями, як зомбі.

Однак, приїхавши у центр (таксист усю дорогу розповідав, що його дружина втратила пам'ять: «пішла у супермаркет по помідори, а повернулася іншою людиною»), газда Гданська бачить біля Оперного скляну труну. А в ній лежить найгарніша у світі дівчина.

Більшість газд захоплюються холодною Ольгердою, але для газди Гданська немає нікого прекраснішого за рудоволосу Агнешку зі смішинками у котячих очах. Біля труни сидить лицар із Варти Короля Данила. Він виглядає так, ніби його переїхав потяг. Газда Гданська навіть не думав, що на мертвих можуть бути синці та криваві порізи. Та й узагалі: хіба примарний одяг рветься?

— Вітаю вас у Львові, — гірко каже лицар. — Колись щасливому місті.

— Вона померла? — газда Ґданська підходить до труни.

— Зачарована. Це Ольґерда зробила — головна з ковена. А мене позбавила сил.

— Що тут у вас коїться? — поклавши руку на скляне віко, газда Ґданська торкається щоки Аґнешки. Завжди мріяв це зробити. От тільки був певен, що за таке вона перетворить його руки у двох львівських голубів і змусить збирати крихти біля туристичних місць.

— Вершники. Забуття. Чарівниця, яка збожеволіла й забула, чому вона тут. З чого починати? — лицар кривиться, як від болю. Хоча його не мав би відчувати століть із десять уже.

— Як повернути Аґнешку? — запитує газда Ґданська. Хоча й розуміє: його має цікавити зовсім інше.

— У казках спрацьовує поцілунок щирого кохання, — слабо усміхається лицар. — А в реальному житті потрібна кров тієї, хто зачарував Аґнешку. Що, як ти розумієш, фактично неможливо. Львівських чарівниць убивають хіба що вершники. Тим більше, верховну. Невідомо, чи навіть вони впоралися б.

— Але хіба обов'язково вбивати? Можна просто попросити трохи крові.

— Ольґерда нізащо не дасть.

— А це ми ще перевіримо, — трохи зухвало заявляє газда Ґданська. Він звик, що удома чарівниці слухаються його не те, щоб наказів, але прохань, озвучених безапеляційно.

«Газда Ґданська — дуже вродливий. Місцевим письменникам бракує слів, аби описати його чорне, як воронове крило, волосся та крижані блакитні очі. Газда Ґданська — пірат, який не може вийти далеко у відкрите місто, бо місто — як натягнута у грудях струна — болем повертає його назад. Газда Ґданська — той, хто робить перший постріл, захищаючи своє місто. Газда Ґданська заслуговує на те, щоб стати героєм цілої серії пригодницьких романів».

Так шепочуться духи старих кам'яниць, повз які він проходить.

Львів любить, коли його навідують.

Газда Гданська йде прямісінько у стару ювелірну крамницю під вивіскою «Агата Крісті та її прекрасні таємниці», яку Ольгерда тримає заради розваги. Верховна виходить йому назустріч. Демонстративно цокає підборами, а її губи, підведені кораловою помадою, кривляться в глузливій посмішці:

— Стільки років минуло, а таки скористався нагодою її побачити. Приїхав рятувати Львів. Лицар без страху та докору. Ромео, якого відшила Джульєтта.

— Якщо з Агнешкою щось станеться, наслідки тобі не сподобаються, — тихо каже газда Гданська. Він не погрожує, просто констатує.

— А що ж ти зробиш? — питає Ольгерда. Кажуть, що у ній як верховній львівських чарівниць — багато вогню. Але цієї миті — суцільне болото, поросле й смердюче. Здається, зробиш крок і загрузнеш.

Але газда Гданська не боїться ступити їй назустріч. Не встигає Ольгерда зойкнути або скористатися чарами, як його пальці стискають її горлянку:

— Восстанне прошу по-доброму: дай мені свою кров.

— Добре-добре, — Ольгерда відводить його руку. Все-таки перечити газді вона не може. — Але мені потрібна плата.

— Гроші? Золото? Зілля?

— Твої спогади за сьогодні. Коли виїдеш за Львів, не зможеш пригадати, що тут сталося.

— Для чого тобі це? — газда Гданська трохи ослаблює хватку.

— А що як Агнешка вирішить нарешті віддячити своєму рятувникові... До речі, про нашу маленьку угоду ти теж не згадаєш, — шепоче йому на вухо Ольгерда. — Буде сюрприз.

— Гаразд, — зваживши всі за й проти каже газда Гданська. — Сказав би, що ти ніяка не чарівниця, а справжня відьма, але не в моїх правилах образати жінок. Навіть таких.

— Що ж, тоді почнімо, — усміхається Ольгерда. Цю партію вона виграла. Та й перемога у грі — не за горами.

— Ви вбили Ольгерду? — шоковано запитує Мстислав.

— Ні, провів дипломатичну розмову, — посміхається ґазда Ґданська. Він відхиляє віко труни й виливає кров Аґнешці на руку. Спершу нічого не відбувається. ґазда Ґданська навіть встигає подумати, що Ольгерда його надурила. Аж раптом Аґнешка глибоко вдихає і закашлюється. Її очі розплющуються, й у них відбивається вогонь і страх.

— Дякую за порятунок, — каже Аґнешка. Вона стає навшпиньки й цілує ґазду Ґданська у щоку. Від нього пахне сіллю, морем, корицею. Він не наважується її обійняти, щоб не образити, або, не приведи господи, вона не подумала, що щось винна йому.

Лише згодом, коли вони сидять, притулившись спинами одне до одного, наважується:

— А можна я запитаю тебе те, що й сто років тому?

— Не варто. Я відповім те саме, що сто років тому, — зітхає Аґнешка. — Добре. Мені вже час. Розкажи ґаздам та ґаздиням, що тут відбувається. Будь ласка. І ще раз дякую, — вона підводиться й обтрушує плащ. — За мною — борг. Пообіцяй, що скажеш, коли буде доречно його віддати.

— Обіцяю, — ґазда Ґданська злегка усміхається. — Мій секретний потяг — за годину. Може, проведемо цей час як давні друзі?

— Я ж знаю, що ґазди самі вирішують, коли рушають їхні секретні потяги, — приязно заявляє Аґнешка. — А, по-друге, не уявляю, що зроблять вершники після замаху на них. Мушу щось вигадати. Не можна втрачати час. Львів — у небезпеці. Впевнена, ти зробив би те саме, якби Ґданську щось загрожувало.

— Авжеж, — він утомлено потирає перенісся. — Те саме.

— Тоді бувай, — Аґнешка проводить рукою по його плечу.

— Бувай.

Коли Агнешка йде, газда Гданська витягає з кишені плаща люльку. Її колись подарував один солдат. «Куріння вбиває», — сказав йому газда Гданська. Він дійшов до цієї думки раніше, ніж маркетингологи. «Війна — теж», — усміхнувся солдат.

Агнешка думає, що варто знайти Ольгерду.

Звісно, попередньо добряче озброївшись.

Однак Ольгерда знаходить її сама. Чекає біля будинку, ніби ніколи нічого не трапилось. Побачивши Агнешку, посміхається, як найкращій подрузі:

— Знову розбиваєш серця?

— Я бачила вершників у твоїх спогадах, а потім ти мене зачарувала, — Агнешка не тямиться від люті. — Верховна, яка зраджує своє місто? Просто браво. Відрубай собі руку, бо ти не гідна носити знак Лева. Я розкажу всім.

— Зізнаюся, — Ольгерда підходить до неї зовсім близько, — мені байдуже. Розкажи хоч усім. А зачарувала я тебе задля розваги. Це ніби з'їсти пуделко шоколадних цукерок. Така насолода, — з цими словами верховна зникає.

Розділ 21

Годинник на Ратуші б'є дванадцятку. Господар раптово пробуджується. Попри темряву, зір стає гострим, як у kota. Сила смакує, наче шампанське. Пахне корицею й паленим цукром. Огортає тіло приємним теплом, ніби хтось накинув пухову хустинку.

— З Новим роком, — тихо промовляє Господар.

Коляда щось бурмоче уві сні. Господар вдоволено потирає руки: рятувальна операція починається. Настав час завітати у гості до давнього приятеля.

Руки у панянки — ніжні, наче галицький сирник. А від її усмішки на серці стає солодко й водночас гірко. Франко передчуває прекрасну поезію, на яку його надихнуть ці миті.

— Мені вже час, — опустивши очі, повідомляє панянка. Вона гарна, як фея з казки.

— Щастя ніколи не триває довго, — погоджується Франко, підсуваючись ще ближче. Тепер їх розділяє набагато менше простору, ніж диктують правила пристойності Личаківського. — Залишіться хоча б іще на мить.

— Ну, гаразд, якщо тільки на мить, — панянка переходить на шепіт, хоча навколо немає нікого, хто міг би їх підслухати.

— Де мить, там і ціла вічність, — Франко обережно витягає перламутрову шпильку з кіс панночки. А тоді ще одну. Важкі медові пасма розсипаються по плечах. До вуст панночки залишається пів кроку.

Але ідилію руйнує веселий голос.

— О, бачу ти таки не скасував доставку солодоців із «Фабрики шоколаду». Вже не ображаєшся за ту цвілу мармуляду, яку тобі прислали на Петра?

Ще не озирнувшись, Франко вже знає, кого побачить.

— Мені час на роботу. Маю доставити ще чотири замовлення. Новий рік усе-таки, — панянка підводиться,

нервовим жестом пригладжує волосся й, схопивши кошик для солодощів, утікає з гробівця.

— Що ти тут робиш? — вибухає Франко. — Це вроджений талантик — з'являтися, коли не треба?

— Даруй, але являтися тобі у сні — моє улюблене хобі, — заявляє Господар, всідаючись у червоний оксамитовий фотель. Він сам привіз його з Бельгії, щоб зробити склеп Франка естетичнішим.

— Нагадай, скільки років ми не бачилися? — запитує Франко. Кінчики його вусів, підстрижених за останньою модою часів Бабці Австрії, аж тремтять від обурення.

— Десять? — припускає Господар. — Тоді між нами спалахнула невеличка дискусія через морозиво.

— Через льоди, — з притиском нагадує Франко. — Які продавала панна Ганна, п'янка, ніби «П'яна вишня». А ти познайомив її з тим бездарою-кореспондентом. Позбавив мене навіть шансу нарешті стати щасливим.

— Вам би однаково нічого не вдалося. Кореспондент принаймні був іще живий. Але мушу визнати, я скучив, — Господар підводиться й підходить до Франка. Спершу наче хотів його обійняти, але не наважився.

— А я — геть ні, — заявляє Франко, беручи руки у боки. Виглядає це дуже комічно. — Але якщо ти вже прийшов, пропоную, як у старі-добрі: зварити глінтвейн і пригощати ним панянок. Тут нещодавно таку красуню поховали! Дисертацію про мене написала, уявляєш?

— На жаль, друже, не час, — Господар потирає долоні, ніби йому раптом стало холодно. — Я ж не жартував, коли казав про уві сні. У мене дуже мало часу. І, на жаль, я кажу це не заради того, щоб справити на тебе враження, як панянка з «Фабрики шоколаду».

— Ти про що? — насторожується Франко. — Знову якісь твої збитки?

— Трішки, — щиро відповідає Господар. — Мені вистачило сил, аби створити сон і прийти до тебе. Але не знаю, коли знову отямлюсь в ув'язненні.

— Хто посмів тебе ув'язнити? Сподіваюся, яблучне вино? — у моменти лиха Франку хочеться жартувати й жартувати. Але він розуміє, що час опанувати себе. — То що сталося?

З точністю й логікою викладу, якій позаздрить будь-який літописець, Господар переповідає нещастя, які сталися з ним від осені до зими.

— Перед тим як мене схопили, я чув музику. Здогадаєшся, чию?

— Аделі? — зітхає Франко. — Не розумію, хто міг дістати ноти. Наша шановна мучениця жодного разу не вийшла зі склепу. Гадаю, вона радше відрізала б собі пальці, ніж віддала б комусь свою музику.

— Отже, все набагато гірше, ніж нам хотілося б, — зауважує Господар. — Зрештою, я не можу пригадати, коли якогось газду захоплювали. Востаннє таке, здається, було у Темні Віки. Й закінчилося пожежею, яка пів Європи мало не спалила.

— Це загрожує скандалом, — припускає Франко.

— Або кінцем світу, — геть невесело посміхається Господар. — Добре, мені вже час.

— Я щось вигадую, — обіцяє Франко. — Скоро побачимось вже не уві сні. Тоді з тебе — діжка вина.

Господар розплющує очі. Над ним схилився стурбований Коляда.

— Хвала небу! — вигукує він. — Я вже злякався, що ви пішли з життя. Сам мало не вмер від страху.

Розділ 22

На чотирьох у котів — не так уже й багато багажу: 46 валіз і наплічник Мурчика. Про те, щоб спробувати запхнути усе в багажник, навіть не мовиться. Пухові спадає на думку геніальна ідея: прив'язати увесь багаж на дах машинки. Але мотузок нема, тому Мурчик пропонує скористатися скотчем.

З кожним кілометром Карпати наближаються. Зрештою, за вікном уже біжать засніжені ялинки — вони скидаються на величезні різдвяні іграшки, якими Земля прикрасилася до свят. Синьо-сизі гори огортає молочний туман. А вдалині, там, де чумаки випасають небесних овець, видніються зорі-цяточки.

Щоб перелетіти через кордон, коти вирішили стартувати з Гимби. Але була одна проблема: важкий вибір. Або дряпатися через снігові замети своїми лапками, або їхати на підйомнику. Мурлика, Пух і Мурчик проголосували за другий варіант.

— А ми точно не впадемо? — усоте перепитує Йозеф.

— Ні, це неможливо, — терпляче відповідає Мурлика, тримаючи чотири квитки. На усіх інших місцях мали їхати речі.

Підйомник невблаганно наближається. На мить Йозеф відчув такий жах, ніби з крамниць назавжди зникли всі ласощі. Лапки затремтіли. Серденько провалилося кудись у жирові складочки.

— Не спи! — Мурлика легенько штовхає Йозефа у бік. — Зараз ми мусимо стрибнути точно у крісло. — Три, два, один, пуск! — притримуючи однією лапкою шалик, Мурлика граційно стрибає у кріселко.

Йозеф теж підстрибує. Принаймні намагається. Бо королівський-британський жирок тієї ж миті починає тягнути його назад до грішної землі. На щастя, однією лапкою Йозеф таки встигає вхопитися за поручень. Тільки от жодна спроба

підтягнутися не приносила успіху. Товстенька тушка летить над горами, як найбільша сіра сніжинка, та лається, наче швець. Йозеф сам не знав, що володіє стількома метафорами та фразеологізмами. Щира правда, в ту мить йому й Подерв'янський позаздрив би.

— Давай лапку! — Мурлика нахилиється, наскільки йому дозволяє підйомник. — Зараз я тебе витягну.

— Нам гаплик! Нам кінець! Усе пропало! — верещить Йозеф, не роблячи жодної спроби якось покращити своє становище. А підйомник усе набирає висоту. Коти їдуть над дзеркальцями-озерами та засніженими прадавніми лісами.

— Підтягнися хоч на сантиметр! — просить Мурлика. Щоб врятувати Йозефа, йому довелося зняти рукавички, лапки вже добряче щипає мороз.

— Я не можу! — оченята Йозефа наливаються сльозами. — Кляті Карпати. Клятий підйомник. Кляте життя. Я міг би сидіти у замку і їсти еклери цілими днями. Але ж ні. Пригод захотілося.

— Все буде чудово! — терпляче повторює Мурлика. Він думає, що такого драматизму не бачив навіть у театрі. Добре було б акторів колись записати на майстер-клас до Йозефа. Тоді на виставах стоятиме такий лемент, що й без реклами у Києві почують.

— Я більше не можу, не хочу, не буду, — верещить Йозеф, доки Мурлика з останніх сил тягне його нагору. Врешті лапка здається, й британська пухнаста тушка летить униз.

— Йой, — зойкає Мурлика. Він крутиться у кріслі, роззираючись на всі боки, і не знає, як допомогти приятелю.

«Якщо у світі є хоч якась справедливість, я впаду на гору зі шницлів», — встигає подумати Йозеф.

Мурчик і Пух, які підіймаються на вершину у сусідній люльці, певна річ, бачать, як Йозеф летить униз. Однак спершу їх це не надто хвилює. Ну, впав то впав, чим уже тут зарадиш.

Аж раптом Мурчик нервово потирає лапки. Пух це бачить, але вдає, що дримає. Тоді Мурчик зітхає. А згодом — ще раз.

І ще. Пух мугикає під ніс собі якийсь веселий мотив. Мурчик із обуренням зиркає на нього.

— Гаразд, кажи вже, — здається Пух.

— Думаєш, він упав чи стрибнув? — запитує Мурчик, нервово смикаючись. Восанне кіт був таким схвильованим, коли з площі Ринок вкрав скульптуру, дотягнув її до траси й замість таксі випадково зупинив поліційну машину. Пух обережно ворухить лапками, струшуючи з них розталій сніг:

— Я не можу от так відразу відповісти на таке серйозне питання. Мені потрібно скласти план, залякати свідків, зібрати усю можливу інформацію, додати її у таблицю, проаналізувати, перекусити, лише тоді зможу щось сказати.

— Та пізно вже, — Мурчик роззирається навколо. — Знаєш, про який я варік подумав?

— Ну, кажи, — без найменшого зацікавлення запитує Пух.

— Може, він заманив нас у якусь пастку і сам утік? Може, золото — це лише брехня. Ану ж нагорі хтось уже чекає?

— Дуже сподіваюся, що чекає, — заявляє Пух. — Офіціант із вечерею. Зрештою, коли мовиться про їжу, у мене — роздвоєння особистості. Можу їсти за двох.

Мурчик не може всидіти у кріслі. Він крутиться туди-сюди, заламує лапки, зойкає. Чому Пух йому не вірить? А що як на вершині саме гострять сокири наймані вбивці? Або поліція вже причаїлася.

— А якщо там маніяк? Зі сокирою! — зойкає Мурчик. — Утік у гори, зголоднів, а тепер шукає, ким би перекусити. Йозеф це вшарив і вирішив нас киданути. Мдаа, не очікував я такого від нього, — бідкається Мурчик.

— Або зрозумів, що за підйомник доведеться платити, — припускає Пух. — Хай там як, іншого плану в нас немає.

— Можемо теж стрибнути, — пропонує Мурчик, схрещуючи лапки на удачу: тільки б Пух відмовився. А якщо погодиться, нехай стрибає першим. І одним.

— Мабуть, утримаюся, — позіхає Пух. — Я вже розписав детальний план успіху на всі дев'ять життів. Утратити хоча б одне з них через якусь недоопрацьовану ідею було б збитково.

— Годиться, — з полегшенням видихає Мурчик.

Тим часом Мурлика, вчепившись лапками у заледенілий поручень, махає на всі боки шаликом. У голові прокидається давно забута приказка, тільки дещо осучаснена: ловися, Йозефе, маленький і великий. Однак британець все не ловиться.

«Колись цю сцену відтворять на найкращих сценах Європи та США», — уявляє Мурлика. Прекрасність моменту важко переоцінити. Рудий, наче з позолотою, кіт; червоний шовк шалика розвівається на вітрі; а світ навколо — білосніжність смерек і перламутровий відблиск неба.

— Хапайся за шалик! — волає Мурлика.

І байдуже, що Йозеф його вже не чує.

Під горою саме частуються мандрівники, закутані в овечі коцики. Замерзлі лижники та втомлені екстремали давно вже знають: ніщо не зігріє краще, аніж мольфарські настоянки. Тому їх випивали цілі ріки та заїдали кілограмами карпатських смаколиків. Люди між собою балакають: от це так підморозило, навіть духи на вершинах палять багаття, а дим лагідно огортає гори, ніби намагаючись зігріти.

У великих поливаних мисках морозять круглі ріжки вареники. Яких там тільки нема — з чорницями, вишнями, ожиною, сиром, картопелькою, гречкою.

Бух — Йозеф із розгону приземляється у тарілку лижника. Кіт водить лапкою навколо, збираючи сметанку, тоді облизує кігтики й невдоволено зауважує:

— Вареники — це, звісно, добре, але могли вже й деруни сюди поставити. Яка ганебна неповага до нащадка самого Короля Артура.

Лижник — хлопець років двадцяти двох із гострими, ніби у вампіра, вилицями, блакитними очима та чорним волоссям — здивовано витріщається на kota у власній тарілці.

— Сергію, він розмовляє! — зачаровано каже його подруга — білявка, закутана до кінчика носа у картатий шалик. — Втретє у житті бачу таке.

— Ні-ні, — метушиться Йозеф, надкушуючи вареника, — це вам лише здалося.

— Здалося? — перепитує хлопець. — Тобто зараз ти мовчиш?

— Я балакаю, — впевнено заявляє Йозеф. — Мовчите — ви. Насправді, ви потрапили у лавину. І все навколо, — Йозеф обережно підводиться, погойдуючись на варенику з картоплею, наче на скейті, — це лише ваша фантазія. Але не хвилюйтеся, вас обов'язково відкопають. Не сьогодні, то завтра. Не завтра, то післязавтра. Не післязавтра, то ще колись. Зрештою, навіть мамонтів відкопали.

Закінчивши свій оптимістичний монолог, Йозеф вистрибує з тарілки на стіл. Він тямить: час утікати, вже й так надто багато халеп для одного дня.

Під час наступного підйому Мурлика міцно тримає Йозефа за лапку. Крім того, британця прив'язали до спинки крісла кількома дизайнерськими шаликами. Але розпачливе «рятуйте» все одно лунає над горами.

Якби зараз над Гимбою пролітав якийсь фотограф, він зробив би напрочуд милі світлини. На вершині гори, залитій медовим світлом ліхтариків, сидять четверо котів, закутаних у картаті коцики так, що тільки лапки визирають. Кожен тримає сосиску, змащену кетчупом, і горнятко з чаєм.

У синьому казанку парує бурштиновий напій. Запах бергамоту сягає зірок і не дає їм спати. А вже коли Пух дістає пуделко пончиків, одна зірка не втримується й падає. От тільки не розраховує траєкторію: пролітає над Пухом, над Карпатами, щоб згодом приземлитися в інших горах неподалік від Дрездена.

— Загадаємо бажання? — запитує Мурчик, дивлячись, як зірка зникає за виднокраєм.

Коти беруться за лапки й одночасно проказують:

— Нехай із Парижем усе вдасться.

— Тепер ми точно за крок до успіху, — заявив Пух. — Колись я виступлю на TED¹⁹ із історією про цей день.

Наступного ранку коти вирішили, що не можна гаяти ні хвилини. Тільки летіти! Понад хмарами, понад хмарами, де котлетки ходять парами!

— А як нам триматися? — розгублено запитує Йозеф. Його пухнасту душу страх охопив ще вчора, а тепер він лише посилився.

— Ось так, — Пух бере дрон і підіймає над головою. — Тепер натискаємо кнопку й усе. — Вжух: із легким зойком кіт злітає. Він відчайдушно махає задніми лапками, намагаючись намацати землю. Але її немає. Кота несе у бік смереки.

— Рятуйте! — волає Пух.

— Розвернися ліворуч, — кричить Мурчик. — Тримаємо курс на Будапешт.

Другим у небо злітає Мурлика. Він заплющує оченята і намагається уявити, що насправді вже у Парижі й просто летить на каруселі над нічним містом. Але афірмація не надто допомагає.

— Я зараз вріжуся у хмару, — репетує Мурлика. — Зробіть щось.

— Зараз я щось вигадую, — з вигуком «за Короля Артура» Йозеф мужньо натискає на кнопку.

— Чуєте, а ви пульти управління не хочете взяти? — гукає Мурчик.

Але коти його вже не чують. Кожен із них бореться зі своїми страхами та завадами. Пух пухом зачепився за колюче гілля, Мурлика летить, але не вбік, а вгору, а Йозеф смикає лапками та голосить, намагаючись піднятися хоч на сантиметр — сила дрона явно не може впоратися з масштабами британської тушки.

Уже до обіду в усіх новинах мовиться тільки про одне: четверо котів якимось дивом піднялися у небо на дронах. Однак пухнастий політ тривав недовго й урвався поблизу кордону з Румунією. На щастя, відважні прикордонники упіймали котів.

Обставини інциденту наразі встановлюють фахівці. За попередніми даними, причиною виведення дронів із ладу став шквальний вітер і надмірна вага котів.

¹⁹ TED (аббревіатура від *англ.* Technology Entertainment Design — технології, розваги, проекти) — некомерційна організація в США, що займається розповсюдженням ідей, які повинні змінити світ.

Розділ 23

Франка не надто люблять на Личаківському тому, що він — єдиний із мертвих — може входити у живий Львів. Однак бувають виняткові дні, коли давні образи мають забутися, а вогник заздрощів — згаснути.

Першого ж дня нового року всі порядні мертві львів'яни приходять до «Фабрики шоколаду» на плячки й гарячий шоколад. Це — найгоноровіше місце на всьому Личаківському. Зазвичай, 1 січня Франко зазирає туди на пів години, щоб сусіди у наступні дванадцять місяців косо не зиркали, а тоді йде на лікери у «Хмільну сливку». Але цього разу Франко ладен обійняти того, хто вигадав цю традицію. Бо навіщо обходити по черзі усі склепи, якщо можна застати всіх в одній затишній залі?

Минулого року власник «Фабрики» викупив у кота Йозефа цілу сотню крадених старих фотографій. Різдво 1900 року. Перший трамвай на площі Ринок. Візит цісаря Франца Йосифа й імператриці Сісі. Коли світлини прикрасили стіни «Фабрики», продажі зросли на 200 %. Бо ностальгія — то страшна сила. Особливо для мертвих.

Відчинивши двері цукерні, Франко мало не збиває головою срібну зірку — ялинкову іграшку, яку хтось почепив над входом.

— Вибачте, перепрошую, — бурмоче, розминаючись із офіціантом. Той саме несе шматок медівника з цитриною, й Франко відчуває, що геть не проти поснідати.

Поважні пани й пані сидять у м'яких кріслах, оббитих червоним оксамитом. З білих порцелянових горняток у повітря здіймається солодка хмарка пари від какао, вкритого гіркою запеченого зефіру. Шампанське у кришталевих келихах виблискує так ясно, що, здається, офіціанти серед заметілі таки примудрилися наловити з неба зірок.

Франко на мить зиркає на вітрину, і його серце ниє від солодкої туги. «Наступну збірку присвячую пляцкам. Бо навіть кохання не дарує стільки щастя, як галицький сирник».

За піаніно музикує панна Софі. Колись вона подавала страх які надії у Львівській музичній академії. Але згодом через якусь біду скуштувала трішки отрути.

— Це блаженство, панно, але чи не могли б ви на секунду змовкнути? — шепоче Франко. — Я маю сказати дещо дуже важливе.

Вона навіть не підводить погляд.

— Пані, Софі!

Жодної реакції.

— Ну, гаразд, — зітхає Франко. — Ви змушуєте мене йти на крайні заходи. — Він обережно підіймає пані Софі з крісла й ставить її за кілька кроків від піаніно.

— Що ви собі дозволяєте! — обурено лементує Софі. Вона хоче вдарити Франка віялом, але згадує, що квапилася й забула його у своєму склепі. Залишається хіба кинути у нахабу нотами. Так вона й робить. Але Франко встигає відстрибнути, пожовклий папір розсипається по підлозі.

— Яке нахабство! — озивається пані аптекарова Людовіка, на мить відірвавшись від макового пляцка.

— Та молодь геть розбестилася, — підтакує пан Янек. Він помер ще 1799-го, й усі, хто пережили 1800 рік, здаються йому мало не підлітками.

— Мені шкода вас відволікати, — Франко подумки вкотре подякував собі, що не прогулював літературні вечори. Тепер за потреби його голос може заповнити залу, як мед — діжку. — Я розумію, шоколад і глінтвейн — то святе. Й наповнювати таку солодку мить гіркими новинами — правдивий гріх. Але мені потрібна ваша допомога. Хтось бачив Господаря останнім часом?

Пані презирираються між собою. Пані несхвально стискають губи. Панни стурбовано перешіптуються.

Франко, вичекавши театральну павзу, продовжує:

— От і я не бачив. Але у місті коїться якась чортівня. У нас тут усе наче й спокійно, але за воротами все більше темряви. Й справа тут не в тому, що зима принесла нам короткі дні й довгі ночі. За останні тижні місто втратило кількох чарівниць. Їх убили.

— Відьми нас не цікавлять, — уставляє свою «копійку» пан Богдан.

— Нехай хоч усі щезнуть, — підтакує пан Маркіян. — Нам що до того? Може, Господар святкує десь? Новий рік, як-не-як. Або весь у роботі. Він казав, що хоче зосередитися на розвитку аптекарського ремесла.

— Господар приходив до мене уві сні, — каже Франко, — й просив про допомогу.

— Ой, — махає рукою пан Казимир, — хто до тебе уві сні тільки не приходив.

— Йому потрібна допомога, — з притиском каже Франко. — Моя й ваша. Бо своїх сил мені не вистачить.

— Все у Львові добре. Нема чого баламутити, — пані Магдалена докірливо хитає головою. Своє життя вона витратила на те, щоб стежити, чи хто, не приведи боже, не порушив хоч якесь правило. Навіть хотіла видати «Записничок порядної панянки», але жоден видавець не був готовий взятися за ту авантюру.

— Добре, кажете? Я поки йшов сюди, новину почув. Хтось із живих біля воріт радіо гучно слухав. Краківський цвинтар розгромили. Каменя на камені не залишилося.

— Ой лишенько, — сплескує руками пані Юстина. — У мене ж там сестра похована.

— А в мене небіж, — бурмоче пан Казимир.

— За одну ніч усе пропало. Але ви й далі ховайтеся у склепах й пийте чоколяду, — нервово сказав Франко.

— Як ми можемо допомогти? — запитує панна Софі. Й Франко ловить себе на думці, що голос у неї просто чарівний. А очі — темно-сині, до чорноти, як води Дунаю.

— Мені знадобляться ваші сили. Вагомий внесок від кожного. Але без шкоди для вас. Аби приємний вечір

продовжився.

Софі розстібає браслет і простягає його Франкові:

— Візьміть.

— Дякую, — прийнявши коштовність, Франко цілує панні Софі руку. — З кожним роком після смерті ви стаєте все чарівнішою.

Наступний — пан Леопольд.

Він кладе на тацю срібний годинник із вигравіруваними ініціалами «О. Л» та подає її Франкові.

— Тільки, заради бога, мені руку не цілуйте.

— Навіть у думках не було, — запевняє його Франко.

По черзі відвідувачі «Фабрики шоколаду» підходять і кладуть на тацю щось із власного минулого. Хто хустинку, хто коштовність. Франко вдячно киває кожному. Мерці продовжують святкувати перший день нового року, але їхні силуети враз стали тьмянішими. Забери у них ще щось, хтось може й зникнути.

Коли остання брошка-камелія торкається срібної, схожої на дзеркало, поверхні таці, Франко стягає зі стола скатертину й скидає у неї все, що вдалося зібрати.

— Щиро вдячний, — прощається Франко. — Як тільки будуть новини, відразу повідомлю.

У себе в склепі Франко по черзі розглядає кожну річ. Мертвих часто ховають із усіляким скарбом. Йї добре роблять, бо ці останні подарунки, які були дорогі покійному при житті, дають йому сили після смерті. Чим більше речей, тим більше сил. Якщо усе забрати, мертвий просто зникає. Що з ним відбувається далі, нікому невідомо.

Невеличкі дарунки або смаколики можна купити й на цвинтарі. На Личаківському, до прикладу, крамом раніше займався капосний сірий кіт. Йозеф Казимир І, щоб його, міг дістати абсолютно все. Такі невеличкі бонуси підсолоджують будні, однак не додають сил.

Жертвуючи щось на пошуки Господаря, мертві втратили частину себе. Франко це цінує. Його важко було назвати

приятелем для більшості місцевих. Але він обіцяє собі, що зростить у серці зерня поваги до кожного з них.

Якби виставити отримані скарби на аукціоні, можна було б безбідно прожити десяток років у маєтку на узбережжі Франції. Однак сил для пошуку Господаря все одно малувато. Залишається єдиний вихід: завітати у гості до тих, хто таки знехтував шоколадом у перший день нового року.

Таких відлюдьків — двоє. І, щиро кажучи, Франко радше пустив би собі кулю у скроню, ніж потурбував би спокій мешканки склепу під мармуровим янголом, котрий тримає у руках тарілку з полуницями. Господар колись оплатив відразу три ліхтарі, які поставили з трьох боків. «Щоб їй було світло». Марні витрати, бо вона й так ніколи не виходить зі склепу. Може, весь час спить. Або просто не хоче нікого бачити. Зрештою, Франкові — байдуже. Господар повернеться, нехай сам розбирається, хто вкрав у неї ноти.

Єдиний вихід — іти до Ангера. Він теж славився своєю відлюдкуватістю. Власне, почав ще за життя. З такою-то родиною воно й не дивно. Франко все обіцяв собі, що напише детектив за мотивами історії Ангерів, але все не міг знайти вдосталь часу.

Гробівець Романа — останнього представника роду — набагато скромніший, ніж годилося б. Гроші виділив троюрідний дядько з Кракова. Колись заможний, наче королівський, рід Ангерів дожився до того, що коли Роман загинув, тіло майже тиждень лежало у морзі, бо грошей на пристойну труну не було.

Останній притулок Ангера — синонім до слова «вхурделило». Це дратує Франка, який старанно очищає свій склеп: від біло-рожевого цвіту, пожовклого мокрого листя, снігу. Але показувати власне невдоволення не на часі. Молодший Ангер і так важкий до розмови.

Після двадцять третього стуку Роман нарешті визирає зі склепу. Мружачись від яскравого зимового світла, він вислуховує емоційну розповідь Франка й хитає головою:

— Вибачайте, друже, але на цю зиму у мене є свої плани. Й сили вони вимагають чимало. Тому нічим не можу допомогти.

— Думаєте, ваші плани матимуть вагу, якщо нас усіх не стане? — Франко понуро вивчає носок власного чобота.

— Якщо нас не стане, то вже нічого не матиме ваги. Тоді мені буде байдуже. Я ціную вашу поезію й ваше товариство. Однак своя історія мені дорожча.

— Дивіться, аби шкодувати не довелось, — радить Франко. Він уже знає, що доведеться робити далі, й подумки проклинає весь світ.

Перш ніж іти за останньою надією, Франко випиває три чарки вишневої настоянки. Ще при житті він радив Господареві не зв'язуватися з Аделею, бо та примхлива натура будь-кого у могилу зведе. А відколи вона померла й загралася у самотництво, Франко жалкує, що надто джентльмен, й не може витягнути шановну панянку зі склепу та сказати все, що думає. Господар рік після її смерті не їв і не пив. Ночував біля склепу. А вона, цяця така, так і не вийшла.

На надгробку Аделі викарбуване чуже ім'я — її улюбленого поета. Цю примху Аделя озвучила ще при житті. А Господар радий старатися. Той Казимир Пальчевський, бідолаха, мабуть, у своїй труні перевертається. Добре, що Варшава далеко й ніхто не чує, як гримають його кістки.

Цього разу Франко має твердий намір таки витягнути шановну покійницю на денне світло. Стукає і стукає. Тоді відходить, гукає «Аделько, вийди, закінчуй трояндити» й знову стукає. Зрештою кричить:

— Рахую до десяти, а тоді зруйную твій гробівець. Ти ж знаєш, мені стане сил. Він був добрим не тільки до тебе.

Аделя рвучко відчиняє двері. Небіжчиця — у тій же синьо-білій сукні, яку монахині одягнули на її тіло перед похороном. Коли стеля падала, темно-каштанове волосся враз посивіло від вапна. За сотню років Аделя так його і не вичесала.

— Забирайся звідси, — її голос звучить дуже тихо, майже переходить у хижий шепіт. Мабуть, коли цілий вік мовчиш, втрачаєш навички.

— Якби я мав вибір, ніколи не прийшов би до тебе. Але він у біді, — з притиском заявляє Франко. — Щоб якимось зарадити, мені потрібна сила.

— Мені байдуже, — Аделя притуляється до дверей склепу: не хоче, аби Франко зазирнув досередини, або ноги просто не тримають.

— Тобі не набридло самотність? — запитує Франко. — Стільки років, заради чого?

Кілька митей Аделя дивиться, як падає сніг. На мить у її очах прокидається сполоханий вогник радості. Як тоді, коли, прокидаючись, вона бачила крізь вікно, як над собором Святого Юра вальсують на крилах вітру перші сніжинки. А тоді вогник гасне, залишається тільки його недопалок, який Аделя подумки топче ногою й каже:

— Якщо я вже померла, то волю залишатися мертвою. Хіба ці жалюгідні спроби вдавати із себе живих вам допомогли?

— Ну, якщо так, — вдоволено усміхається Франко. — Сила тобі й не знадобиться. Допоможи нам і спи собі спокійно далі.

Аделя знімає рукавичку й дивиться на свій браслет. Срібне плетиво огортає дванадцять сапфірів: вона так любила синій. Франко впізнає прикрасу. Господар замовляв її у Празі.

— Мене пограбували. Вкрали ноти. Не знаю, кому це знадобилося. Це єдине цінне, що у мене залишилося. А зникати я поки що не хочу. Краще вже просто спати. Не так боляче, мабуть. — Аделя наміряється додати ще щось, але холерник, який зістрибує зі старої вишні, чіпляється за Франка й тягне його до землі.

Аделя моторошно й довго лементує.

— Допоможи мені, — просить Франко. Кістляві пальці роздирають його давно мертве тіло. Крові нема, але шматок плоті, відірваний від руки, падає на сніг.

Аделя мить вагається, а тоді кидає браслет у сніг. Його сила спалахує золотом — як усі чари Львова. Мить холерник ще

рухається, викручується, наче хтось невидимий ламає його руки-ноги, а тоді розсипається на порох.

Коли Аделя усвідомлює, що накоїла, її очі розширюються від страху. Тіло світлішає. За якусь мить від неї нічого не залишиться — тільки світло, що розтане у морозяному ранку. Франко важко хекає. Дух забиває, але так важливо прошепотіти:

— Прощавай, Аделько.

Франко готовий заприсягнутися: за мить до того, як зникнути назавжди, вона усміхається.

Вже наступного ранку Личаківський сколихує страшна новина. Пошматоване тіло панни Софі знайшли біля куща ліщини. А пан Влад як крізь землю провалився. На мертвих холерники ще ніколи не нападали. Завдяки лицарям Короля Данила їх не сприймали як реальну загрозу. Кістяки були радше дрібними збитошниками, які іноді колись шматували когось із живих.

Але тепер страх гадюкою заповзає у місце вічного спокою.

Розділ 24

— Чому ми досі живі? — запитує Коляда. — Нас не годують, води не дають, тут собачий холод, а ми досі живі. Як дві ялинки, які зрубали, але замість різдвяного балу хибно відвезли до каземату. — Це порівняння чомусь дуже тішить музиканта. На змореному обличчі спалахує усмішка. — Справді, як дві ялинки. Вічнозелені.

— Ти мариш, — Господаря вже добряче втомили балачки Коляди. Краще б Франку поквапитися. — Але навіть якщо ми ялинки, то свято не вдалося. І треба було тобі приїжджати до Львова! Сидів би собі зараз у Відні, каву з вершками пив.

— Каааву, — мрійливо протягує музикант. — Усе б зараз віддав за подвійне капучино у «Демель»²⁰.

— А ти хіба щось зараз маєш?

— Гідність. І нежить, — зітхає Коляда.

За ці тижні він постарів років на десять. Вилиці тепер здаються такими гострими, що об них можна порізатись. Під очима залягли глибокі тіні. І все ж Коляда не втрачає віри у себе.

Раптом за стіною чується якийсь гамір. Господар завмирає, ніби кіт, готовий до стрибка. Хтось кашляє, сипле міцною лайкою, дзеленчать ключі, скрипить замок, й двері відчиняються. На порозі стоїть рудий вусань у вишиванці. В руках він тримає свічку.

— Франко? — з удаваним здивуванням запитує Господар. — Яка радість, друже!

І вони обіймаються. Поет здається ще молодшим, аніж у їхню останню зустріч уві сні. Відразу згадуються довгі вечори у Стрийському парку, коли вони з Франком обмінювалися історіями.

Господар любив ділитися своїми спогадами з письменниками. Самому бракувало часу написати якийсь роман чи хоча б

повість, а так балакаєш собі, а інші записують. Але Франко й від себе багато додав. Талант же!

— Ходімо-ходімо! — Франко нетерпляче махає рукою. Його голос повертає Господаря до реальності. Минуле відступає, а перед очима — знову похмурі стіни камери.

— А чому ми маємо вам довіряти? — трохи злякано запитує Коляда. Такі неочікувані порятунки у його плани не входять. — Ану ж це пастка?

— Можливо, — погоджується Франко. — Не підеш, не дізнаєшся. Але якщо волієш залишитися тут: ласкаво прошу.

— Ні-ні! — поквалпно заперечує Коляда. — Я піду з вами. Однак, — із притиском додає він, — якщо це пастка, я буду оборонятися. Навіть ціною життя.

— Ласкаво прошу, — ще раз повторює Франко. Тільки цього разу вже роздратованіше.

Господар, який іде першим, вдаряється у щось невидиме й холодне. Ніби серед коридору враз постали двері з криги. Потираючи плече, Господар другою рукою торкається завади. Спершу вона видається геть прозорою, але там, де падає світло від свічки, видно сріблястий відблиск.

— От трясця, — роздратовано каже Франко. Загалом мерці не відчують страху. Але зараз він готовий посперечатися з цим. Це ж треба, щоб усе сталося тоді, коли ось-ось вкотре мала явитися любов.

— Усе пропало, — в голосі Коляди з'являються істеричні нотки. — Тепер ми ще й розсердимо їх. Краще повернутися назад.

— Тихо, — шикає Господар. Він намагається достукатися до міста. Але Львів наче залишився по той бік криги. А навколо — лише порожнеча.

— Там хтось є, — каже Франко. Свічка у його руках починає тремтіти. — У кінці коридору.

Там і справді чорніє тінь.

— Що б ви без мене робили, — каже вона, підіймаючи ліхтарик на рівень очей. Світло вихоплює з темряви мідний кучерик Агнешки й довгий тонкий шрам, який веде від лівого ока до брови.

— Ти звідки? — видихає Франко.

Агнешка досі не підводить очей на Господаря. Натомість вона приязно усміхається Франкові й каже так злісно, як тільки може:

— Коли затіваєш якісь збитки у Львові, не попередити мене — геть нерозумно. А вчительки у школах іще розповідають дітям, що Іван Якович був генієм.

— Це все через мене, — втручається Господар. Він підходить ближче до крижаних дверей, і Агнешка нарешті дозволяє собі зустрітися поглядом. Мить вони дивляться одне на одного, й навіть Франко не наважується зронити якийсь жарт, а тоді Агнешка здіймає руки, й старими мурами проходить вібрація. Двері не зрушуються з місця.

Агнешка знає слова, які можуть відімкнути усі замки світу, але тут вони безсилі. Доводиться раз по раз намагатися зрушити гору криги власними силами. Мури зачалися. Вітер видає звуки, схожі на стогін.

— Допоможи мені, — шепоче Агнешка до міста. — І я обіцяю, що ніколи тебе не покину. Й так не покинула б, ти ж знаєш.

Львів уважно її слухає, а тоді бере слова й записує їх на дахах кам'яниць — вони сяють між мансард і терас, як місцеві зорі. Сила Львова смакує, як гіркий шоколад із кавовими нотками. Агнешка відчуває її на язичку. Стає так тепло, наче після подвійного глінтвейну. Відчуваючи, що зараз двері впадуть, Агнешка робить крок назад. Саме вчасно: крига тріскає й розсипається уламками біля носаків її чобітків.

— Ти винен мені розмову, — каже Агнешка.

Господар ледь уклоняється. На його губах з'являється усмішка:

— У будь-який зручний для тебе час.

Вони глипають одне на одного так довго, що за цей час можна зварити каву.

Господар та Агнешка заприятелювали, коли Львів був трішки молодшим.

Вуличні музиканти ще не співали Вакарчука та Скрябіна. «Світоч» спокійно жив без «Нестле». А найстаріші жителі після недільної чарки наспівували «В Стрийському парку ми ся здибали з тобов».

Агнешка носила стару джинсову куртку з шипами на плечах, крутила зі зеленого волосся химерні зачіски, курила дешеві цигарки, купувала «Четвер» та цитувала Іздрика.

Господар грався у художника. Малював над містом тумани. Збирав гравюри зі зображеннями місцевих чудовиськ. Колекціонував шпильки для волосся та плетені браслети, які вродливі панночки після третього келиху вина губили у його майстерні.

Агнешка теж часто туди навідувалася. От тільки цікавили її не карпатські вина чи мистецькі розмови. І, тим більше, не усмішка Господаря, яка, на думку панночок, осяювала Львів ясніше, ніж саме Сонце. Агнешка збирала старі легенди. Надто вже захоплювали її епохи, коли на вулицях можна було вільно творити дива. Коли литовські та польські королівни приїжджали до Львова за зіллям для кохання, а вампіри після заходу сонця допомагали обороняти місто від ворогів із великих доріг. Господар знав таких історій безліч. Зрештою, з них складалося все його життя.

Понад усе Агнешка любила байки про Полтву.

— Знаєш, чому її в асфальт закатали? — питав Господар.

— Погано поводитися? — жартома відповідала чарівниця.

Хоча, насправді, вона знала. Бо Господар розповідав разів триста. Полтва у Львові була його улюбленицею. Подейкували, колись давно він пробував там утопитися. Але, природно, не вдалося.

— Річка, — мрійливо розпочинав Господар, — сакральна в усіх культурах. Вода, яка вдихає життя у мертвих і забирає дихання живих. Легенда. Диво. Мрія. Найбільша аномалія смертного світу. Ходімо, послухаєш.

Він простягав руку, й Агнешка вклала у неї власну долоню.

Вони лягали на асфальт, розставляли руки, як два вітряки.

— Уявляєш, — казав Господар, — ми собі тут лежимо, а під нами протікає Ріка. Я б сказав, що це маячня. Якби сам не бачив, як річку заливають у бетон. Чуєш, як гомонить вода? Невдоволено. Злісно. Закляття якісь нашіптує.

Агнешка прислухалася.

Звуки міста змінювалися, як картинки у калейдоскопі. Дзеленчав трамвай. Вуличний музикант грав на скрипці. Нявчав кіт. У кнайпі неподалік хтось розказував анекдот, і компанія заходила реготом. Однак річка мовчала. Або чарівниці просто бракувало слуху, щоб її почути.

Одного разу, коли Господар перебрав з вином, Агнешка дізналася, що головна битва за Львів іще попереду.

— Ти не уявляєш, що тут буде коїтися, — зізнавався захмелілий Господар, наштотуючись у майстерні то на один, то на другий мольберт. — Нам усім торба. Мальована.

Раптом він упав на стару канапу, а вже наступної миті захропив, як Спляча Красуня.

Агнешка тоді лише скептично усміхалася. Вона вкрила Господаря картатою ковдрою й пішла на кухню варити собі каву.

Нарешті — свіже морозяне повітря. Воно б'є під дих, а сліпуча білизна жалить, мов оса.

— Я осліп? — розгублено запитує Коляда.

— Скоро все прийде в норму, — пояснив Господар. — За стільки часу твої очі відвикли від світла.

На самого Господаря ці людські правила не діють. Він роззирається навколо, ніби раптом побачив перше диво світу. Це ж треба, а життя не зупинилося. Місто дихає, працює, розважається, переодягається з однієї пори в іншу.

— І куди ми тепер? — намагаючись зігритися, Франко тупцює на місці. Ці львівські зими його доконають. Навіть

швидше, ніж Грушевський²¹.

— Я до Відня! — поспіхом заявляє Коляда. — Першим літаком. Або потягом. Або пішки.

— Ти де зараз живеш? На Личаківському? — запитує Господар у Франка.

— У бібліотеці Стефаніка, — кілька сніжинок приземляються Франкові на комір, і він з огидою струшує їх. — Місцевий привид здав кімнату за коньяк та вірші. Після Личаківського хотілося ближче до живих, але щоб у тиші.

— Тоді їдемо туди, — вирішує Господар. — Сподіваюся, привид випив не весь коньяк?

— Він заховав його у глобус і забув про це. То я іноді нишком куштую, — Франко хитро усміхається собі у вуса: іронія, легка втома, бездоганний план. Колись від цієї фірмової усмішки панночки просто мліли. Та й зараз мліють. Просто колись живі, а тепер мертві. Зрештою, зміни — це завжди на краще.

— Ніякої бібліотеки! Я їду до Відня! — мляво протестує Коляда. Він уже збагнув, що нічого тут не вирішує.

Франко й Господар мовчать. Тільки запитально дивляться на нього. Тому Коляда махає рукою:

— Ну, добре. Коньяк то коньяк.

²⁰ Demel — віденська цукерня, заснована 1786 року і розташована на вулиці Кольмаркт у Внутрішньому Місті.

²¹ Іван Франко критично оцінював останні томи «Історії України-Руси» Михайла Грушевського. Вони були сусідами у львівському підміському тоді кварталі й часто сварилися.

Розділ 25

Кілька днів після вибуху Яна валяється у лікарні.

— Все пішло не за планом, але ми вижили, — підбадьорливо усміхається Агнешка, яка принесла букет пролісків. Після лежання у труні шкіра чарівниці ще зберігає синюватий відтінок. — Не скисай, як старе молоко. Щось придумаємо.

— Потік людей не зупиняється, — каже Яна. Як же їй хочеться зірвати з себе дроти й вимкнути клятву «пищалку» у сусідній палаті. — Й усі з раптовою амнезією. Уяви, чоловік привів дружину, яка забула його через кілька хвилин після реєстрації шлюбу. У весільній сукні, з вельоном і букетом, а очі — геть пусті. Гірше хіба що, коли батьки приводять дітей. Або навпаки. — Яна завжди сумувала, що вся її рідня залишилася у Ворохті, але тепер рада цьому.

— Щось вигидаємо, — ще раз повторює Агнешка, вивчаючи свої ботфорти, аби тільки не зустрічатися поглядом із Яною. — Головне: одужуй. Я почуваюся винною максимум раз на сто років. І оце якраз він. Не треба було втягувати тебе у це.

— Ми всі втягнуті у це. Так чи інакше. Як там Йозеф?

— Як завжди, чудить, — усміхається Агнешка. — Зараз у Карпатах. Не хвилюйся, я стежу за ним.

Я — Яна з Ворохти.

Я мрію відкрити свою детективну агенцію.

Я обожаю Різдво. Передивилася всі фільми з поміткою Christmas на Netflix. Колекціоную снігові кулі. Ношу светри з оленями й Сантою. Досі пишу листи святому Миколаю. Щиро вірю, що Санта й Миколай — брати.

У мене є сварливий кіт. І мертвий... друг?

Дорогою до старої квартири (а який вже сенс ховатися?) Яна постійно повторює ці слова. Вона не може забути себе. Якщо побачить вершників, покаже їм середній палець і піде собі далі.

Вдома господарює пил. Яна витягає з нього неонову вивіску: «Детективна агенція Яни Голмс». Претензійно? Без сумніву. Але коли маєш мрію, вже якось байдуже, хто що подумає.

Далі Яна йде на Вернісаж. Зазвичай вона — помічниця Шерлока. Однак сьогодні побуде правою рукою Санти. І здійснить мрію. Не свою. Однак так іще приємніше.

Розділ 26

У срібній пляшечці — золота смерть.

Коляда стискає її так міцно, що біліють кісточки. Годинник на стіні відраховує хвилини. Ще трішки, й він має відчути, як сили покидають начебто вічне тіло. Він уже й так почав кашляти кров'ю. Хоча й намагається приховати це від Франка.

Колись Коляда отримав талант в обмін на послугу, а тепер сидить під дверима імпровізованої спальні Господаря, стискаючи пляшечку з повільною отрутою. Щоб вона спрацювала, достатньо просто тримати поблизу від Господаря. Що там таке, Коляда не знав. Та й знати не хотів. Якби клятий Франко не втрутився, все було б простіше.

Місцевий привид, який розносить по кімнатах лампи, запитально підіймає сиву брову.

— Не можу заснути, — пояснює Коляда.

Зрештою, він підводиться й рушає до виходу. Господар має бути надто виснаженим, аби помітити його відсутність.

Коли вершники вирішили, що вже час їхати до Львова, вони шукали союзника — когось зі світу мертвих, хто відчинить їм ворота Личаківського — святої святих міста.

З кандидатом Коляда визначився відразу. Родинну «львівську» легенду про родича, який загинув на дуелі, він уперше почув ще у ранньому дитинстві. Тоді дідусь перебрав бренд і розповів, як його тато з Кракова їздив купувати труну своєму небожу. Бо сім'я просто залишила тіло у морзі. Так би й згнило десь, викинуте на вулицю.

«Дивні люди були ці Ангери, — казав дідусь, і його сиві вуса смикалися від нервового збудження. — Одні казали, що водяться з алхіміками, інші — що передають одне одному у спадок по крові божевілля. Сестра покійного заробляла на життя тим, що балакала з духами, аж доки не кинулася з балкона Італійського дворика. А сам він був іще тим головним болем, аж доки не впіймав кулю собі у чоло».

Надгробки дримають у місячному сяйві.

Свої візити на Личаківський Коляда хоче приховати від усіх місцевих, тому так роззирається на всі боки, що мало не перечіплюється через лампадку. Ще й запалену до того ж.

«От така твоя лиха доля, мрієш про концертні зали, а вештаєшся цвинтарем», — думає він, стукаючи у склеп.

Роман Анґер визирає на вулицю. Коли бачить Коляду, на його обличчі відбивається полегшення:

— А я вже думав, що ви не прийдете.

— Навіть не сподівайся на це. Вийти з гри вже запізно.

— На моє й ваше щастя, — зауважує Роман.

— На ваше й наше щастя, — повторює Коляда.

Вони обмінюються коротким потиском рук.

— Ви знову прийшли, щоб сказати, що нічого не готово? Надто зволікаєте. Я б хотів швидше перейти до справ, — зауважує Роман.

— Чекали, щоб забуття розійшлося по всіх кутках. Але залишилися лічені дні. Господар знесилений, чарівниці — здебільшого мертві, нам ніхто не завадить, — заспокоює його Коляда. — Час і дату повідомлю додатково. Тоді відразу йди й відчиняй ворота. Місто тебе послухає, бо ти ж — його. Думаю, мені не варто нагадувати, що станеться, якщо підведеш «нас»? — на останньому слові Коляда робить наголос. Йому подобається думати, що він із вершниками в одній команді.

— Можеш не сумніватися, я нічого не хочу так сильно, як вийти звідси, — заспокоює Анґер. — Ви пообіцяли мені привілей, який має Франко, а я погодився.

— Щира цікавість, а що ти робитимеш? Львова ж не буде. Усі, кого ти знав, давно лежать під могильними плитами. А ті, хто ще живі, скоро стануть мертвими.

— Я знайду, чим зайнятися, — посміхається Роман.

стежиною хтось спускається. Коляда сіпається. Роман примружується, щоб розгледіти, кого це несе. Яна. Тримає так

багато пуделок, що видно тільки кінчик носа. Після вибуху у неї погіршився зір, тому на носі тримаються окуляри у тонкій синій (під колір волосся) оправі.

— Це що за біда? — супиться Коляда. Він уже зметикував, що не встигне чкурнути. — Якщо це пастка, попереджую.

— Заспокойся. Це до мене. Вдамо приятельську зустріч, — обличчя Романа осяює приязна усмішка.

«Лицемірство — теж талант», — вирішує Коляда.

Яна підходить ближче.

Зупиняється, світить ліхтариком, бачить того, кого давно вважала зниклим, й пуделка падають, розсипаючись по снігу.

— Володимире?

— Ні. Тобто так. А ви звідки мене знаєте?

— Вас шукає весь Львів, — розгублюється Яна.

Аж тепер Коляда розуміє: перед ним жива. Він тяжко зітхає:

— Будь ласка, не розказуйте нікому, що бачили мене.

— Але за вас усі хвилюються, — бурмоче Яна. — Поліція, волонтери, шанувальники. Люди місця собі не знаходять. Я читала у новинках, що ваша дівчина збирається прилетіти до Львова, аби особисто контролювати процес. Думаю, вона вже не вірить, що ви живі.

— Яно, — Роман піднімає пуделко, що вилетіло їй із рук, — якщо Володимир пішов від усіх, отже, є причина, чи не так?

Яна киває.

— Отже, — продовжив Ангер, — ти розумієш, що це варто тримати в таємниці? Інакше всі найгірші припущення можуть стати реальністю.

— Тоді цю зустріч я заберу зі собою у могилу, — нервово регоче Яна. — Я рада, що з вами все гаразд.

— Я теж радий, — усмішка Коляди більше нагадує гримасу. Жодної фірмової чарівності, якої на постерах і листівках — аж із надлишком. — Я вже йтиму. Бувай, Романе. Яно, приємно було познайомитися.

— Не знаю, як ти, а мені хочеться до вогню, — ніби нічого не сталося, заявляє Роман. — Пропоную розпалити коминок та

випити чаю.

— Ти йди, а мені потрібно ще дещо зробити тут, — каже Яна. — Не дарма ж я тягнула всі ці пуделка!

— До речі, а для чого вони?

— Якщо ми не можемо вийти у місто, місто прийде до нас. Зачекай мене у гробівці, я покличу, коли можна буде, — усміхається Яна. Їй трохи відлягає від серця. Зрештою, не варто псувати такий чудовий вечір. Особливо, не знаючи, скільки їх ще залишилося попереду.

Коли Роман зачиняє за собою двері, Яна розпаковує пуделка. На щастя, вуличний художник не обдурив. Ще тиждень тому, задумавши свій подарунок, Яна замовила у нього картини з найвідомішими локаціями Львова. Оперний. Площа Ринок. Цукерня на Коперника. «Жорж». Запаливши золоті новорічні вогники (ніяких свічок, їх на цвинтарі й так вистачає), Яна влаштовує імпровізований вернісаж. А тоді дістає термос й розливає каву з «Креденсу» у два гарних горнятка.

Повернувшись у склеп, Яна ледве тамує радісне нетерпіння. Роман зустрічає її в дверях. Він виглядає схвильованим. Хоча зовсім не через сюрприз. Просто ще не відійшов після інциденту з Колядою.

— Заплющ очі, — просить Яна.

Роман слухається.

Тоді вона бере його за руку й виводить із гробівця на вулицю — у великий Львів, хоча й намальований. Навколо знову кружляють сніжинки.

— Тепер розплющуй, — дозволяє Яна. Від радісного збудження вона мало не підстрибує.

— Як? Що ти зробила? — шоковано запитує Роман, торкаючись контурів Оперного. Іншою рукою накриває пасаж Андреоллі. Тривога на обличчі Романа змінюється болем, який він намагається приховати. Повернення додому.

Світло золотих вогників опадає на Романа і Яну дощем. Вони стоять і дивляться одне на одного. Зрештою Роман каже:

— Дякую.

— Я не зробила гірше? Ану ж не варто? — Яну огортає запізнілий страх.

— Ні, — усмішка Романа зігриває, як глінтвейн. — Так добре ніхто не робив уже сотню років.

— Тоді ловимо цей момент, — Яна витягає з торбинки навушники. — Дуже сподіваюся, що на тебе еволюція також попрацює.

— Що це? — Роман позирає з легкою недовірою.

— Роби, як я, — Яна вкладає навушник собі у вухо.

Романові вдається повторити з третьої спроби. Яна вмикає пісню на телефоні. «Давай виключим світло і будем мовчати», — співає Скрябін. Роман сіпається. М'язи на його обличчі напружуються. Кілька митей він не дихає, наче чекає пострілу, а тоді самими губами, щоб не перебивати співаків, шепоче:

— Як?

— Диво, не інакше, — так само пошепки відповідає Яна. — Тепер ми можемо носити з собою музику. Але не те, щоб стали щасливішими.

Кілька митей Роман насолоджується музикою, а тоді запитує:

— Можна запросити тебе на танець?

— Дуже прошу, — Яна жартівливо вклоняється.

Одну руку Роман кладе їй на плечі, а іншою — переплітає їхні пальці. Крок. Тоді ще один. Танець виходить трохи незграбним, а рухи — повільними. За більш ніж сто років Роман розучився вести, а Яна наступає йому на носики. Проте байдуже.

— «Місяць упав, темно в кімнаті, як добре, що ти навчилася мовчати». Золоті вогники падають на сніг, як зорі. Пахне кавою, корицею, ніччю. Яна вже навіть майже звикла, що руки у Романа завше холодні.

Розділ 27

Не встигає Коляда вийти за ворота Личаківського, як хтось хапає його за комір плаща.

— Що ви собі дозволяєте? — злякано верещить музикант.

— О, я лише захищаюся, — весело озивається Господар, — від набридливого гостя, який приїхав у мій дім і вирішив мене отруїти. Яка фантастична наївність від того, хто мав би прорахувати кожен крок. Ти б іще вклався зі мною у ліжку з цією пляшечкою.

— Відпусти мене, — шипить Коляда.

— З радістю, — заявляє Господар. — Це наша остання зустріч. Я тебе відпускаю.

— Я нікуди не поїду, я тебе не боюся, — Коляда хоче витягнути пляшечку й бризнути мертвою водою в обличчя Господарю. Але руки відмовляються слухатися.

— Я міг би прикликати холерників, щоб вони розірвали тебе на шматки. Але кров мені не до вподоби, — ситуація розважає Господаря. — У мене є краща ідея. Тобі цікаво дізнатися?

— Це марна справа, — розсміявся Коляда. — Вершники вже тут, і вони не відступлять. Тобі не так багато вже й залишилося. Я ж бачу. Блідий. Кашляєш кров'ю. Кількість забутих у Львові зростає. Холерники полюють на мертвих. Уже навіть на Личаківському спокою нема. Зате є союзник. Колись про ці дні напишуть у підручниках. Тоді Львів згадуватимуть, як Атлантиду. Щось чули, а був не був, хто ж розбере?

— Твої вершники нічого про мене не знають. Міркую, вони б здивувалися, якби почули, що я пив мертву воду. Тому з таким же успіхом ти міг би носити біля себе «Шанель № 5». Люблю цей запах, — довірливо повідомляє Господар. — Взагалі не розумію, для чого ділити запахи на чоловічі та жіночі.

Ноги Коляди раптом підгинаються. Він осідає на сніг і боляче вдаряється сідницями об бруківку.

— Я одного не втямлю, — розводить руками Господар, — нафіга ти здався вершникам? Самі не могли від мене позбутися. Такі злякані чи що?

— Ми цього не обговорювали, — бурчить Коляда.

— А що обговорювали? — доброзичливо запитує Господар.

— Думаєш, так легко стати другим Моцартом? Та ще й у Відні. Місті, звідки ще й перший начебто не пішов. Я завжди був доволі посереднім, але старанним. Завдяки цьому й вступив до консерваторії. Але тверезо оцінював свої можливості: зірок із неба мені не вхопити. Хіба їхати у якесь маленьке містечко й на пів ставки вчити дітей музики. А тут одного вечора у кав'ярні до мене підсів чоловік у масці. Я думав, що хильнув забагато пива. Або заснув й мені сниться якась маячня з життя реального Моцарта. Але незнайомиць не пропонував мені написати «Реквієм». Він сказав, що дасть мені талант і славу. У відповідь я маю виконати всі його забаганки, — губи Коляди кривляться у хитрій усмішці. — Щиро кажучи, я не роздумував. Хто від такого відмовиться?

— Ніхто, — погодився Господар. — А що мені тепер із тобою робити? Може, втопити у діжці з кавою. Це було б так польвівському.

— Це нічого не дасть, — Коляда навіть спроби підвестися не робить. А навіщо? — Коли ти усе второпав?

— Першого ж дня. Я відразу почув мертву воду. Але не хвилюйся, це не твоя помилка. Усі претензії та побажання слід адресувати вершникам.

— Можна останнє прохання? — сумно посміхається Коляда.

— Прошу дуже, — дозволяє Господар.

— Перекажи Констанції, що я ніколи її не кохав.

— Справді?

— Ні. Але нехай не оплакує мене. Вона терпіти не може чорний.

— Домовилися, — Господар плескає Коляду по плечу. — А тепер бувай.

Перед очима музиканта пливе світ. Коляда рвучко береться за горло й жадібно, як рибина, викинута на берег, хапає повітря. От і все. Се ля ві. Зір згасає, останнє, що бачить Коляда, — вогні трамвая, котрий наближається.

— Браво, — Франко жартівливо плескає. Весь цей час він маскувався під звичайного перехожого з газетою. — Навіть я налякався.

Господар потер руки, намагаючись зігрітися. Його морозить.

— Забирай тіло. Він спатиме кілька діб, а коли прокинеться, не згадає нічого з подій останніх шести років. Леді Відень обіцяла прислати захищений потяг. Не хоче втрачати свого другого Моцарта.

Франко бере Коляду попід руки й затуляє у трамвай. Господар салютує їм на прощання.

Зривається холодний вітер. Господар підіймає комір плаща: Львово, дядьку, годі вже всіх морозити. Хоча б на прощання потіш погодою. Господар знає, що історія добігає кінця.

І справа тут не в мертвій воді, яку так любовно притискав до себе Коляда. Господар зводить навколо міста захисні невидимі мури. Замість цегли та піску віддає свою кров і власне тепло. Але мури падають знов й знову. Залишається так мало сил і так багато людей, яких треба було вберегти. Живих і мертвих.

Розділ 28

Життя кожного пристойного міста крутиться навколо трьох локацій: цвинтаря, кнайпи та пошти. Господареві пощастило. Його кореспонденцію на Львівський двірець привозить потяг-примара, а телефонну лінію засекретили першого ж дня після появи у місті зв'язку.

Для дзвінків газдам і газдиням він використовує телефонну будку, захвану в імпровізованому офісі: запиленому горищі старого будинку навпроти каплиці Боїмів. «Світ кави», розташований по сусідству, — приємний бонус.

Піднімаючись сходами, Господар мусить зробити павзу, аби відпочити. «Ото дожився ти, друже», — невесело посміхається він. Сили втікають, як гроші на подарунки у час Різдвяних свят, а хустинки, які Господар носить у маринарці, вже частіше зафарбовуються кров'ю.

Якийсь умілець зробив у будинку таке низьке горище, що, аби там пройтися, доводиться згинатися у три погібелі. Господар знімає капелюха й вішає плащ на вішак.

Колись він намагався облаштувати щось на кшталт офісу: поставив книжкові полиці та закинув у шухляду старого комода кілька пачок «Крекеру». Родзинкою стала репродукція Джоконди, яку Господар повісив на стіні навпроти вікна. Скільки ж вони з Парижем сварилися через цю картину. Господар був ладен заплатити будь-які гроші, щоб викупити її. А Париж так гучно волав «тільки через мій знекровлений труп», що навіть у Новому світі було чути.

Набираючи номер емоційного колеги, Господар навіть трішки нервує.

Але Париж звучить радісно та схвильовано:

— А ми все гадали, що сталося. Куди ти зник? Відправили газду Гданська до Львова, але він повернувся геть без спогадів.

Коротко й без надмірних емоцій Господар переказує події останніх тижнів.

— Тебе схопили? — видихає Париж. Сама думка про таке здається божевіллям. Газди й газдині ніколи навіть не пробували знищити одне одного. Зазвичай, проблеми створюють люди. А міста зупиняють війни.

— Товариш дивом врятував. Але Львову це багато вартувало, — зізнається Господар. — Мені теж. Щиро кажучи, гадки не маю, на скільки нас іще вистачить. А вершники, схоже, ще й не взялися до справи. Їх бачать то тут, то там. Вони вбивають чарівниць і забирають спогади наших людей. Я намагаюся збагнути, хто вони. Однак наразі безуспішно. Мені потрібна допомога.

— Гадаєш, ці вершники налаштовані серйозно? — запитує Париж.

— Якщо не зупинити їх тут, вони підуть до вас. Тим більше, що у Коляди була мертва вода. Він намагався ослабити мене нею, — тут Господар коротко сміється. — Уявляєш, мертва, най його качка копне, вода?

— Але останні криниці з нею фіксували тисячі років тому, — голос Парижа стає ще стурбованішим. Тоді сталися події, про які всі воліють мовчати. — Думаєш, вони?

— Упевнений, — каже Господар, беручи з пачки один крекер й крутячи його у руках.

Вже за кілька годин у Брюсселі починається нарада.

Одні учасники прибули в автівках із тонованим склом. Інші — у позолочених каретах. Газда Амстердама прийшов пішки. Він — демократичний, тому прилетів до бельгійської столиці лоукостером.

Спершу Париж розкриває деталі своєї розмови з Господарем. Залою пролітає шепіт. Газди й газдині виглядають стурбованими. Однак за мить відволікаються на келихи зі шампанським й тарталетки.

— Нам необхідно максимально долучитися до порятунку Львова й нас усіх, — оголошує ґазда Парижа анґлійською. Всередині його аж пересмикувало, але не всі колеги знали французьку.

— Спершу зберемо інформацію. Пропоную виділити на це два дні. А тоді знову зібратися й подумати над подальшими кроками, — пропонує Берлін. — Нам узагалі потрібно втручатися у це? Львова шкода, але кожному з нас є що пильнувати.

Леді Женева обмахується віялом:

— Пропоную заявити, що ми «стурбовані». Або «занепокосні». Не можу обрати, як милозвучніше звучить.

— А є хоч якісь докази реальності цих лих? — цікавиться Будапешт.

— Наші чарівниці зараз узагалі не бачать майбутнього. Які докази вам ще потрібні? — з притиском каже ґаздиня Праги.

— Хіба не ми казали, що разом — сила? — обурюється ґазда Кракова.

— От-от, — киває йому ґаздиня Варшави. — Нам треба підняти архіви та надати Господарю Львова якнайбільше інформації.

Наступні кілька днів робота кипить. Ґазди й ґаздині, брязкаючи ключами, відмикають найстаріші архіви. Струшують пил із давніх рукописів. Розмотують сувої. Роблять перерву на каву й повертаються до роботи.

Зрештою, ґазда Лондона телефонує Господарю.

У слухавці чути якийсь шипіння — вочевидь, доєдналися телефонні привиди з інших міст.

Витримавши акторську павзу, ґазда Лондона щасливий повідомити:

— Щойно до Львова вирушив потяг. Він везе всю інформацію, яку нам удалося добути. Якщо це справді вони, можу лише повторити те, що завжди кажу: ми з вами, доки ми разом, ми непереможні.

— Дякую, друже, — приязно каже Господар. — Ніколи не забуду.

«Якщо у мене буде на це час», — подумки додає він.

Розділ 29

У Львові залишаються всього дві чарівниці: Агнешка й Ольгерда. Зустрівшись «Під блакитною трояндою», вони вступають у коротку боротьбу: чари і жодних правил. Ольгерда втрачає здатність читати думки, а Агнешка — руку. Кров заливає стіни, підлогу, кавові столики, золотий годинник, здається, що весь світ. Біль такий сильний, що навіть закричати неможливо.

— Я ж казала: навіть не пробуй. Вбити тебе я не можу, але якщо ще раз трапишся мені на шляху, знову опинишся у труні. Тільки от газди Гданська, який тебе врятує, не буде, — каже Ольгерда, насолоджуючись тим, як Агнешка корчиться на підлозі.

Верховна зникає, залишаючи по собі хмарку солодкуватих парфумів.

— Ти тут? Чуєш? — із останніх сил кличе Агнешка.

— Ходи на ручки, — каже Господар, обережно її підіймаючи.

— Ти прийшов?

— Запізно, — Господар кладе Агнешку на канапу біля коминка й, заплющивши очі, просить Львів їй допомогти. Рука, звісно, не відросте. Але якщо місто захоче, рани воно залікує. Львів любить свою Агнешку. Так сильно, що вже за кілька хвилин, коли від болю залишається блискавка спогаду, вона знаходить сили усміхнутися:

— Стільки років, а ти не постарішав ані на день.

— Стільки століть, а ти досі — найчарівніша з чарівниць.

Господар обіймає Агнешку. Їй у ніс вдаряє аромат його улюблених лавандових парфумів. «Ти пахнеш, як костел на Краківській».

— Здається, наче й нічого не змінилося. Хіба «Четвер»²² перестали друкувати, — усміхається Господар.

— Знаєш, коли я згадувала, що ти теж живеш у Львові, мені ставало якось спокійніше, — зізнається Агнешка. — Стільки років ходимо одними вулицями, але так і не зустрілися. Я навіть злостилася в один час. Ти так раптово зник. Мені не було з ким красти у трамваях студентські, щоб потім пообідати сирниками з універу Франка.

Господар розводить руками:

— Ти завжди знала, де мене шукати.

— Знала, — погоджується Агнешка, — проте це не те. Прийти до тебе означало б, що трапилося щось лихе. Як-от зараз.

Господар довго мовчить, а тоді, зрештою, усміхається — він уміє якось так лукаво й хороше усміхатися, що Агнешці аж серце щемить:

— Коли побачиш Франка, не згадуй про ті сирники, будь ласка.

— Гадаєш, йому стане сумно? Хоча я розумію, мабуть, не дуже приємно, коли пишеш сотні творів, а твій університет обожнюють через сирники зі згущеним молоком у їдальні, — розмірковує Агнешка.

— Він просто сир не любить, — підморгує Господар. — Краще б там наливали яблучне вино.

— Якби у студентській їдальні наливали вино, я б сама не відмовилася отримати другу вищу освіту, — усміхається Агнешка.

— Як нам врятувати Львів від хаосу? — цікавиться Агнешка. Вони вже перебралися в її квартиру й тепер сидять із двома горнятками темної. За майже панорамними вікнами — чорнота: не всі місцеві тепер навіть можуть пригадати, що потрібно увімкнути світло. Охоронців критичної інфраструктури міняють щодня. У нових працівників забирають пам'ять швидше, ніж минає їхній перший робочий день.

— Врятуємо, — без краплі невпевненості заявляє Господар. — Але спершу мусимо зупинити час.

— Ти жартуєш? — Агнешка аж підстрибує на тапчані й мало не розхлюпує каву. Місце, де мала б бути рука, ніє. І це такий біль, що Львів його не забере.

— Яюсь мені це вже вдалося, — зізнається Господар. — 1939-го, якщо пригадуєш, що тоді було. Але тепер мені забракне сил. В умовах, які зараз склалися у Львові, зупинити час зможе тільки ґазда й верховна чарівниця Львова.

— Ольґерда — на боці вершників, — зітхає Агнешка. — Хоча я вже навіть не впевнена, що вона — верховна. Ковену ж більше немає.

Господар довго дивиться на Агнешку. Ніби щось зважує. В його очах водночас тепло та біль. Зрештою, якщо забракне відваги зізнатися зараз, можна цього вже ніколи й не зробити.

— Я завжди знав, що ти найдужча, — зітхнувши, починає Господар. — Ти мала стати львівською верховною. Але я не хотів для тебе такого життя. Ти навіть не уявляєш, який фізичний біль щодня відчуває Ольґерда. Її тіло ніби розривають на шматки сили усіх місцевих чарівниць. Тому, коли я мав передати комусь із вас верховенство, я обрав... не гарно так казати, але найменш симпатичну мені чарівницю. Зверхню, злу Ольґерду. Львів дуже сердився на мене за цей вибір. Але я ладен був потерпіти його немилість, аби допомогти тобі.

— Капець, — тільки й може вимовити Агнешка. У старому п'єці, яким уже років сто ніхто не користується за призначенням, спалахує вогонь. Так завжди буває, коли Агнешка сердиться. От тільки цього разу полум'я виривається й перекидається на штору.

— Ти сердися на мене? — запитує Господар, погасивши маленьку пожежу.

— Якби я була верховною, — безбарвним голосом каже Агнешка, — можливо, чарівниці не загинули б. Або нам удалося б звести жертви до мінімуму. Можливо, люди не

забували б, хто вони. Ти навіть не уявляєш, чого мені коштувало дивитися, як Львів зникає, а я — безсила.

— Вибач, — каже Господар. Наче це так просто.

Цієї миті Агнешка майже ненавидить його.

Вона відвертається. Не хоче бачити й чути.

— Я буду в бібліотеці Стефаника. Приходь, коли матимеш сили знову бути в одній команді зі мною, — Господар підводиться з канапи та йде до виходу.

Агнешка проводить його мовчанкою.

Чарівниці виглядають, як люди. Відчувають, як люди. Споживають їжу та воду, як люди. Однак помирають, як чарівниці. Зробивши останній подих, вони розчиняються, змішуються з повітрям, літають разом із вітром над дахами кам'яниць. Однак символічні могили все одно є — їх сестри окроплюють своєю кров'ю та прикрашають зеленню.

Після розмови з Господарем Агнешка йде на Замкову гору: тут львівські чарівниці облаштували свій цвинтар. Зі собою бере скриню зі сріблом — священним металом. Прошепотівши коротке замовляння, Агнешка дістає персні, сережки, браслети та намиста й кладе їх сестрам на могили.

— Даруйте. Прощайте. Я мала вас захистити.

За брамою — цвинтар людей. Звідти долинає шурхотіння. Агнешка насторожується й, примружившись, вдивляється у море зі золотих і червонястих вогників — запалених лампадок. Невже Ольгерда наважиться принести своє зло сюди?

— Убити-знищити-зруйнувати, — чується шипіння.

А, он воно що. Агнешка кладе останній перстень на могилу Кориці й рушає на звук. Ще тільки скелетів зараз бракувало. Останні кілька днів, після знищення Краківського цвинтаря, про них нічого не було чути. Й ось знову вдерлися у місце вічного спокою. Відповідальність перед мертвими — така ж, як відповідальність перед живими.

Коли Агнешка бачить, як кістяк витягає з гробівця дівчинку років восьми, а вона притискає до себе ведмедика, світ навколо спалахує. Полум'я пожирає холерників і саму Агнешку. Ніби стільки століть її сила чекала підтвердження своєї могутності. Верховна без ковену. Холерники не можуть відчувати болю, але, коли вогонь торкається їхніх кісток, корчаться та шиплять. Вогонь спалахує так, ніби хтось налив бензини. Вже торкається своїми «гарячими» квітами верхівок дерев. У небо до самотніх зірок здіймається дим.

«Зараз ти сама згоріш, — думає Агнешка. — Сьогодні вже втратила руку, не хотілося б іще й життя. Та байдуже! Зате місто залишиться без холерників».

Удалині чується сирена. Їдуть людські пожежні машини.

— Що ти коїш? — чує Агнешка голос Мстислава. Він завжди з'являється вчасно. Ціле щастя, що живий. Але от чи надовго?

— Відійди, — волає Агнешка. Їй так спекотно, що, здається, зараз зомліє. Ситуація виходить з-під контролю.

— Зараз тут будуть люди, — Мстислав, закриваючи голову плащем, намагається пробратися до Агнешки. — Загаси це все й ходімо звідси. Візьмемо каву, а тоді я відведу тебе, куди скажеш.

«Буде геть зле згоріти тут і зараз й більше ніколи не випити каву», — дурнувата думка повертає Агнешку до реальності. На цвинтарі вже немає жодного холерника. Тепер вогонь руйнує гробівці. З них визирають перелякані покійники. Вони навіть не лементують, не просять про допомогу, однак по очах видно, що зараз бояться її, Агнешку, можливо, навіть дужче, ніж живих скелетів. Якби Агнешці дати дзеркало, вона й сама себе злякається: у смарагдових очах палає живий вогонь.

— Годі, — просить Мстислав. Він іде крізь вогонь, як лицар із казки, й бере Агнешку за вцілілу руку. — Заспокойся.

Полум'я згасає. У небо здіймається дим.

— Усе добре, чуєш, усе гаразд, — каже Мстислав, обіймаючи Агнешку.

Вона похитується, мов п'яна.

— Мені треба до бібліотеки Стефаника.

Наступного ранку всі українські ЗМІ напишуть про моторошну пожежу у Львові.

— Я знав, що ти прийдеш, — лукаво посміхається Господар. — Але щоб помститися мені, не обов'язково було намагатися спалити пів міста.

— Забагато береш на себе, я просто хотіла захистити цвинтар від холерників.

Господар підводиться з крісла й підходить до Агнешки. В обвугленій сукні та із розтріпаним волоссям вона нагадує про той день, коли вони разом зупиняли орду під мурами міста. Успішно, до речі.

— Вибач. Будь ласка. Я б хотів мати змогу сказати щось, крім як «мені шкода», однак уже пізно. Єдине, що ми можемо, аби смерть чарівниць не була марною, зупинити вершників.

— Ти знаєш, хто вони? — запитує Агнешка. — Я тебе не вибачила. Однак співпраці нам, схоже, не уникнути.

Господар витягає із сейфа теку, яку надіслав йому Лондон. Вона досі пахне чаєм із бергамотом і сигарним димом.

— Читай. Тут усе, що вдалося зібрати газдам і газдиням.

Текст пливе перед очима.

Агнешка надто втомлена, щоб сприймати інформацію.

— Може, поспи? — запитує Господар. — Матеріали нікуди не подінуться.

Вона хоче заперечити. Однак повіки склеплюються, ніби хтось посипав їх цукром. Не встигає стрілка годинника на стіні пройти по колу, як Агнешка поринає у сон. Господар викликає місцевого Духа — старого професора. Здається, у світі немає жодної книжки, яку б він не прочитав за довге життя і ще довшу вічність. Схоже, Дух збирався до сну, бо вдягнутий у різдвяний светр із оленячим принтом.

— Принеси, будь ласка, ковдру, — просить Господар.

Попри вогонь під шкірою, Агнешка була ще тією замерзлякою.

Про всяк випадок Дух приносить ще два горнятка какао, посипаного корицею. Господар, накривши Агнешку картатою ковдрою, дивиться, як за вікном кружляють лапаті сніжинки. Бібліотека Стефаника рада гостям. Стара будівля, що дримає під засніженим дахом, веде розмову тихеньким поскрипуванням підлоги та потріскуванням дров у захищеному від сторонніх очей п'єці.

Господареві дуже не хочеться псувати казкову мить. Однак, слухаючи легеньке сопіння Агнешки, він знову та знову перечитує те, що надіслав ґазда Лондона.

Хто такі вершники? Господар дізнався про них невдовзі після того, як його звільнив Франко. Тоді сил було ще достатньо, аби самому зупинити час.

Минаючи кам'яного Грушевського, Господар відсалютував йому. Справжнє щастя, що давні історії канули у забуття. Не хотілося б прочитати про їхні з Грушевським пригоди у монографії якоїсь молоді та надміру допитливої дослідниці.

Час від часу Господар зупинявся й прислуховувався. Він не виключав, що незнайомі вороги можуть заскочити зненацька. Тоді лихо доведеться множити на два. Однак альтернативи не було. У цьому Господар завжди відчував найбільшу пастку для себе: усі, часто самі того не розуміючи, сподівалися на його захист, але йому самому не було до кого звернутися по допомогу.

Площа Ринок зустріла заметіллю. Годинник на Ратуші показував за десять хвилин північ. Господар виставив уперед руку, й між двома ударами його серця стрілки зупинились. Сніжинки завмерли у польоті. Одні — вище обіймів електродротів та неба. Інші — лише за кілька сантиметрів від бруківки.

Зупинити час можна лише тричі на сто років. У ХХ столітті Господар зробив це лише раз... 1939-го. І тоді дуже сподівався, що це востаннє. Але нове століття, нові біди. Хто б не був по той бік боротьби, він не має дізнатися головної таємниці міста.

Господар витер піт рукавом плаща. Коли зупиняв час, відчуття завжди були такі, ніби карета переїхала. Не те, щоб із Господарем хоч раз це траплялося, але уявляв він собі це саме так.

Львів'яни спали у своїх ліжках й навіть не підозрювали, що на якихось пів години перестали старіти. А Господар тим часом біг на Високий Замок. Там серед безлистих дерев, поблизу телевежі заховалася від сторонніх очей криниця з живою водою. Господареві подобалося думати, що її бачили тільки він і Данило Романович. Власне тоді король і вирішив, що час будувати місто.

Місцеві ліхтарі взимку трішки ледачіли: на снігових заметах навколо затишно вместилися темрява. Господар відгорнув гілля та, опустившись навколішки, почав відгортати сніг. Зрештою його пальці нашттовхнулися на срібний люк. Кожен, хто сюди приходив, бачив лише землю: вкриту снігом, травою або вогким опалим листям.

Господар сам облаштував криницю. Люк для неї викував найкращий у князівстві коваль, зобразивши левів, які лапами тримають сонце.

Доки у криниці багато води, місто може спати спокійно. Господар долонею зачерпнув із цеберця води й зробив кілька ковтків. На смак вона була, як мед, зібраний із перших весняних квітів.

— Дайте мені хоч якусь відповідь, — тихо сказав Господар, сумніваючись, що хтось його почує.

Годинник на міській Ратуші ожив, коли чоботи Господаря вже лічили сходинки до входу у бібліотеку Стефаніка. Легеньке «дзелень» розбудило kota, який спав на горищі у будинку «Світоча». Але загалом місто нічого не помітило.

Господар не знав, що буде далі. Тому скинув плаща й ліг. Засинаючи, він дивився, як зеленкуватий вогник настільної лампи перетікав у темні води річки. Чому вона текла у кімнаті, Господар не мав сил думати. З грудей рвався кашель. Коли Господар витер рот рукою, на долоні була кров. Він витратив надто багато сил. Тепер доведеться не один день валятися

у ліжку, щоб відновитися. Доки Господар думає, що, либонь, етап фінальної боротьби доведеться відкласти, бібліотека розтанула перед очима. Натомість з'явилася Агнешка.

— Я думаю податися в акторки. Нова епоха, нова я. Ходила тут на проби у театр Скарбека. Кажуть, у мене непогані шанси зіграти Катерину, — Агнешка дзвінко розсміялася та поправила капелюшок, який від її надміру енергійних рухів увесь час спадав.

Господар хотів щось відповісти. Аж раптом ніби з-під землі вилетів червоний трамвай. Водій п'яний чи під якоюсь бідую? За все життя Господар ні разу не бачив, щоб трамваї розганялися до такої швидкості.

Господар простягнув руку до Агнешки. Але його пальці вхопили тільки повітря. Чарівниця не закричала. Від цього було ще моторошніше. Вона мовчки зникла у пащі залізного монстра.

За якусь мить трамвай розтанув серед туману, залишивши після себе лише тремтіння скла у ліхтарницях. Й Агнешку, яка лежала у червоній калюжі. Господар не кинувся до неї. Жодного кроку не ступив, лише стояв, як ліхтарний стовп. А чарівниця лежала й широко розплющеними очима витріщалася на нього. Наче у театрі. Або кіно. Бо у реальності такого статися не могло.

Господар був певен: Агнешка переживе їх зі Львовом. А тоді через багато сотень років розкаже комусь історію про місто на березі річки, якої нема, та свого дурнуватою приятеля, котрий занадто часто втікав. Особливо тоді, коли варто було залишитися.

Запах крові змішався з ароматом шоколаду. Місто прокидалося. У будинку, в квартирі на другому поверсі покоївка відчинила віконниці. Вона була надто заспаною, щоб звернути увагу, що коїться внизу.

— От холера ясна! — злякано прошепотів хтось позаду.

Озирнувшись, Господар побачив ліхтарника — старого Грицька. Блідий, як квасне молоко, він зняв шапку й притиснув її до грудей.

— А що з панночкою сталося?

Ліхтарник? Господар звів очі до неба й розсміявся від полегшення. Який ліхтарник у Львові ХХІ століття? Тим більше, Грицько вмер ще 1912-го. Згорів над ранок у своїй комірчині.

Зірвався вітер. Він підхоплював цілі жмені снігу й кидав його у кам'яниці. Агнешка зникла. Отже, це справді кіно, у яке хтось його привів, не дочекавшись згоди. Що ж, Господар вирішив дивитися далі.

Старі духи, які спали у товщі стін, пробудилися й роздратовано забуркотіли. З Галицької вулиці на площу Ринок виїхали четверо вершників. Срібні підкови їхніх коней боляче вдарялися об бруківку.

Господар відчув, що задихається. Хтось наче заповів йому в груди й міцно стиснув серце. Вершники були вже так близько, що Господар розгледів: їхні обличчя затуляють вугільно-чорні маски, вкриті золотими візерунками, схожими на тріщини.

Коло замикалося. Один із вершників кинув на сніг каблучку. Затамувавши подих, Господар підняв її. Картинка перед очима почала розмиватися. Вершники тепер скидалися на чорні плями. Господар покрутив перед очима каблучку, намагаючись запам'ятати герб, викарбуваний на золотій пластині: змія пожирає скорпіона.

Замість сніжинок із неба сипалися чорні круки — провісники біди. Одна з пташок упала Господареві у долоню, й він із огидою відкинув маленький трупик.

Площа Ринок зникла. Господар прокинувся у Бібліотеці Стефаника.

— Дякую, Львово, — пробурмотів він.

Добре, що у бібліотеці не буває дефіциту паперу. Кілька годин Господар перемальовував герб, який побачив уві сні. Горе-художник. Змія більше нагадувала ціпок із колекції поважного галицького пана. А скорпіон скидався на цукерку, яку ліпив кондитер-стажер.

Малюнок, певна річ, допоміг. Тепер, отримавши мало не біографію вершників, Господар знає це напевно. Однак, якщо зізнатися глибоко в душі, ще дужче його хвилює доля Агнешки. Те, що від неї планує отримати Господар, вочевидь, набагато гірше, ніж смерть. Тим більше, для львівської чародійки.

²² «Четвер» — літературно-мистецький часопис концептуального спрямування; за визначенням його фундаторів, часопис «тексту і візії», заснований 1989-го й уперше виданий 1990 року. Засновником і головним редактором був Юрко Іздрик. Останнє число 30, вийшло 2008-го, часопис видавали у 1990–1997 і 1999–2008 рр.

Розділ 30

Кожне місто має свого ґазду або ґаздиню. Зазвичай вони живуть у мирі й зустрічаються раз на рік, аби обговорити співпрацю й підняти келихи іґристого за дружбу та процвітання. Але навіть у найсолодшому пуделку цукерок знайдеться одна з гівна замість шоколаду.

Ще кілька тисяч років тому ґазди чотирьох північних міст вирішили завоювати інші столиці. Для цього вони знищили свої міста. А їхні жителі, які могли б виступити проти своїх ґаздів (у ті часи про них іще знали), підтримали їх у цьому рішенні. Так світ побачив перших холерників — жадібних, тупих, здатних лише на жорстокість.

Звісно, ґаздам не вдалося завоювати міста.

Однак і власних вони вже не мали. Так і їздили як вигнанці на своїх конях по земних і небесних дорогах. Іноді, коли якійсь людині не щастило, вершники її забирали. Так у багатьох народів з'явився міт про Дике полювання.

Тепер же вершники вирішили повторити спробу.

Своєю рукою ґазда Вільнюса приписав: вочевидь, у них є мертва вода. Вона залишилася, коли вершники самі знищили свої міста. Саме мертва вода забирає у людей пам'ять.

— Чому ти впевнений, що ці вершники — наші? — Аґнешка відкладає папери. Щиро кажучи, вона не надто й здивована. Чомусь очікувала чогось схожого. Жадібність. Бажання захопити світ. Суцільна чорнота.

— Жива вода підказала, — посміхається Господар. Він уже знає, що буде потім.

Аґнешка як попередження підіймає руку:

— От тільки за воду не починай.

Господар зітхає. Йому хочеться спати. Довго-довго. Можливо, завжди. Тоді так не ламатиме кістки, й не буде цього кашлю, який доводилося стримувати з останніх сил, аби Аґнешка завчасно не налякалася.

— Я тобі ще три десятиліття тому розповів про криницю з живою водою.

— Я тоді не вірила й не повірю зараз, — безапеляційно заявляє Агнешка.

— Думаєш, Львів випадково збудували саме тут? Або чому Варшава саме там, де вона є? А не південніше чи північніше. Кожне місто побудоване на своїй криниці, яка дає йому силу й міць. — Господар втомлено прикладає пальці до скронь. Агнешка аж тепер звертає увагу, що нігті у нього вкриті чорним лаком. Вау, стильно.

— Хочеш сказати, що на Високому Замку є криниця, яка дарує безсмертя? Хочеш сказати, що ти з неї пив? — лютує Агнешка. — Я тижнями тебе шукала, щоб ти зараз мене годував оцими старими байками?

— Боюся, люди не зовсім точно переказали одне одному цю історію, — поблажливо всміхається Господар. Його дратує людська інтерпретація невідомості. Але водночас сердить те, що з плином років усе менше людей будували хоч якісь власні теорії про ірраціональність. — Жива вода не дарує людям безсмертя. Доки у криниці є вода, місто залишається на мапі світу. Якщо ж криниця висихає, місто йде у землю або під воду. Можливо, потім через тисячі років його відкопають археологи, але це, коли вже дуже пощастить.

— Якщо є жива вода, то звідки взялася мертва? Чи шановний ґазда напився?

— Є вона, є, — киває Господар. — Якщо місто руйнується й жива вода висихає, зазвичай, місцевий ґазда або ґаздиня також гинуть. Тоді у криниці з'являється мертва вода. З плином часу вона йде у землю. Але наші вершники самі знищили свої міста й зібрали мертву воду. Здається, саме так вони й хочуть діяти. Залити мертву воду у криниці з живою. Але щоб дістатися до серця Львова, їм треба ослабити всіх, хто захищає місто. Саме тому й розправилися з місцевими чарівницями. Залишилися тільки ти, як наймогутніша, й Ольґерда, котра роками була верховною.

— І що нам робити?

— Просити, щоб Львів показав майбутнє. Ти знаєш, як, — каже Господар. — Повір, мені дуже не хочеться цього робити.

— Облиш, — усміхається Агнешка, — важкі часи вимагають складних рішень. То що: просто зараз?

— Спершу мені треба зробити ковток живої води. Тоді місто матиме доступ до наших сердець.

Господарю не віриться, що це відбувається насправді. Все надто абсурдно. Надто несправедливо. Агнешка й Львів — як дві константи прекрасного у бентежному житті.

Дорога на Високий Замок — доволі сумнівне задоволення. Під ногами хлюпає, на голову тече. Схоже, Львів навіть не згадує про весну. У них завжди вельми специфічні стосунки.

— Яюсь надто буденно для такої миті, — зауважує Агнешка.

— Можу зателефонувати комусь із Оперного. Оркестр прийде і заграє нам епічну музику, — пропонує Господар.

Безлисті гілки тягнуть за волосся й дряпають щоки. Агнешка з люттю продирається крізь кущі. Нога ступає в ямку, заховану під гнилим листям. Проігнорувачи руку Господаря, Агнешка коротко лається.

Крок за кроком, й кущі відступають. З гори відкривається панорама на нічний сонний Львів. Вона завжди була бальзамом для серця Агнешки. Однак не цього разу.

Господар відгортає сніг, аж доки у світлі ліхтарика не зблискує віко люка. Агнешка затамовує подих. Тонкі лінії на сріблї спліталися у візерунки. Кожен, хто живе у Львові, хоч раз бачив їх уві сні. Хоча на ранок і не пригадує цього.

Господар відкидає люк. Агнешка присідає та зазирає у темінь. На глибині виблискує, як чорний діамант, вода. Жива криниця — уся історія Львова. Місто та його чарівниці завжди були єдиним цілим. Емоцій так багато, що перехоплює дух. Здається, наче простягнеш руку й торкнешся вічності.

— Як мені це зробити? — розгублюється Агнешка.

— Ти знаєш, — усміхається Господар. Він не виглядає зляканим або стривоженим. Витягнувши відро, зачерпуючи води — у світлі ліхтарів краплі нагадують рідке срібло — й робить ковток.

— Завжди знала, що саме я, зрештою, отримаю твоє серце, — щоб не заплакати, Агнешка сміється. — Тепер доведеться відбиватися від місцевих ревливих панн.

— Та скільки там тих панн, — Господар розводить руками, — щонайбільше кілька тисяч.

Агнешка витягає з кишені кинджал й добряче поливає його антисептиком. А тоді вмочує у живу воду. Руки тремтять. Очі пече від сліз, яким чарівниця не дозволяє текти по щоках.

Кілька митей Господар й Агнешка споглядають одне на одного.

«Все буде добре».

«Я боюся».

«Я теж».

Господар набирає повітря й змушує себе не заверещати, коли Агнешка кількома вправними рухами вирізає його серце.

Тепла кров зігриває руки. Пахне сіллю та металом. Агнешка заплющує очі. Серце таке легке. Це лякає і захоплює.

Кров усе тече, сніг під їхніми ногами забарвлюється у багрянець. Агнешка тремтить, як осиковий лист. Притиснувши руку до грудей, аби нутроці не вивалилися, Господар обережно знімає із себе плаща та накидає Агнешці на плечі.

Час тягнеться дуже повільно. Здається, минули роки, хоча насправді лише кілька хвилин, коли Агнешка повертає серце Господареві у груди та змиває снігом кров зі своїх долонь.

— Не знаю, що й сказати, — стиха мовить чарівниця. По її щоці тягнеться багрянний слід.

Господар підіймає обважнілу руку й стирає його:

— Зі Львовом усе буде добре?

— Зі Львовом буде, — ще тихіше відповідає Агнешка. — Ти готовий почути?

— Аякже, — про всяк випадок Господар умикає диктофон.

Про свій дар читати майбутнє по серцях Агнешка розповіла Господареві після двох пляшок смородинового вина, яке Франко привіз із Криворівні.

Господареві тоді стало дуже цікаво спробувати. Він знав, що точно не помре, але турбувався за Львів. Раптом ще землю затрусить. Або Полтва вийде з берегів і затопить усе. Або ціну на проїзд у міському транспорті вчергове підвищать.

На щастя, тоді він так і не ризикнув. Бо вже згодом дізнався: той, хто дізнається долю Львова, має негайно виїхати з міста та більше ніколи не повертатися.

Господар проводить Агнешку на вокзал. Потяг-примара вже чекає їх, готовий узяти курс на Прагу. До відправлення потяга залишається хвилина. Агнешка викидає пластянку від кави у смітник й обіймає Господаря. Кучері чарівниці лоскочуть йому ніздрі.

Скільки ж разів вони так обіймалися. Після перемоги над кочівниками. Коли напилися сидру й звалилися зі замкової гори. У Стрийському парку, коли зі Львова пішла війна. На прокиданнях із «Мертвим півнем». У «Дзизі» на читаннях Іздрика.

— А я все гадала, як закінчиться ця історія, — каже Агнешка.

— Деякі історії не можуть закінчитися, — підморгує Господар.

— Не забудь про мої торбинки, — нагадує Агнешка, заходячи у вагон.

Потяг рушає. Господар довго дивиться йому услід.

— Я знаю, що робити, аби все зупинилося, — заявив Господар. — Я зупиню вершників без втрат для вас. Але мені потрібна допомога.

Париж по той бік телефонної слухавки зітхає:

— Не можу нічого обіцяти, доки не почую деталей. Але ми страшенно стурбовані й...

— Занепокоєні, — перебиває Господар. — Знаю-знаю. Хочете деталей? Залюбки. Мені потрібно створити мертву воду Львова. Такого ніхто ніколи не робив. Але це ж не означає, що таке неможливо? Щороку винаходять щось, чого раніше не було.

Париж мовчить. За свою історію він бачив багато неможливого. Але мертва вода без мертвого міста? Навіть думати про таке було абсурдно.

— Знаю, що це вдасться, — наполягає Господар. — Присягаюся Джокондою. Тим більше, що для вас майже немає ризиків. Я прошу лише про допомогу. До справи потрібно залучити найкращих європейських чарівниць та алхіміків. Моя подруга Агнешка зараз у Празі. Вона координуватиме процес за межами України. Чим швидше отримаємо мертву воду Львова, тим швидше все закінчиться.

— Домовилися, — зрештою вирішує Париж. — Я скличу нараду у найближчі години.

Щоб не тратити намарно сили, Господар намагається не виходити з імпровізованого офісу. Він спостерігає, як спалахують на мапі зв'язку золоті лампочки: газди й газдині активно ведуть перемовини. Щоб уникнути змов та інцидентів, фахівці колись створили мапу: коли хтось набирає секретний номер колеги, інші бачать майже новорічне світло.

Загальна тривога веселить Господаря. Париж поводитьсь так, наче від нього залежить доля світу. Берлін вигадує, що всі чарівниці наразі у відпустці. Леді Відень пропонує послуги штатного таролога.

Хвала Агнешці, яка терпляче координує всіх: істориків, алхіміків, чарівниць. Знаючи кінець історії, вона не панікує, а лише намагається підбадьорити. Господар почувається винним перед нею. Якби можна повернути час, він не влаштував би мовчанку тривалістю у два десятиліття. Вони втратили стільки часу!

Господар умикає диктофон, й схвильований голос Агнешки наповнює кімнату. Вдруге чарівниця, либонь, не змогла б усе це повторити. Господар щиро радіє, що здогадався увімкнути диктофон. Так можна у будь-яку мить ще раз почути: зі Львовом усе буде гаразд, після колонізації Марса він постачатиме туди каву й чоколяду.

— З Йозефа буде дуже специфічний хранитель Львова, — казала на записі Агнешка. — Проте кондитерська справа тут процвітатиме. А за час третього життя він винайде особливий вид львівського шоколаду й присвятить його тобі.

У двері стукають. Господар вимикає запис. Не чекаючи запрошення, Франко заходить до кімнати й кладе на стіл букет білих тюльпанів.

— Приніс тобі трохи весни, бо сидиш тут, як сич.

— Треба було облаштовувати офіс у винарні, було б веселіше, — Господар нахиляється, щоб понюхати тюльпани. Він любить, коли йому дарують квіти.

— Ти маєш до скону бути вдячним долі за такого друга, — жестом фокусника Франко витягає з-за пазухи пляшку вина з яфін²³. — Що сьогодні святкуємо?

— Мої поминки, — усміхається Господар.

— Ти збожеволів? Чи замислив нарешті одружитися? — вдавано лякається Франко. — Тоді не гарячкуй. Любов являється не раз і не два²⁴.

— Ти ж знаєш: Львів — моя перша і єдина любов, — розводить руками Господар. — Мені потрібна твоя допомога. Останнім часом я так часто кажу ці слова. Самому огидно. Ніби герой сентиментального роману, який вічно у біді. Але ти єдиний, кому я довіряю.

— Ага, чув Агнешка махнула до Праги. Коли повернеться? Я б почитав їй нові вірші. Може, хоч цього разу вдасться запросити шановну панянку на каву.

— Ніколи, — каже Господар. Серйозність у його тоні стирає усмішку з обличчя Франка. — А для тебе у мене є спецзавдання. Не хочу здаватися надто пафосним, але ти єдиний, хто це може зробити.

Агнешка сидить на Карловому мосту й тримає на колінах ноутбук. Короткі бесіди з Господарем — єдиний перепочинок, який вона собі дозволяє. Ось і зараз, коли Господар — як завжди, розтріпаний і чарівний — усміхається їй із екрана, від серця трохи відлягає. Звісно ж, не обійшлося й без шпильки.

— Кепсько виглядаєш, — посміхається Агнешка, роблячи ковток кави.

— А почуваюся ще гірше, — зізнається Господар. — На свій вік нарешті.

— Залишилося ще трішки, — Агнешка продовжує, власне, щоб не заплакати.

— Умієш ти підбадьорювати, — Господар надкусив «Спартак»: не шматочок, а цілий пляцок. В останні дні він вирішив відтягнутися на славу та ліквідувати річний запас десертів у «Фабриці шоколаду».

— Зате у цьому є свій шарм. Хіба тобі стало б легше, якби я казала «все буде добре для кожного з нас»²⁵?

— Було б гірше, — зізнається Господар, витираючи серветкою з губ шоколад. — Отже, ми майже добігли марафон. Залишилося організувати останній львівський бал, який увійде в історію. Я довго думав, кому міг би це довірити, — він лукаво дивиться на Агнешку, — й знаєш, чия кандидатура спала мені на гадку?

— Без сумніву, Франка, — жартує Агнешка.

— Певна річ, — підхоплює Господар. — Але він забере живу воду й осушить криницю.

Панорама Праги за спиною в Агнешка хитається. Чарівниця обережно відсуває ноутбук.

— Я думала, ти це зробиш.

— Я відвертатиму увагу вершників на балу. Може, навіть танцюватиму, — Господар злегка змахує рукою. — Залежить, яких музикантів тобі вдасться дистанційно заманити.

Газди та газдині перебувають на зв'язку 24/7. Агнешка щиро захоплюється: як у них тільки язики не болять стільки вести перемовини. У Празі з могил підняли найвидатніших алхіміків. Вампіри з Кракова залилися ромом із кров'ю та вдень і вночі шукають рецепти мертвої води у старих аптекарських книгах. Чарівниці Парижа варять зілля. Привиди Відня не виходять із архівів.

Агнешка координує їхню роботу. Вдень і вночі вона усміхається, киває, дякує, відповідає на сотні запитань і слухає десятки порад. Це виснажує, але не дозволяє задуматися над тим, що вже сталося й що чекає надалі.

Чарівниця знає: навіть якщо вершників удасться знищити, як раніше, вже не буде. Їй залишиться хіба плакати: довго, можна навіть гучно, бо однаково ніхто не прийде втішити.

Зігріває серце лише єдине: тоді на Високому Замку Агнешка бачила щасливий Львів, який зустрічає свій тисячний ювілей.

Свою штаб-квартиру будапештські чарівниці розташували у Малій Страні. Агнешка прощує крізь плетиво мостів і заходить у маленький дворик. Білий двоповерховий будинок зі зеленими віконницями не привертає уваги сторонніх. Ідеальне місце, яке з XII століття обрали для себе празькі чарівниці. Захисні чари такі могутні, що колись не пропустили короля. Щоб увійти, Агнешка промовляє коротке замовляння й торкається подушечкою вказівного пальця замкової щілини: ой, голка пробиває шкіру, визволяючи краплю крові. Порядок: брама розчиняється.

Не встигає Агнешка ступити й кроку, як на поріг вибігає Ангела — керівниця празьких чарівниць. Її білий плащ вимащений кров'ю.

— На нас напали. Тікай звідси.

Агнешка хапає Ангелу за руку.

— Де вода? — За останні дні вони майже наблизилися до результату.

— Привид устиг забрати. Все майже готово. Забереш у Відні, у Констанції, — губи Ангели білі, як сніг. Коли вітер розвіває

поли плаща, Агнешка бачить, що на грудях чарівниці розквітла багряна квітка.

— Хто це був? Вершники?

Однак запитання залишається без відповіді. Ангела заплющує очі й повільно сповзає по стіні.

— От курва, — шипить Агнешка. А тоді, схаменувшись, додає: спи спокійно, люба сестро.

«Господарю краще не знати, що сталося, — вирішує Агнешка. — Йому й так не бракує причин хвилюватися. Нехай його останні дні минають спокійно».

Придбавши квиток до Відня, Агнешка вмощується у кав'ярні біля вокзалу й намагається читати «Карміллу»²⁶. Однак думки гудуть, ніби бджолиний рій. Хто порішив Ангелу? Як зустріне незнайому львівську чародійку верховна віденська чарівниця Констанція? Де у Відні взагалі криниця із живою водою? Може, у музеї Сісі? Чи біля «чумного» стовпа?

Не встигає Агнешка задрімати у потягу, як мертва Ангела починає тягнути до неї свої руки. Губи празької чарівниці щось шепотять, однак звуку не чути. Агнешка прокидається й притискає руку до грудей: серце калатає, як шалене.

Розійшовшись із черговим коханим (цього разу — музикантом, який повернувся зі Львова мало не божевільним), чарівниця Констанція мешкає на кораблі. Вона каже, що Дунай надає їй сил. А портрет Моцарта у каюті називає «маленькою слабкістю з минулого».

На відміну від сестер, Констанція дуже любить втручатися в історію. У багатьох підручниках можна прочитати про її пригоди. У цьому столітті чарівниця робить музичну кар'єру. Варто зауважити: дуже успішно.

Дунай виблискує у променях сірувато-рожевого ранкового сонця. Спускаючись трапом на «Імператрицю», Агнешка не може побороти хвилювання. Востаннє вони з Констанцією бачилися ще 1912-го, коли приїхали подивитися, як відпливає «Титанік».

За ці роки віденська чарівниця не постарішала ані на день. Агнешку зустрічає вродлива жінка, наче зіткана зі світла та срібла.

— Зацукрованих фіалок? — запитує Констанція, простягаючи срібне пуделочко з ласощами.

— Ні, дякую, — улюблений десерт Сісі ніколи не смакував Агнешці.

Констанція відставляє фіалки та витягає із сейфа маленьку пляшечку з каламутною рідиною:

— Я перевірила зразок води, який отримала від празьких чарівниць. На щастя, вони надіслали мені формулу. Вам пощастило, що у Львові є мертва річка. Полтва, так? Без неї про мертву воду ми могли б хіба мріяти. Однак у розрахунках дрезденських алхіміків були певні неточності. З вашого дозволу, я втрутилася у рецепт. Й ось, — Констанція простягає флакончик Агнешці, — все майже готово.

— Майже? — Агнешка боязко бере його до рук.

— Залишився останній інгредієнт. Але з цим можуть виникнути складнощі.

— Який?

— Серце когось із місцевих жителів. Віддане добровільно.

²³ Яфин — інша назва чорниці звичайної.

²⁴ Натяк на вірш Франка «Тричі мені являлася любов».

²⁵ Рядок із пісні Святослава Вакарчука.

²⁶ «Кармілла» — готична повість Джозефа Шерідана Ле Фаню. Вперше була опублікована 1872 року. Розповідає історію про те, як молода жінка стала об'єктом бажання вампіреси на ім'я Кармілла. Повість вийшла на 25 років раніше за «Дракулу» Брема Стокера і була багато разів адаптована для кінематографа.

Розділ 31

Агнешка міцно стискає пляшечку з мертвою водою. Залишилося додати кілька крапель із Полтви і... серце. Хто наважиться його віддати? Яна. Про неї Агнешка навіть думати боїться. Смішлива Яна, яка мріє стати детективом. Яна, яка має доглянути кота Йозефа, коли все закінчиться. Яна, котра заприятелювала або навіть щось більше, зі самітником Личаківської, який за життя пустив собі кулю в скроню, замаскувавши це під дуель. Яна заслуговує на це життя. Однак альтернативи нема.

Зібравши думки докупи, Агнешка телефонує Яні. Та бере слухавку після першого ж гудка. Голос звучить весело:

— Ти куди зникла?

— Я у Празі. Можеш прийти до мене?

— Через двері?

— Через двері.

— Добре, йду.

Наспівуючи про п'яну нічну веранду й губи-лаванду, Яна ступає крізь країни. Агнешка чекає, сидячи прямисінько на Карловому мосту. Вітер надлітає з Влтави, щоб розвіяти її руде волосся. Художник, який у минулому житті мав прізвище Муха, малює портрет Агнешки. Однак вона, заглиблена у свої думи, цього не помічає.

— Привіт, — Яна сідає поруч.

Агнешка наче прокидається й підводить на неї погляд:

— Привіт.

Повітря пахне корицею й річковою водою.

Туристи, торкаючись скульптур, загадують бажання. Навколо так багато мов звучать різними голосами. Музикант налаштує скрипку. Актор перед численною публікою зізнається у коханні своїй маріонетці.

Агнешка і Яна беруть каву і спускаються ближче до води.

— Як ти? — запитує Агнешка.

— Все... гаразд? — Яна дивиться так, ніби очікує підтвердження своїх слів.

Поруч у нареченої з рук вислизає келих.

Скло розбивається.

— Мені треба віддати серце, — випалює Яна, забігаючи у гробівець.

Роман сидить, підперши голову рукою, й дивиться туди, де мав би бути коминок. Однак тут його немає.

— Он як, — голос геть безбарвний. — Ну що ж, вітаю.

— Можливо, мене теж тут поховають, — уже тихіше каже Яна. — Принаймні колись я просила Аґнешку про це.

— Зачекай, — Роман підводиться. — Тобто це у прямому сенсі? Я думав, ти закохалася.

— Звісно, ні, — відповідає Яна швидше, ніж пасувало б.

— Тоді це звучить божевільно, — Роман від люті аж червоніє. — Просто так віддати своє життя комусь. Що за маячня?

«Не комусь, а Львову», — думає Яна, однак уголос цього не каже. Не те, щоб вона не довіряє Роману. Але завжди є загроза, що сюди увірвуться холерники. Хоча, як не дивно, його гробівець — один із небагатьох цілих. Щоразу Яні так страшно прийти сюди й не побачити його.

Роман мовчить. Своїм виглядом він нагадує хмару, яка зараз zalиватиме місто зливою.

— Що з тобою? Не все так зле, — Яна намагається усміхнутися. — Може, ще сусідами будемо.

— Що зі мною? — підкреслено спокійно запитує Роман. — Я мертвий. Ти вважаєш, що цього недостатньо? У тебе все життя попереду, а ти готова так просто його віддати? Та інші мріють про це.

— А ти? — Яна сама не зауважує, як підвищує голос. — Я читала хроніку Львова. Я ж детектив, то мала вже дізнатися, що з тобою сталося. Хіба ти віддав своє життя не

задарма? Дуель, так? Абсурд і пережиток, — вона осікається. Надто вже далеко це зайшло.

Роман проходиться гробівцем. Яна хоче сказати щось примирливе. Але доки добирає слова, Роман хапає її за руку. Здається, пальці зараз хрухнуть.

— Відпусти мене, недоумку, — Яна намагається вирватися.

Роман ніби втратив пам'ять. Дивиться, наче навіжений. Аж за мить опритомнює:

— Вибач мені. Будь ласка.

Яна мовчить. Тільки дивиться. Ображено й із болем.

Роман розуміє: він скоїв дурницю, яку тепер навряд чи загладиш. Але Коляда кудись зник. Це змушує божеволіти. Бо немає нічого гіршого, ніж мрія, яка зірвалася за крок до здійснення. Ще і Яна. Роман сам не може збагнути, як ставиться до неї. Спершу вона була тим самим таким необхідним зв'язком зі світом живих. А тепер... Роман ловить себе, що думає про неї набагато частіше, ніж вона того заслуговує. Зрештою, вона геть звичайна. Мабуть, у сучасному Львові таких набереться сотня тисяч. Якщо не мільйон. Роман ніколи не був романтиком. І в той час, як інші пускали собі кулю в скроню від кохання, зробив це... та вже й сам не тямив, чому саме.

— Годі поводитися так, наче я безсмертна, — каже Яна. — Або маю намір кинутися з моста у річку, якої немає. Зрештою, те, що ми хочемо, і те, що правильно, — не одне й те ж.

— Як ти хочеш провести цей день? — запитує Роман. — Якщо він у нас останній.

— Слухати музику і їсти ожиновий пляцок, — вибачає Яна. Зрештою, Роман — єдиний її приятель у Львові. Хоча й вельми специфічний.

Сміх, вино, гарячий шоколад, танці, випадкові дотики, примирення, маленькі сварки. Зрештою, Роман та Яна сидять у сутінках, які згущаються між ними.

Schmalgauzen²⁷ запитує:

«Господи,

*Невже тобою ісправді керує
Ось ця бездумна пристрасть
І зовсім не манить поважна любов?».*

— Ви упевнені, людино? — Господар усміхається підбадьорливо, майже ніжно та водночас недовірливо. Вони зустрічаються у тій самій бібліотеці Стефаника. Скільки ж усього вона побачила на своєму віку.

Ще не пізно втекти. Агнешка казала, що завжди можна відмовитися. Взяти квиток на найближчий рейс до Праги й загубитися у натовпі туристів. Удати, ніби все добре, а вона — просто мандрівниця, яка не втікає, залишаючи позаду себе пільму.

— Так. Це моє місто, і я битимусь за нього. Навіть якщо для цього доведеться просто віддати своє серце.

Господар підходить ближче. Зазираючи Яні у вічі, він бере її за підборіддя. Між їхніми обличчями залишається кілька сантиметрів. На мить Яні до голови приходить дурнувата думка, що зараз він її поцілує. Однак Господар просто тихо каже «дякую» й відсторонюється.

— Тільки, будь ласка, нехай ніколи не кажуть, що люди не можуть захистити своє місто, — говорить Яна.

— Ніхто так відтепер не скаже, — усміхається Господар, простягаючи їй обидві руки.

Страх змією обвивається навколо серця. Яна відчуває, що зараз зомліє. Але якщо вже зустрічати смерть, то на своїх двох. Ковтнувши клубок у горлі, вона просить:

— Давайте вже.

Господар бере ножа, зважує його у руці.

— Готові?

Яна киває. Господар бачить, як б'ється жилка у неї на шиї. Чує серцебиття. Зрештою, бере ніж та обережно розрізає спершу светр, тоді — шкіру. Нарешті добирається до серця. Восанне живе й людське він тримав на заняттях із анатомії, які відвідував із першими львівськими студентами-медиками.

Яна жадібно ковтає повітря. Руки-ноги тремтять. Земля крутиться. Не встигаючи навіть зойкнути, Яна падає Господарю на руки. Він обережно кладе її на канапу.

Серце, опущене у майже мертву воду, миттєво тане.

Прозора, тепер остаточно мертва вода забарвлюється у багрянний колір.

Львів нагадує музичну скриньку. Дзеленчить трамвай, спускаючись Личаківською. Гудуть у «Світі кави» живих і «Фабриці шоколаду» мертвих кавоварки. В Оперному починає репетицію оркестр.

Яна стоїть серед заметілі й розгублено роззирається. Вона жива? Померла? Та принесіть хтось кави. Хоча невідомо, чи в цьому світі взагалі є кава.

— Стомилася, люба? — запитує лагідний жіночий голос.

Яна озирається. Освітленою вуличкою до неї спішить та сама бабуся — зі сніговою кулею та «Сніговою королевою». Вона несе маленьку ялинку, загорнуту в крафтовий папір.

— Така рада вас зустріти, ніби виграла мільйон, — жартує Яна. — Поясніть, будь ласка, де ми. Останнє, що пригадую: мені вирізали серце. Сумніваюся, що після такого я могла б вижити.

— Ти не вижила, люба. Принаймні поки що, — бабуся усміхається, демонструючи глибокі зморшки навколо очей.

— Отже, я померла? — видихає Яна.

— І не померла, люба. Принаймні поки що. Львів вирішує, що з тобою робити. А наразі ми прикрасимо ялинку й трохи побалакаємо. Згода?

— Але Різдво вже минуло, — каже Яна так, ніби це її найбільша проблема. Вона геть нічого не тямить, але йде за бабусею, яка рухається дуже спритно як на свій вік.

— Тут Різдво не може минути. Ти ж це бажання загадувала щороку?

— Так.

— От бачиш, — очі бабусі за скельцями окулярів аж сяють. — Львів завжди чує, про що його просять. Тільки виконує тоді, коли вважає за потрібне.

— На жаль, не всіх.

— Ти зараз про Романа? Знаю, ви заприятнилися, — бабуся зупиняється біля червоного одноповерхового будинку. Його віконниці прикрашені плетивом із ялинкових гілок і золотих вогнів.

Бабуся довго шукає ключа, витягаючи при цьому з кишені всілякі дрібнички: шпильки, фруктові льодяники, поштові марки далеких країн, зорі. Нарешті двері вдається відчинити.

— Почувайся як удома, люба, — каже бабуся, проводячи Яну в кімнату, яка нагадує локацію для зйомок «Красуні та Чудовиська», — всі стіни обставлені книжковими шафами: вони тягнуться аж до стелі. На кавовому столику лежать старовинні журнали мод.

— Оце колекція, — захоплено каже Яна.

— Усе життя збирала, — бабуся простягає тарілку з імбирним печивом. — Пригощайся, люба.

Яна бере одне:

— Звідки ви знаєте Романа? Ви передали його сімейну книгу. «Снігову королеву». До речі, він устиг її отримати.

— Цей шибеник — мій онук.

— Онук? — чомусь Яну це шокує навіть дужче, ніж усе інше.

— Матильда Анґер, — злегка вклоняється бабуся. — Колись мої новини обговорював увесь Львів, а тепер, мабуть, ніхто й не згадає.

— Рада знайомству, — Яна простягає руку. Вона почувається героїнею дурнуватої романтичної комедії, яку хлопець у перший день знайомства запросив на оглядини до своїх батьків.

— Як він там? — Матильда потискає руку. — На жаль, ми не можемо зустрітися. Вся наша родина похована у Підгірцях. Крім мене, певна річ. А місцем останнього притулку Романа

став Личаківський. Так його дядько забажав. Зі самого Кракова.

Останні слова змушують Яну всміхнутися. Щоб потрапити до «самого Кракова» тепер потрібно лише кілька годин їзди автобусом. Хоча, мабуть, у часи Матильди Анґер дістатися туди було справжнім випробуванням.

— Мені здається, він не зміг змиритися зі своєю смертю. Мріє потрапити у великий Львів. Мріє бути живим, — зітхає Яна. — Я б дуже хотіла йому допомогти. Проте, на жаль, не знаю як.

— Повертати мертвих до життя ще ніхто не навчився, — очі Матильди за скельцями окулярів стають вологими. — Але що Роману треба, то це наважитися вийти у великий Львів.

— Він же зникне, — навіть сама думка про це лякає Яну.

— Або здобуде спокій, — усміхається Матильда. — Хтозна, що краще.

Вона ще щось теревенить, але кімнату заливає чорнота. Ніби хтось раптово вимкнув фільм. Останнє, що відбивається у пам'яті Яни, — аромат імбирного печива.

За всіма законами світу Яна має бути мертвою. Але вона робить глибокий вдих, сідає на канапі й шоковано запитусь:

— Чому я жива? Щось пішло не так?

— Все гаразд, — тепло усміхається Господар. — Львів удачний. Львів повернув тебе до життя. Тепер усе буде добре. Для кожного з нас.

— Настане наш час, — продовжує Яна.

Львів дивиться на неї й собі не може втриматися від усмішки. Ну, що за дівчисько. Щиро кажучи, Львову вона впала в око ще на пероні, коли вийшла з електрички Львів–Ворохта у червоному плетеному шалику, такій самій беретці й із жовтою валізкою, в якій їхала колекція романів про Голмса.

— Даруй, що два роки тому втягнув тебе у це, — каже Господар, наливаючи чай у два горнятка.

— Два роки? — дивується Яна. — Не розумію.

— Невже вас не зацікавило, чому коти та мертві раптом заговорили? — запитує Господар, пильно дивлячись на Яну. — Зізнаюся, я у захваті від вашої холоднокровності. Якби я не знав про це все дуже й дуже багато років, а мусив усвідомити за день, гадаю, я б зібрав речі й утік, не озираючись. Ви навіть зайвих запитань не ставили.

— А ви думаєте, мені б хтось відповів правдиво? — Яна також не відводить погляду. — Я дуже поважаю Агнешку, але, думаю, вона береже свої секрети. А холерники не надто були налаштовані до розмови. Я навіть не впевнена, чи можу дозволити собі довіряти Роману. Весь час чекаю, що щось станеться. А що ви можете мені розповісти?

— Все почалося у день нашого знайомства, — розповідає Господар. — Я шукав людину, яка у разі небезпеки змогла б піклуватися про мого кота. Якось на Личаківському побачив вас. Був пізній листопад. Ви сиділи на надгробку й щось малювали. Я підійшов із-за дерева, став майже біля вас, але ви й погляду не підвели. Ще тоді я був у захваті: як можна дозволити собі таку безпечність на цвинтарі. Та ще й під вечір. Ще й восени. Навколо було не те, щоб затишно. — Яна хотіла щось сказати, але Господар не дав їй павзи. — Тоді я почав стежити за вами. Виявив, що ви просто божеволієте від котів. Усе навколо було з ними: наплічник, светри, блокноти, картини на стінах, картинки у телефоні. Я зрозумів, що про кращу компаньйонку для Йозефа не міг і мріяти. Залишалася дрібна справа: підлити вам у каву один коктейль від місцевих алхіміків. Щоб ви бачили та чули все, що насправді відбувається у Львові. Тепер можете сердитися.

— Я радше готова подякувати, — зізнається Яна, підводячись. Господар подає їй руку. Його дотик був холодним. — За Йозефа. Романа. Агнешку. Зрештою, можливість допомогти Львову. Я чи не вперше почуваюся на своєму місці. Хоча воно й трішки дивне. Або дивовижне, — легка усмішка торкнулася її губ. — Йозеф завжди матиме куди повернутися. Щасливої дороги.

— Щастя вам, — каже на прощання Господар.

Коли Яна ще навчалася в університеті, вона часто приходила у маленьку кав'ярню, заховану в одному з двориків на Валовій. Там була дуже незвична книжкова полиця — замість сучасних видань стояли стародруки. Більшість із них була видана іноземними мовами. Яна рідко розуміла, про що там мовиться, але їй подобалося брати до рук книги, обережно перегортати крихкі сторінки, розглядати химерні буквиці.

— А вам не страшно ось так залишати їх? — якось запитала Яна.

— Господар, який удавав бариста, з горем пополам намагаючись приготувати лате, відповів:

— Це власність жителів Львова. Нехай беруть. Окрім того, зізнаюся, книги тут рідко кого цікавлять. Здебільшого усі відвідувачі страшенно квапляться. Маленькі заклади, які готують каву з собою, часто самотні. Рідко хто дозволяє собі просто посидіти тут.

— Тоді я щасливиця, — усміхнулася Яна.

— Мабуть, так. І смачного, — сказав Господар, простягаючи їй гарбузове лате із секретом.

Спершу Яна замовляє подвійну каву. Насамперед, що варто зробити, коли повертаєшся з мертвих, — підзарядитися темною. Друге — рушати на Личаківський.

— Я жива, — з цими словами Яна вбігає у гробівець до Романа.

²⁷ Театрально-музичний український гурт, що був створений у межах Університету театру, кіно і телебачення імені Карпенка-Карого.

Розділ 32

— Отже, все готово? — запитує Агнешка. Вона сподівається, що знайдеться хоч якась деталь. Щось виправити. Щось доробити. Тільки не зараз. Ще надто рано.

— Атож. А тепер ти зробиш те, що так любиш: організуєш бал, — заявив Господар надто радісно як для ситуації.

Влаштувати бали — хобі Агнешки. Але не цього разу: дистанційно й із такої сумної нагоди. Хоча чарівниця сидить у Празі, її душа гуляє по Львову.

Уважна до деталей Агнешка хоче, щоб кожна деталь на останньому балу мала свою історію та нагадувала про Господаря. Але жоден — навіть найвпертіший із колекціонерів — не погоджується продати їй кількасот примірників часопису «Четвер», який у 1990-х Господар любив читати, сидячи на голій бруківці та вдаючи із себе звичайного студента. Якщо хтось і тримає у загашнику випуск-два, то воліє берегти їх як спогад про затишок та надії минулого.

— Не здавайся, я вірю в тебе, — каже Господар. Він досі не видається зажуреним або хоча б задумливим.

Тоді чарівниця замовляє ще одну каву й шукає квіти, декор, кейтеринг.

— Це твій спосіб попрощатися зі Львовом, — повторює вона собі знову й знову, аж доки не починає вірити у це.

Тим часом Господар написав найважливіший лист у своєму житті й доручив Мстиславу передати його вершникам.

«Я не знаю вас, а ви незнайомі зі мною, проте знаєте набагато більше, аніж годиться. Я знаю про ваші плани, й буде справедливо розкрити вам свої. Мабуть, ви вже чули про бал. Місцеві так його чекають. Вони ще не знають, що цей день стане, вочевидь, останнім для них. Оскільки Львів досі стоїть, роблю висновок, що ви ще чогось чекаєте, перш ніж осушити криницю. Я не чекатиму. Зроблю це вже під час балу. Тому

маєте унікальну можливість — побачити, як вікова історія закінчиться, Львів зникне на ваших очах. З найщирішими побажаннями, ґазда Львова».

Розділ 33

Господар гуляє вечірнім Львовом. Не знає, чи колись ще випаде така нагода, тому вирішує ловити мить після дощу, коли на вулицях гостро пахне озоном і кавою.

Шпилі храмів колють сіре небо. Жителі кам'яниць запалюють світло у своїх оселях. Натомість крамниці згасають. Віконце «Лабораторії кави» ще світиться.

— Можна замовити каву? — запитує Господар.

— Ще б пак, — приязно усміхається бариста. Світле волосся дівчини прикрашає віночок зі штучних волошок. — Вам яку?

— На ваш смак, — заявляє Господар.

Й отримує капучино, яке нагадує йому про Йозефа. Мольфар Анджей, який зголосився допомогти, вже поїхав до Дрездена за котами. Вони так і не доїхали до Парижа: застрягли на різдвяних ярмарках. Прилипли до них карамеллю від бельгійських вафель. Пришоколадилися фондю. Присніжилися цукровою пудрою від трдельників. Залишається лише сподіватися, що мольфар проявить карпатську дипломатію й поверне пухнастих бешкетників на рідну землю.

Спустившись до Підвальної, Господар зупиняється. Ліхтар поблизу коротко блимає, вітаючись.

Господар пам'ятає Львів іще зовсім юним. Львів також не забув дитячого та розгубленого Господаря. Дорослішали вони разом. Фіксували зміни. Поступово вулиць ставало більше, мури — зримі й незримі — міцнішали, зводили кам'яниці, прокладали дороги, висаджували сади, відкривали перші крамниці, завозили туди крам, усе навколо сповнювалося звуками: розмовами, музикою, стукотом із кузні, гомоном базару, дитячим плачем.

Господар відчуває відповідальність за те, що коїться у місті. За усіх місцевих жителів. Тих, що вже переселилися на цвинтарі. Тих, що вечорами ще повертаються у домівки,

дорогою забігаючи у продуктіві. І тих, які поки не встигли ступити на львівську землю.

Маскуватися сил бракує. Господар відчуває, що за ним стежать. Мабуть, вершники бояться, що він завчасно щось утне, й планують під час вистави сидіти у першому ряду. Та байдуже.

На розі Краківської та Вірменської Господар зупиняється. Освітлені вікна кам'яниці, збудованої на місці проклятого дому, зацікавлено роззираються. Ніби хочуть випитати у нечисленних перехожих: знаєте, що тут було, страшно, га?

Господар сумнівається, що хтось нині згадує про це. Навіть привидам уже набридло обговорювати давню трагедію. Довгий час у зведеному на старих підвалинах будинку був продуктовий, який ніби зупинився між минулим і теперішнім. Там продавали морозиво зі старої фабрики та білі батони, які були солодшими за тістечка. Найчастіше туди приходили сиві старенькі, які відчували тугу за молодістю і з блиском в очах читали пожовтілі вивіски про «найсмачніші льоди з мармулядами» — їх жартома розвісили привиди, щоб зберегти щось зі свого спадку.

З кафе по сусідству долинає розмірене гудіння кавомолки. У квартирі на першому поверсі балакають дівчата. Їхній дзвінкий сміх ніби переносить Господаря на сто років у минуле.

«Катастрофа на Краківській» сталася надвечір. Того дня Аделя готувалася до музичного вечора. Господар пропонував скористатися першим днем літа та влаштувати пікнік у парку Костюшка, але дівчина відмовилася.

— Хіба надвечір вийду, коли сусіди більше не витерплять моєї гри, — сміялась вона, повертаючи йому кошачок із духмяними полуницями, купленими спеціально для пікніка у Винниках.

Але надвечір було не до того: увесь Львів балакав, що на Краківській завалився будинок. Аделя поселилася там лише за кілька місяців до трагедії. Вона повернулася з Кракова, де вивчала музику, й шукала житло у центрі Львова. Її кузен

Казимир запропонував винайняти квартиру по сусідству. У проклятому будинку в самому серці міста.

Усе своє життя Аделя займалася музикою. Її мрією було стати композиторкою. Господар знайшов нотні аркуші, списані її рукою. Він так хотів почути цю мелодію, що передав записи до місцевої філармонії. Тоді ще не знав, що музика стане зброєю для вершників.

Перші дні після похорону Господар провів на Личаківському. Проте Аделя не виходила. Згодом вона передала через свою сусідку записку, у якій мовилося, що смерть — незворотна, й краще вже вічно лежати під могильним каменем, ніж вабити себе ілюзією, ніби життя триває. З плином років Господар частіше приходив на Краківську. Там уява працювала краще: жива Аделя грає на піаніно, її музика розливається навколо, як колись Полтва.

Але напередодні балу ноги ведуть Господаря, зрештою, таки на Личаківський, де він довго стоїть біля надгробка Казимира Пальчевського. Навколо так тихо, що навіть власне дихання здавалося мало не гуркотом потяга.

— Бувай, — зрештою каже Господар. — Бувай, Аделько.

Розділ 34

Тим часом коти вже кілька днів сидять у дрезденській буцегарні. Туди їх відправили після спроби обікрасти місцеву галерею. Так би мовити, потренуватися перед Лувром.

— Коли я стану королем Великої Британії, накажу, щоб усіх цих мучителів посадили на довічну дієту, — дивлячись на миску з кормом, Йозеф від безсилля дряпає кігтками стіну. — Як вони взагалі сміють так ставитися до нас. Де мій бургер із потрійним беконом?

— Найгірше, що вони нас ще й фотографували, — від безвиході Мурлика заповз під оранжевий коц, який хтось залишив на кріслі. — А це чорне тло не пасує кольором до моєї шубки.

— Якщо відео з місця події побачать конкуренти, акції «Тунець Пуху» впадуть так же епічно, як ми на той клятий каремат рятувальників.

— Мені б ваші проблеми, — вперше за весь час озивається Мурчик. — Мене взагалі можуть забрати.

— Куди? — лякаються коти.

— У щасливе життя, — жалібно зітхає Мурчик. Це, без сумніву, один із його талантів, — робити сумну мордочку. Дивлячись на Мурчика у печалі, навіть найбільші скептики кидають усі справи й намагаються розвеселити бідолашку.

— Ти можеш розкрити повну картину? — запитує Пух. Згадуючи, як у роті тане тирамісу, а на пательні шкварчать дерунчики, голодний Пух відчував таке обурення, що якби був не котом, а океаном, то потопив би цілу планету.

— Тоді ми точно щось придумаємо, — підхоплює Мурлика. — Нема безвихідних ситуацій. Крім цього корму, — про всяк випадок він іще раз нюхає принесену їжу та кривиться.

— Коли я стану королем, можу надати тобі політичний притулок у Лондоні, — розщедрюється нащадок славетного

Короля Артура Йозеф. Від усвідомлення власного шляхетства на його оченятах виступає сльоза розчулення.

— Дякую, звісно, але тоді вже буде пізно, — ще раз зітхає Мурчик — цього разу вийшло навіть якось жалібніше.

— Так від кого ти переховуєшся? — цікавиться Йозеф.

— Мене шукають усі, — Мурчик не може втриматися від вдоволеної усмішки. — Я — топ-кет. Мені вдалося багато дел намотити.

— У тебе є лапки, — нагадує Йозеф. — У будь-якій ситуації можеш боронитися.

— Мої помічники дивляться новинки, й уже їдуть за мною, — запевняє Пух.

За дверима щось гупає. Ніби по підлозі хтось тягне гирю. Коти завмирають.

— Що там так грюкає? — Мурлика насторожено ворухить вушками.

— Сподіваюся, це революція розпочалася, — каже Йозеф. — Місцеві жителі вирішили бунтувати проти котячої безправності.

— Може, то вже за мною? — Мурчик злякано втискається у стіну. — Скажіть їм, що я зник.

Хтось, хто намагається прорватися всередину, — вже біля мети. Здається, що йому залишився удар або щонайбільше два.

Коти злякано замружуються.

— Мені здається, чи тут пахне м'ятою? І димом? Невже щось горить? — лякає Пух.

Щоб перевірити свої здогадки, Йозеф розплющує оченята.

— Ну, привіт, — підморгує мольфар, давній приятель Господаря та, щоб його, Франка. Замість звичних вільних сорочок, поєднаних із джинсами та вишитими наплічниками, він переодягнувся у поліційну форму. Ще й кашкет десь дістав. Тільки з кишені традиційно стирчить люлька.

— Анджей? — у голосі Йозефа вчуваються нотки шоку й істерики. Мольфара кіт не любить. Зрештою, як і всіх приятелів Господаря.

— Ну що, пухнастий, час повернутися додому, — усміхається Анджей. Колись він відмовляв Господаря купувати kota, казав, що це зайвий клопіт. Але згодом, почувши історії про витівки Йозефа, взяв свої слова назад. Він заявив, що кіт — це не клопіт, а кара.

— Зачекайте, ви знайомі? — дивується Мурлика.

— Це одна із сумних сторінок моєї біографії. — Йозеф робить крок уперед і загрозово нявчить: — Нікуди я з тобою не поїду. Навіть не розраховуй. Нащадки Короля Артура не здаються ворогам. Чи ти хочеш скуштувати моєї шпаги? — Йозеф роззирається навколо, шукаючи щось, що хоч віддалено може нагадати зброю.

— Карпати теж не здаються. Але я не такий жорстокий, аби застосувати до kota давні чари. Тому просто візьми телефон, — мольфар простягає свій айфон, затягнутий у вишитий чохол.

— Не бери. Раптом він вибухне, — Мурчик злякано стрибає, робить сальто й чіпляється лапками за стіну.

Але Йозеф хоче показати, що він — справжній спадкоємець престолу, який не знає страху. Не зводячи погляду з Анджея, кіт бере телефон.

— А тепер приклади його до вуха і слухай, що скажуть, — каже мольфар. Ситуація його відверто забавляє.

— Алло? Граф Будапештський слухає, — лапка, якою Йозеф тримав айфон, злегка тремтить.

— Йозефе? Це ти? — у слухавці чується голос Господаря. Він звучить якимось приглушено, навіть із легким тремтінням.

Сльози люті навернулися Йозефові на очі. От зараза, залишив його самого у цьому бентежному світі, а тепер телефонує. Скучив за котиком? Ну-ну. Нічого-нічого, Йозеф вибереться на волю й украде ту Джоконду. Нехай тоді подивиться, капосний, на чісму боці влада. Бо уявив тут уже себе наймогутнішим у Львові.

— Не Йозеф, а Йозеф Казимир I, граф Будапештський, спадкоємець британського престолу, лицар Ордену Сирничків,

герцог із роду Круасанів, засновник таємного товариства adeptів салату «Цезар».

— Тоді я можу запросити вашу світлість до Львова? — запитує Господар. — Наші вулиці сумують без ваших лапок. Тим більше, у місцевих кондитерських вигадали стільки нових ласощів. Потрібно, щоб хтось терміново їх продегустував.

Йозеф ковтає слину. Короля Артура ніхто не купив би за їжу. Але його нащадка...

— Мене це не цікавить. За час перебування у Європі я встиг зробити класну кар'єру. Десерти мені готують найкращі кондитери Старого світу.

— А що ти хочеш за те, щоб повернутися додому? Я готовий іти на компроміс, — зауважує Господар. Раптом він закашлюється і додає: — Вибач.

— Щось сталося? — хвилюється Йозеф. — Ти підчепив якийсь вірус? — Яким би масштабним і нищівним не було його обурення, Йозеф мусить визнати, що любить Господаря. І страшенно скучив за ним.

— Усе гаразд, — здається, що слова даються Господареві не так уже й легко. — То я слухаю ваші умови, графе Круасанський.

— Будапештський! — вигукує Йозеф. — То слухай. Відновлення монархії. Акції «Світоча». Власний літак. І чизбургер, — повідомив британець.

— Як скромно, — сміється Господар. — Згода. Тільки їдь уже. Анджей тебе відвезе.

— А я не хочу. Мене легко загубити і не так просто повернути, — запишався кіт.

— А якщо я додам до твого списку ще «Італійський дворик»? Ти ж завжди хотів, щоб це була твоя кав'ярня.

— І до нас перестануть ходити твої відьми, — входить у смак Йозеф.

— Які це ще мої відьми? — жартома обурюється Господар.

— Добре, не тільки твої відьми. До нас взагалі більше ніхто не приходитиме. Щоб знав мою доброту, виняток можна

зробити хіба для Агнешки. Але за однієї умови: щоразу вона приносить великий ящик круасанів і булочок.

— Як ти з таким бажанням до комунікації наміряєшся правити Великою Британією? — жартує Господар. — Тебе ж скинуть із престолу.

— Я щодня робитиму нове фото своїх ідеальних лапок, — знаходить рішення Йозеф. — Люди будуть щасливі, що ними править такий елегантний і прекрасний кіт. Про мене складатимуть поеми й писатимуть романи. Але якщо ти вже обіцяєш «Світоч», я можу приїхати, щоб ми обговорили умови, — змилюється Йозеф. — Тільки я не сам. Зі мною друзі.

— Так навіть краще. Я всі ці роки хотів, щоб ти з кимсь заприятелював. Тоді — до зустрічі. Й будь увічливим із Анджеєм, бо карпатські чари для мене — ще та загадка, — з цими словами Господар від'єднується.

Розділ 35

У ніч перед балом Львовом літають блискавки. Гримить. Найстаріші жителі Львова прокидаються у своїх ліжках із єдиною думкою: востаннє, коли таке було серед зими, до міста прибуло лихо.

Господар вагається, чи вершники приймуть запрошення. Але на загал сил хвилюватися не залишилося. Рятуючи людей від забуття, він усе частіше кашляє, а коли відставляє руку від рота, на долоні виблискує кров.

— Це буде найпрекрасніший бал, який колись бачив Львів. На твою честь, — каже Агнешка. Хоч вона й не збирається на свято, на знак солідарності вдягнулася у приталену сукню зі зеленого шовку.

Насправді їхня остання зустріч має бути красивою. І байдуже, що розділяють сотні кілометрів.

— В іншому житті ти могла б бути класною організаторкою свят, — зауважує Господар.

— А може, й у цьому буду. Якщо я тепер уже не львівська чарівниця.

— Агнешко... Агнешко, послухай мене, — Господар нахилився до екрана. Якби він міг, зараз торкнувся б її руки. — Ти львівська чарівниця. Була, є та будеш. Що б не відбувалося навколо. Де б ти не була. Львів любить тебе і потребує.

— Я досі думаю, а якщо ми просто не знайшли варіант без крові? Варіант, при якому ти...

— Такого варіанту нема, — спокійно відповідає Господар.

— А що, коли мій дар мене підвів?

— Не підвів, — терпляче переконує Господар. — Ти це знаєш.

— Ти сам зробив вибухівку? Чи тобі хтось допоміг?

— Сам, — каже Господар, застібаючи сорочку. Коли вже йдеш на вірну смерть, варто хоча б виглядати елегантно. —

Мертва вода роз'їла мені браслети. Шкода, що ти на власні очі не побачиш епічний вибух.

— Я сподіваюся на місцеві ЗМІ й небайдужих перехожих із класними камерами, — усміхається Агнешка. Від хвилювання вона крутить срібну змійку на вказівному пальці.

Господар відходить від дзеркала й окидає себе критичним поглядом. Класика: біла сорочка, чорні джинси, на руках — нові браслети. Годиться. Він підходить до столика, на якому стояв ноутбук.

— Ми ніколи не прощалися.

— Ніколи, — погоджується Агнешка.

— То, може, й не будемо?

— А навіщо? Ще зустрінемося. Колись же я помру, — вдавано безтурботно заявляє Агнешка, ковтнувши клубок сліз. Останнє, що хочеться, — зіпсувати мить печалю.

— Тоді до зустрічі, — каже Господар, вимикаючи ноутбук.

Агнешка встигає зробити скриншот екрана. Згодом вона роздрукує зображення й довго носитиме його у наплічнику.

Личаківський від сторонніх очей ховають густим туманом. Срібне мереживо з краплин дощу та роси підсвітили сотнями білих свічок. У повітрі пахне ожиною та ладаном.

Між могильними рядами поважно походжають мертві пани та панни. У їхніх вбраннях та аксесуарах — набагато більше розкоші, аніж можуть дозволити собі найбагатші люди за воротами цвинтаря. Бал на Личаківському зібрав у собі спадок живих і мертвих. Представники славетних родин своїми образами розповідають історії Львова, Львіва, Лемберга.

Господар узяв келих шампанського й відсалютував у бік Ратуші. За тебе, Львове!

Франко й у страшних снах не міг уявити, що саме йому доведеться осушити живу криницю Львова. Ще сотню років тому він пропонував узяти зразки води для алхімічного

аналізу. Господар тоді довго реготав. А Франко образився. Він уважав, що коли мовиться про долю Львова, не можна легковажити.

Криниця з'явилася нізвідки серед зими. Через лічені дні король Данило вирішив збудувати навколо місто з легенд: дім Лева, сонця та золота. Тоді ж якимось на світанку вперше прокинувся Господар. Він із подивом роззирнувся навколо й збагнув, що живий. Так покотилося колесо історії. Щоб зараз... злетіти зі шляху в якусь балку, зарослу кропивою.

Переливаючи воду у термос, Франко подумки читає вірші. Це заспокоює. Добре, хоч серце вже давно не б'ється. Бо у таку врочисту мить, мабуть, летіло б галопом, завдаючи болю.

Це так дивно: доля Львова залежить від рідини, яка навіть до половинки літрового термоса не сягнула. Господар казав: криниця вже почала висихати, бо Львів — у смертельній небезпеці. Цікаво, скільки води було напочатку? Франко уявив собі маленьке львівське море, заховане за срібним люком.

Перед балом Франко вирішує ще прогулятися площею Ринок. Розуміє: більше за ворота вже не вийде. Рештки сил знадобилися, аби цього разу не втрапити у руки вершників або їхніх посіпак. Суму чи страху Франко не відчуває. Зрештою, кожен рано чи пізно має зникнути. А от чим доведеться закінчити, то вже інше питання.

Гості розступаються, пропускаючи письменника. Франко передчуває, що музиканти всілися саме біля його могили. Ну, звісно, одна з головних локацій цвинтаря. Уявляючи, що він міг би сказати й наказати Агнешці, якби ще хоч раз зустрів її, Франко бере зі столу чарку сливовиці.

Ну гаразд, варто визнати: чарівниця організувала чудове свято. Напередодні вони обрали список мелодій. Що ж, деяким львівським музикантам варто бути вдячними за рекомендації. Агнешка напроорокувала їм успіх, побачивши у кавовій гушці скрипковий ключ.

Окремої уваги заслуговує декор. Агнешка викупила картини у кількох львівських галерей. Шедеври привезли на Личаківський і встановили на спеціальних білих мольбертах. Здебільшого на всіх зображеннях постає Львів у вирі різних епох: від старовини до мрій про майбутнє та роботів замість трамваїв. Хоча львівського «червоного жука», який влаштовує корки на три години, жоден технічний прогрес не вижене з рідних вуличок.

— А може, прочитаєте нам щось зі «Зів'ялого листа», — дорогу Франкові перегороджує дівчина з білою лілією у волоссі. Це ж треба, здивувався письменник, стільки років уже тут похований, а досі нема дефіциту чарівних незнайомок.

До грудей дівчина притискає книгу. У сіро-блакитних очах красуні стільки надії, що Франкові аж серце болить їй відмовляти:

— Маю нагальні справи, — заявляє він, — але присягаюся усім сміхом старого любого Борислава, що ми ще зустрінемось.

Гарний настрій раптом повертається. «А мені ж таки пощастило, — міркує Франко, — й загалом у житті, й сьогодні».

Відкидаючи на Високому Замку гори перегнилого листа, щоб побачити у землі крихтний металевий люк, Франко почувається щонайменше володарем світу: майбутнє Львова було у його термосі, купленому для вишневого глінтвейну.

— Усе тому, що в нас — кровна спорідненість, — пояснив Господар. — Гадаю, поки вершники не добралися й туди, бо серед них — жодного мого родича. Вода читає кров, ніби книгу.

— Перепрошую, — кидає на ходу Франко, випадково зачепивши пана Адамського.

Той хоче щось відповісти, але від письменника вже й слід простиг.

Франко нарешті бачить Господаря й приязно махає термосом.

— От і я, друже.

— Чудово. Коти вже от-от будуть. Я думав, що Йозефу доведеться пережити усе це самому, але він знайшов

друзів, — у голосі Господаря відчувається невластива йому ніжність.

— Це якийсь божевілля, — хапається за голову Франко. — Зробити котам чай із живої води.

— Таке майбутнє побачила для нас Агнешка.

Розділ 36

Яна приїжджає на бал трамваєм. Це так по-старольвівськи: Господар, який спостерігає за нею здаля, відчуває захоплення. Сукню Яни з пишною світло-сірою спідницею та блідо-рожевим ліфом він також оцінив. Перш ніж зайти у ворота Личаківського, Яна одягає білі рукавички до ліктів. А Господар нараз усвідомив: його більше не мучить совість, що втягнув Яну у життя сутінкового Львова. Витівка вдалася на славу. Яна змінилася. Тепер її майбутнє — жарівка, що палає довго та впевнено, а не свічка, здатна згаснути від найменшого поруху вітру.

Яна ловить на собі зацікавлені погляди місцевих. Роман шепоче їй на вухо їхні історії.

— Це пані Зося. Програла статки в карти. Боялася, що чоловік вижене її з дому. Знайшла на Вірменській вампіра, перевтілилася й згодом загризла свого благовірного. А це — Амелія. Польська студентка. Загинула під колесами карети. А з нею танцює Олаф. Турист із Данії. Він був закоханий в Амелію й після її смерті вкоротив собі віку.

— Треба вже почати собі відкладати на місце на Личаківському. Тут такі розваги, — усміхається Яна, надкусуючи персиковий бісквіт із гірким шоколадом.

— А тобі не хотілося б стати безсмертною? — запитує Роман, доливаючи собі вишневого пуншу. — Поки ти ще молода, один укус вампіра зможе вирішити всі проблеми. Щоправда, вампірів у Львові не залишилося. Але вважаю, що знайти їх у старій добрій Європі — геть не біда.

— Знаєш, я вже зустрічалася з вампірами. Враження далеко не найкращі. Крім того, я ціную те, що я людина. Це, либонь, марнославство, але мені хотілося б стати класною людиною. Щоб не ганьбити, а презентувати свій вид.

— А я шкодую, що не став вампіром, — зізнається Роман. — Тоді не зміг би так легко розлучитися з життям. Зараз був би вільним. Подорожував би собі Європою. Розважався. Бачив, як світ іде вперед.

Яна не знає, що сказати, як почати тему про Матильду, тому просто бере його за руку, аби показати: вона поряд. Роман усміхається. Він розуміє: сьогодні щось станеться. Може, у нього буде шанс змінити свою смерть. Або все буде втрачено. У будь-якому разі — сподівався на краще. Вершники вже готуються. Можливо, вони звернуть на нього увагу й без цього недолугого Коляди, який утік при першому пориві холодного вітру.

Яна... Її, мабуть, не стане. Що ж, шкода. За інших обставин вони могли б... щось могли б. Однак на його бік вона не перейде. А старатися, аби все життя (життя!) бачити її осудливий погляд, аж ніяк уже не варто.

— Це тобі, — каже Роман, простягаючи пуделко. — Чудернацький подарунок, але з історією.

— Люблю старовинні речі, — Яна бере пуделко й не може втриматися від захопленого вигуку. На бірюзовій подушечці лежить каменя: весняна панна з квітами у волоссі в ореолі золота. — Вона прекрасна.

— Це моєї сестри, — зізнається Роман. — Шкодую, що я єдиний із родини тут похований. Так життя склалося, що склеп пустує.

— Мені так шкода, — Яна обережно проводить пальцем по рельєфу камеї.

— З нашої родини мало хто доживав навіть до 25. Мама розповідала про якесь сімейне прокляття, але не будемо про сумне. — Роман бере Яну за руку. — Не хочу здаватися хвальком, але впевнений: я перший мертвий, який запрошує тебе на вальс.

— Без сумніву, — Яна легенько схиляє голову. Цей жест перед танцем вона підгледіла у якомусь фільмі.

— Тоді, прошу вас, — вклоняється Роман.

Розділ 37

— Чому ми так повільно їдемо? — ремствує Пух. — Кожна моя хвилина коштує шалені гроші.

— Ми навіть по какао не заїхали, — обурюється Мурлика. — Мої режисерські лапки вже задубіли.

— Міг би й пічку ввімкнути, — підхоплює Йозеф. — Я вже, без сумніву, підхопив запалення легень.

— Чому ми взагалі їдемо, коли є стільки альтернативних методів, — допитується Мурчик.

— Ну, вибач, — Анджей, якому довелося кермувати шість годин поспіль, утрачає терпіння, — в мене багато талантів, але телепортація до них не належить.

— Можна було літак замовити. Там хоч теплі горішки подають, — бурмоче Йозеф.

Він хвилюється перед зустріччю з Господарем і хоче заїсти власні страхи. Найбільше британець боїться, що міг за цей час схуднути та стати не таким прекрасним. Але, на щастя, королівський жирок начебто на місці. Навіть примножився.

— Приїхали, — заявляє мольфар, паркуючись біля воріт Личаківського.

— Цвинтар? — оченята Мурлики розширюються від жаху.

— Цвинтар, — Йозеф складає лапки сердечком.

— Я колись тут був, — пригадує Мурчик, — робив якусь фотосесію. Зачепився лапкою за огорожу, тоді втікав від сторожа, мало не помер, але було класно.

— То золото тут? — цікавиться Пух. — Якщо твій Господар уже знайшовся, мені не надто хотілося б іще кудись їхати. Маю намір насолодитися першим, другим, третім, четвертим, п'ятим, шостим, сьомим і восьмим сніданками. А тоді трохи попрацювати. Післязавтра стартують зйомки мого кліпу. До того часу варто закінчити деякі справи.

Мольфар відчиняє двері: Йозеф першим вистрибує з автівки. Господар уже чекає біля воріт. Він виглядає утомленим і наче

постарілим. Однак на мить його обличчя освітлюється такою щирою радістю, що Йозеф відчуває себе подвійною канапкою з шиночкою. Понад усе котові хочеться стрибнути Господарю на руки та зробити вітальний королівський кусь.

Але Йозеф пам'ятає про зраду. Тому він набурмосується і, коли Господар хоче його обійняти, відстрибує убік.

— За правилами етикету члена британської королівської родини не можна зачіпати руками, — заявляє Йозеф. — Можна тільки дивитися й казати, що красиво.

— Я б сказав прекрасно, — Господар обережно простягає руку та чуває Йозефа за вушком. Ледве стримавши вдоволене муркотіння, кіт насуплюється ще дужче. Тепер він нагадує злу й товстеньку сіру хмарину — дуже схожу на ті, що саме пропливають по небу.

— Може, увімкнеш свою королівську дипломатію? — пропонує Господар. — Проведемо перемовини. Чим швидше помиримся, тим швидше буде святковий обід.

— Обід? — радіє Пух. — Ще й святковий?

— Ти егоїст, — заявляє Йозеф. Його жовті оченята аж засвітилися від люті. — Доки я мало не помер від голоду, не мав де спати й жодної книжки Шекспіра в оригіналі, я шукав тебе. А ти весь час був живим і неушкодженим, — верещить кіт.

— Скільки років ти мене знаєш? — терпляче запитує Господар.

— Не буду казати, бо я тактовний котик, а тоді всі дізнаються, який ти старий, — заявляє Йозеф. — Я б навіть сказав стародавній. Як карамельки «морські камінчики».

Господар раптом похитується. Здавалося, що він зараз упаде, але останньої миті таки втримується на своїх двох. Лише вдає, ніби ліниво притуляється до загорожі й, навіть не кліпнувши зайвий раз, вигадує:

— До Львова приїхали вчені, які хотіли випробувати на котах новий препарат, — змовницьки шепоче він. — Особливо їх цікавили британці. Гадаю, побічний ефект тебе не втішив би. Тому довелось вийти з гри та зупинити цих негідників.

— А що там? — лякається Йозеф.

— Веганство, — зітхає Господар. — Мені важко навіть казати тобі таке, але просто уяви: ти міг би ніколи більше не скуштувати шиночки або ковбасок.

Від думки про це Йозефа аж серце хапає.

— Добре, — змилосерджується він, — удам, що я тобі повірив. Але мого прощення і мого королівського куся тобі ще доведеться заслужити. І коли я зйду на трон, май на увазі: нашу ганебну розлуку через твої дії королівські біографи розпишуть детально.

Господар розставляє руки для обіймів, і кіт наміряється стрибнути у них. Хоча, ледве він відривається на кілька сантиметрів від землі, жирок тягне донизу. Зрештою Господар сам нахилиється та бере Йозефа на руки.

— Я так скучив, — зізнається Господар.

— Я теж, — Йозеф проводить лапкою йому по плечу. — За доставкою, яку ти щоранку замовляв. То були ідеальні сирнички.

— Вони вже чекають на тебе, — каже Господар. — Сподіваюся, інші котики також погодяться перекусити з нами.

— Це мої друзі, — заявляє Йозеф.

— Дуже приємно, — усміхається Господар. Не спускаючи Йозефа з рук, він по черзі потискає лапку кожному котові.

— Я — Пух, бізнесмен, філантроп, геній і майбутня співоча зірка України, — заявляє Пух. Чого це він раптом згадав про спів, і сам не знає.

— Я — Мурлика, дизайнер і режисер, торік моя постановка отримала першу премію театрального фестивалю «Крилатий нявкун», — заявляє Мурлика.

— Я — Мурчик, маю багато досягнень, але це все звучатиме як підстава для кримінальної справи, тому просто Мурчик, — називається Мурчик.

— Це просто чудово, — щиро захоплюється Господар. — Тим більше, що у мене до вас є надважлива справа. Ви ж хочете врятувати Львів? — запитує Господар, по черзі зупиняючи погляд на кожному з котів.

Мурлика, Пух, Йозеф і Мурчик також презириються. Від урочистості миті їм аж дух забиває.

— А що нам потрібно робити для цього? — насторожено цікавиться Пух. — Треба оцінити переваги та ризики. Побалакати про можливі прибутки.

— Те, що вам удається найкраще, — сміється Господар, — їсти. Пляцок і чай вже чекають на вас.

— А з чим пляцок? — запитує Мурлика.

— З ожиною та розтопленим шоколадом.

— І Львів буде врятований, справді? — не вірить Йозеф.

— Атож. До того ж, гадаю, всі ваші улюблені кав'ярні та ресторації захочуть пригостити своїх рятівників. Така чудова нагода, я б сам мріяв нею скористатися, — запевняє Господар.

— Тобто нам потрібно тільки з'їсти пляцок і випити чай? — завбачливо перепитує Мурлика. — І це все? Ніяких благодійних внесків чи робіт?

— Авжеж, — киває Господар. — Львів дуже хоче, щоб саме ви виконали цю почесну місію. Тільки уявіть: ви можете увійти в історію. По-перше, як легендарні котики-мандрівники, по-друге, як рятівники славного міста.

— Тоді, гадаю, ми готові пожертвувати собою, — серйозно повідомляє Пух.

— Тоді ходімо, — Господар витягає з кишені годинника: у запрошеннях вершників він указав пізнішу годину початку балу, але час Х невблаганно наближається. — Чай уже на вас чекає.

Жива вода — легенда, мрія, історія з казок. Заливаючи її у чайник, Господар думає, що абсурднішу ситуацію важко уявити. Щиро кажучи, термін «жива вода» газди вигадали під час зборів у Бремені у 1900-х. Вони втомилися їсти ковбаски з капустою й хотіли зайнятися чимось важливим.

Для себе Господар завжди знав: жива вода — не зцілює, не дарує безсмертя, не виконує бажання, як джин. Вона лише дає початок місту. А коли його історія добігає кінця, висихає. За

кілька днів із джерела починає бити мертва вода. Вона вбиває. Забирає силу у живих. Тому коли зникало якесь місто, важливо було дати мертвій воді висохнути. Для цього потрібно було багато часу.

Коли Агнешка зазірала в майбутнє, вона побачила, що живу воду Львова «перелили» у котів. Їхні дев'ять життів — чудовий бонус. А що буде далі? Хтозна. Чарівниця лише загадково усміхнулася.

— А ти впевнений, що у поєднанні з пирогом жива вода не втратить своє істини? — сумнівається Франко.

— Це наш єдиний шанс, — Господар вкидає у чайник заварку. — Йозеф не п'є чай без десертів.

— Я все чую, — заявляє британець, вкочуючись у склеп. — І не поділюся з вами.

— А нам обов'язково треба сюди заходити? — Мурлика зупиняється на порозі. — Я, природно, хотів, аби мене, як інших легендарних діячів Львова, поховали на Личаківському. Але не думав, що це станеться так рано.

— Якщо там є плячок, мені байдуже, — заявляє Пух.

— Швидше заїдемо, швидше вийдемо, — Мурчик роззирається навколо й хоробро відступає, пропускаючи Пуха.

На столі вже є плячок. Без перебільшення, це найкращий десерт, який у своєму житті бачив Йозеф. Темно-синя зі смужками блакитного димку ожина тоне у молочному шоколаді. А корицею якийсь умілець висипав обриси Букінгемського палацу.

— Радий тебе бачити, — заявляє Франко, коли Йозеф проходить до стола.

— Не можу сказати «навзаєм».

На вулиці оркестр продовжує вправлятися у майстерності грати «Вальс дощу» Шопена.

— А можна замовити музику? — запитує Мурчик.

— Можна, — підводиться Франко. — Замовляй. Все одно саме вирішив іти. Не впевнений, що хочу на це дивитися.

— Тоді я хочу щось із Imagine Dragons. Можуть виконати будь-який хіт. Але нехай додадуть до тексту слово «Мурчик».

Я вже писав гурту, щоби створили таку пісню, але відповідь поки що не прийшла. Мабуть, вирішують, чи вистачить уміння для такого шедедру.

Господар розливає чай у чотири горнятка: Агнешка навмисно замовила посуд, розмальований невдоволеними котячими пичками.

Коти всідаються за стіл. Йозеф тягнеться до пляцка.

— Спершу чай, — ледь тремтячим голосом промовляє Господар. Що ж, момент істини настав.

Пух підносить горнятко до рота й робить ковток.

— Чай як чай, нічого особливого.

Мурчик також куштує:

— Я пробував смачніші. Сюди ще можна було додати трішки ванільного сиропу.

— І більше цукру, — резюмує Мурлика, відпивши десь половину.

Йозеф вирішує у своїй критиці зайти ще далі. Спершу він випиває увесь чай, а тоді невдоволено виголошує:

— Мені взагалі не подобається. Сподіваюся, пляцок буде смачнішим.

Господар відчуває полегшу, але водночас йому й дивно: ось так звично та буденно можна випити живу воду. Він не зміг би відповісти, чого чекав: спалаху зірок серед дня, землетрусу у Львові, або, що Полтва знову наповниться водою і вирветься з бетону. Але ось так, щоб не сталося нічого, — дивина та й годі.

— То чому музику досі не змінили? — невдоволено запитує Мурчик, коли Франко повертається до склепу. Письменник роззирається навколо з таким жахом, ніби на його очах хтось відрубав голову всім музикантам, а тоді змусив грати ними у волейбол.

Господар перехоплює погляд Франка:

— Що сталося?

— Холерники тут. Місцевий туман ховає їх від денного світла.

Розділ 38

За лічені хвилини скелети перетворюють свято у хаос. У повітрі кружляють пелюстки квітів, зірвані з букетів. Скатертини багряніють від вина та крові: у мертвих вона — густа, як желе, й розлітається навколо, ніби шматки вишневої галяретки.

Панночки втрачають голови. От тільки не від кохання, а у прямому сенсі. Пан Альфред Бачинський намагається відбитися від холерника вазою. Але кістяк знімає його капелюха разом із волоссям. Пані Ізабеллу шматують. Починається хаос.

Господар намагається заново вибудувати захист: повітря вібрує, хмара пилу здійнялася у небо. Однак сил бракує. Якби хоч лицарі були. Мстислав — остання надія — зник ще вчора. Господар підозрював, що назавжди.

— Що нам робити? — лементує Франко, відбиваючись від почвар срібною тацею.

— Не знаю, — зізнається Господар. По його обличчю стікає піт. — Я не зможу їх зупинити.

— А якщо разом? — Франко стає поруч. Як друг. Як рівний. Як той, хто готовий розділити долю.

Господар уважно дивиться на нього:

— Ти впевнений?

— Я вже й так увійшов в історію, чого мені ще хотіти? — розводить руками Франко. — У мене залишилося обмаль сил. Але, сподіваюся, разом упораємося.

Яна хапає зі стола пляшку шампанського й запускає у холерницю. Це лише дужче розлючує скелетку. Вона шипить і кидається в атаку. Зробивши рятувальний крок назад, Яна вривається у ще один кістяк. Колючі пальці заплутуються у її волоссі, вириваючи квіти, якими Яна прикрасила зачіску.

Поблизу зблискує вогонь. Краєм ока Яна бачить, як Роман кидає у холерників свічки. Схоже, полум'я відлякує почвар. Але їх стає усе більше. Небо й земля миготять перед очима. Як це тупо: вижити без серця, але загинути від скелета.

Різкий біль змушує Яну впасти на коліна. Холерник вчепився їй у шию та роздирає тіло. Бризкає кров. Тепер Яна розуміє, що відчуває кролик, коли його ділять на порції. Інший холерник проводить вказівним пальцем Яні по щоці, залишаючи довгу позначку.

Спалахує світло. Жар обпалює обличчя. Яна намагається намацати кулон — подарунок Агнешки. Хочеться жити. Але в глибині душі Яна вдруге змиряється з тим, що зараз помре.

— Ти ще не стала детективом, як мрієш, — десь зовсім близько каже Роман. Він хапає Яну за руку й тягне до воріт. Кожен дотик холерника має завдавати біль. Але Роман мертвий. Кістяки шматують плоть, а йому хоч би що.

Підбор ламається, Яна заточується й мало не падає. Роман підхоплює її на руки. «Зв'язався на свою голову», — абсолютно без злості думає він. Кожен крок уперед дається надто складно. Але туман поволі розвіюється, залита сонцем вулиця стає все ближчою. Зрештою, холерники залишаються позаду.

— Тепер усе буде добре, — тихо промовляє Роман.

Він обережно кладе Яну на землю та роззирається навколо. То он як виглядає світ по той бік воріт. Дивно, але страху нема. На мить Роман навіть відчувається живим.

— Проживи життя, про яке мрієш, — каже він Яні й тане у лагідному весняному ранку. — Але не забувай, що, зрештою, я на це наважився.

Господар бачить, як Роман вивів Яну за ворота, й полегшено зітхає. Молодший Ангел приємно його здивував. Ніколи не пізно запалити на своєму шляху ліхтар й освітити все навколо світлом.

Коти — у безпечному місці. Туди навіть у випадку кінця світу ніхто не добереться. Тепер можна вже не хвилюватися. Останні миті спокою серед хаосу та руйнувань.

Попри те, що все йде за планом, Господар відчуває гостру самотність. Йому хочеться відчутти чиюсь підтримку. Як шкода і яке щастя, що Агнешка не тут. Чарівниця б зараз неодмінно пожартувала. Вона завжди сміялася, навіть тоді, коли за всіма законами емоцій мала б плакати.

Франка вже нема. Взагалі. Назовсім. Він віддав себе Львову. Це допомогло: холерники розсипалися у пил. Конаючи, скелети шиплять і дряпають кігтями бруківку. Господар дивиться на це з сумішшю огиди та насолоди. А тоді дозволяє собі на мить заплющити очі. З короткого забуття вириває жіночий голос:

— Чим я можу вам допомогти?

Перед ним стоїть Яна. З глибокого порізу на її щоці тече кров, від сукні майже нічого не залишилося, але очі палають рішучістю.

— Навіщо ти повернулася? — втомлено запитує Господар. Він щиро здивований. — Невдовзі тут почнеться справжнє пекло. Тобі тут не місце.

— Я не до кінця розумію, що тут відбувається, але впевнена, що щось дуже лихе.

— Зрештою, все буде добре, — запевняє Господар. — Просто повернись у місто. Скоро ви зустрінетеся з Йозефом. Ти ж не хочеш загинути тут? Тоді жертва Ангера буде даремною.

Яна ковтає слину. Здається, що горло — у залізних лещатах.

Господар закашлюється. Цього разу напад триває довше, ніж зазвичай. Знесилений організм — на межі.

— Я залишуся тут. Із вами, — твердо каже Яна. Вона відриває шматок сукні й тремтячою рукою витирає кров із підборіддя Господаря.

Той здається. Він удячний Львову за такий дарунок. Ніхто не хоче бути самотнім у свої останні хвилини.

— Коли побачиш вершників, якнайшвидше біжи звідси, — наказує Яні. — Серйозно. Це тільки моє і їхнє. Обіцяєш?

— Обіцяю, — тихо погоджується вона.

Дзеленчать прокляті дзвіночки. Чорні коні влітають на Личаківський. Здається, над Львовом погасло сонце, а птахи змовкли по цілій області. Господар відпускає руку Яни.

— Іди. Я не дозволю їм піти слідом, — тихо каже він.

Яна уважно дивиться на нього, а тоді рвучко обіймає.

На перший погляд здається, що вершники — звичайні люди, які просто всілися на коней: середнього зросту, середньої ваги. Двоє з них вбрані у чорні костюми, ще двоє — у чорні сукні. Господар хоче побачити їхні обличчя. Але вони затулені золотими масками. З отворів для очей визирає хіба порожнеча.

«Пафос зашкалює», — думає Господар.

Можливо, вершники носять маски, бо їм видається, що це стильно та загадково. Але Господар думає, що вони просто ховаються. Коли не видно обличчя, так легко сказати «нас там нема». А якщо їх нема, що робити іншим? Це — ніби бій із тінню.

Один із вершників зупиняє коня:

— Нас запрошували, і ми прибули. Настав час виконувати домовленості.

— Навіщо ви прислали холерників? — спокійно цікавиться Господар. — Наскільки пригадую, про це ми не домовлялися.

Один із вершників сміється:

— Але, варто визнати, було просто чудово. Ви залишилися самі. Ми хотіли переконатися, що в атаку вже точно ніхто не піде. До речі, ваші лицарі теж уже нарешті знайшли вічний спокій. Один із них кликав Агнєшку. Так зворушливо. А ще ви мали б оцінити, що ваша подруга досі жива. Можу зробити навіть комплімент: вона чудово маскується. Ми її досі не знайшли. Однак виправимо це, будьте певні. Але годі балачок. Ви нас запросили, ми прибули. Настав час виконувати обіцянки.

— Ходімо, — каже Господар. — Чи спершу на каву? Проте, гадаю, Львів не захоче вас пригощати.

— Не будемо витрачати час на дурниці, — відрубує вершниця. — У вас його вже нема, а ми квапимося.

«Бракує тільки епічної музики, то був би кадр із супергероїчного фільму, — думає Господар, прямуючи до власного склепу. — Може, мою історію колись «Марвел» екранізує?»

Вершники мовчки їдуть за ним. Це так тупо. Завдали світу стільки збитків, а тут прямують у пастку. Господарю здається, що вершники мають смердіти смертю та тлінням. Але, вочевидь, хтось із них заплатив парфумеру, аби той відтворив аромат північного міста: замерзлої води, хвої, диких ягід.

— Якщо ви надумаєте втнути якусь дурницю, заплатите за це. Точніше, усе місто заплатить, — застерігає вершник. Голос у нього такий глухий, мов із могили.

Господар раптом обертається і глипає на вершників:

— Ось ми вже й прийшли.

За кущем дикого горіха видніється білий мармуровий склеп. Господар збудував його колись, посперечавшись із Франком: той реготав, що у Господаря ніколи не буде власної могили. А он воно як, згодилося.

— Прошу за мною, — кличе Господар, спускаючись сходами. — Коні можуть почекати тут. Вони не зі Львова, тому не відчують на собі жодних руйнівних наслідків, коли ми осушимо криницю.

У склепі пахне кавою. Господар подумав, що так буде символічно, бо нею він частував усіх своїх гостей.

Коли остання вершниця ступає на сходи, двері з гуркотом зачиняються. Вочевидь, вершники надто впевнені у своїй непереможності. Єдині на планеті володарі мертвої води.

У кімнатці порожньо. Лише на кам'яному виступі, який зазвичай роблять для труни, стоїть глек із водою, а також лежить ніж і маленький хитромудрий прилад, схожий на черепаху. На щастя, Господар умів виготовляти вибухівку. Навчився ще у 2000-х. Бомба на основі львівської мертвої води мала спрацювати бездоганно й розкласти усіх присутніх на атоми.

Вершники розходяться по кутах, беручи Господаря в оточення. Але той спокійнісінько розшнуровує зав'язку браслета.

— Можна поквапитися? — запитує вершник. — Де криниця? Господар знімає браслет і сміється.

— Мушу зізнатися, я розчарований. Ви якісь напрочуд безликі. О, це не образа. Лише констатація факту. Це так геніально: зібрати мертву воду й отруїти нею весь світ. Статистика забуття вражає. Запрягти холерників — теж класне рішення. Але, знаєте що? У мене теж є мертва вода.

— Це неможливо, — поблажливо каже вершниця. Вона підходить до Господаря й проводить долонею йому по щоці. — Розумію, що це важко зробити. Але у вас нема іншого вибору. Так чи інакше, Львів однаково загине. Ми цінуємо право ґазди самому знищити своє місто.

Понад усе на світі Господарю хочеться ще раз вийти у місто й пройтися улюбленими вуличками. Купити книжку на проспекті Шевченка. Випити каву на Вірменській. Послухати «Кармен» в Оперному. Але ради нема.

— Ви переслідували мого kota, — у голосі Господаря вчувається обурення та звинувачення.

— Аякже, і відьму, — озивається вершниця. — Це жест доброї волі. Ви мали попроситися з ними. Перед смертю.

— Ви помилилися, думаючи, що у Львові нема мертвої води, — заявляє Господар. — Розумієте, що це означає?

Вершники презираються. Один з них тягнеться до зброї.

— Ми не можемо створити живу воду для своїх міст, — продовжує Господар. — Але можемо подарувати їм мертву. Для цього треба зовсім мало. Колись я був противником того, щоб Полтву знищували. Здавалося, це злочин — закувати у бетон річку, де віддавна жили русалки. Але тепер я навіть вдячний за це.

— Ви блефуете, — спокійно каже вершниця. Їхні маски вже дратують Господаря: він воліє бачити жінку, яка до нього звертається. — Такі річки знайшлися б у багатьох містах. Однак ніхто досі не створив мертву воду. Вона з'являється тільки на попелищах міст. Скоро це й на Львів чекає. А за ним — й на інші міста Європи. Ми побачимо так багато руїн.

Господар хитро посміхається.

— Як гадаєте, що це таке? — вільною рукою він указує на прилад. — У нас мало часу, тому скажу — це вибухівка. За

лічені миті вона рознесе нас на шматки. А наразі дозволю собі зауважити: ви надто ізолювали себе. Стали заручниками власних руйнувань. А світ рухається вперед. Ґазди й ґаздині співпрацюють. З допомогою чарівниць та алхіміків ми створили мертву воду. Я вже ніколи не вийду з цього склепу. Ви теж. А Львів житиме. Бо ці стіни ніколи не випустять мертву воду. Скільки б місцеві не намагалися їх відкрити. Мій склеп стане ще однією загадкою планети. Як Бермудський трикутник. Чи Атлантида.

Львів затамовує подих. А Господар із усмішкою рахує:

Три.

Два.

Один.

Вибух.

Над Львовом бачать щось дивне. Очевидці згодом пригадають: це було так, ніби на небі вибухнули хмари та розтеклися кров'ю. А тоді повалив густий дим, й у повітря здійнялася хмара пилу.

Епілог

Яна йде ранковою вулицею й несе пластянку з кавою. Вітер задуває у поли коричневого пальта. На носі — гострі окуляри. Під пахвою — лептоп. Справжня пані-детектив.

Попри все, Яна залишається собою. Тому у торбинці в неї — снігова куля, на пальцях — манікюр із Сантою, а в серці — мрія про країну Різдва. Тепер Яна достеменно знає, що вона існує. І, можливо, десь там і Роман. Правду про нього вона так і не дізналася. Та й, вочевидь, не треба.

Коли Яна заходить у свій офіс, помічниця вже чекає:

— Хто у нас сьогодні?

— Дівчина. 17 років. Батьки перепробували все, але так і не вгадали, що вона любить найбільше.

— Ну, що ж. Тоді починаймо, — посміхається Яна.

Відколи пан Пух поділився секретом, як повернути спогади, вона стала успішною детективкою. Розкриває таємниці про любов і повертає пам'ять.

Агнешка залишилася у Празі.

Але серце її — у Львові.

А божевільна ідея — у листі, який вона відправила газді Гданська. «Запитай мене знову за кілька років. Можливо, матиму настрої відповіді».

До Парижа коти прибувають незабутньо: припаркувавши свій трейлер під самою Ейфелевою вежею та мало не заваливши її.

— Могли б уже нам тут і розчистити територію, — напинається, як повітряна кулька, Йозеф.

— От-от, — погоджується Мурлика.

— Взагалі, чому нас досі не зустрічає президент? — обурюється Пух.

— Він мав би бути щасливим, що до нього завітали такі котики.

У Луврі пухнастих теж чекає розчарування.

— І це вона, Джоконда? — супиться Мурчик, дивлячись на картину за склом. — Ну, таке. Очікування. Реальність.

— Мені теж не подобається, — погоджується Мурлика. — Мої фото — гарніші у сто разів. — Він обмахується віялом і дістає з торбинки своє оливкове термогорнятко під колір валізи.

— То що, будемо її забирати? — похмуро запитує Пух. Коли він згадує, що так і не отримав свого золота, настрої одразу псується.

— Та навіщо? — махає лапкою Мурчик. — Якщо вже й грабувати щось, то місцеве Міністерство фінансів. До речі, цікаво, як у них тут із кібербезпекою.

Коти хитро Perezираються і сміються.

А тим часом над Львовом заходить сонце. Примари заварюють каву. Починає роботу місцева доставка нічних див. Біля міської Ратуші вулична музикантка кладе на землю капелюх і заспіває:

*І повзе ліниво човен,
І воркоче, і бурчить:
«Відки взявся я— не знаю;
Чим прийдеться закінчить...»²⁸*

Присвячую: Мурлиці, Пуху, Мурчику, Зефіру, Малі, Клайду, Сірі, Фуко, Джа, Жужі, Брунику, Умці й усім котам цієї планети (і котикам-інопланетянам — теж)».

Автор

²⁸ Іван Франко. Човен.